

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
APRIL 14

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

Published 48 times per year except the first week of May, the last week in June, the second week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

Phone: 732-549-0445; Fax: 732-549-0466; E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXIII Nr. 16 (5570)

2012. gada 14. aprīlis – 20. aprīlis

Vītolu fonda 10 gadu jubileja

4. aprīlī aprit desmit gadi kopš dienas, kad tika dibināts Vītolu fonds. Plkst. 19.00 fonda ziedotāji, stipendiāti, atbalsti-

tāji un draugi pulcējās pie Brīvības pieminekļa, lai veidotu kopīgu Gaismas ceļu.

Tas ir mūsu ceļš – tā pirms

desmit gadiem lēma Vītolu ģimene, dibinot Vītolu fondu. Šai vakarā Vilis un Marta Vītoli aizdedzināja pirmo sveci, lai kopā

ar pārējiem ziedotājiem, stipendiātiem un atbalstītājiem izveidotu ceļu, kas simbolizē nemitīgu virzību uz priekšu – uz Gaismu un zināšanām.

Tas ir mūsu ceļš – tādā ieskatā ir visi Vītolu fonda ziedotāji, ar savu atbalstu Latvijas jauniešiem apliecinot, ka labdarības un došanas ceļš nekad netiek iests, lai atstātu iespaidu uz citiem, – tas vēsti ziedotāju patieso vēlmi palīdzēt Latvijai. Fonda ziedotāju pulkā ir uzņēmumi, organizācijas, ļaudis gan no Latvijas, gan ASV, Anglijas, Kanadas, Austrālijas, Venecuēlas, Vācijas, Zviedrijas.

Tas ir mūsu ceļš – ir pārliecināti Vītolu fonda jaunieši, apzinoties, ka pašu neatlaidīgais darbs un dāsni cilvēki ļauj viņiem piepildīt

savus sapņus, lai kļūtu par izcilu speciālistiem un īstenotu Vītolu fonda mērķi: „Ar izglītību dzīvē sasniegt tādu līmeni, lai varētu nākotnē palīdzēt citiem.”

Vītolu fonda mērķis ir ar stipendijām palīdzēt spējīgiem, centīgiem, maznodrošinātiem jauniešiem studēt Latvijas augstskolās. 2011./2012. mācību gadā fonds administrē 620 stipendijas, ko dibinājuši 180 mecenāti. Kopš 2002. gada ar ziedotāju dibinātajām stipendijām fondam ir bijusi iespēja atbalstīt vairāk nekā 2000 studentu, kopumā stipendijās izmaksājot 4 238 000 latus. Neaizskaramajā kapitālā noguldīti vairāk nekā Ls 3 000 000 latu, no šī noguldījuma procentiem tiek izmaksātas stipendijas.

ASV Senāts apstiprina ASV vēstnieka amatam Marku Pekalu

ASV Senāts 29. martā apstiprināja ASV vēstnieka Latvijā amatam Marku Pekalu, ko ASV prezidents Baraks Obama nominēja š. g. 17. februārī. Pašreizējās ASV vēstnieces Džūdītas Gārberes pilnvaru termiņš Latvijā beigsies jūlijā, un jaunais vēstnieks Latvijā varētu ierasties vasaras beigās.

Markus Pekala kopš 2010. gada augusta vada Cilvēkresursu biroja iesācēju nodaļu Valsts departamentā. No 2007. līdz 2010. gadam viņš bija vēstnieka vietnieks ASV vēstniecībā Parīzē; no 2005. līdz 2007. gadam strādāja par ASV ārlietu ministra palīgu vietnieku ASV Valsts departamenta Eiropas un Eiropas lietu birojā.

M. Pekala no 2002. līdz 2005. gadam bija vēstnieka vietnieks

ASV vēstniecībā Igaunijā; no 2000. līdz 2001. gadam – vecākais ierēdnis Valsts departamenta vadības centrā; no 1998. līdz 1999. gadam bija Džordžtaunas universitātes dekāns un lasīja lekcijas par ASV un Krievijas attiecībām un Eiropas drošību; no 1995. līdz 1998. gadam – ASV misijas NATO pirmais sekretārs, piedalījās pārrunās un NATO-Krievijas pamataakta un NATO Stratēģiskā koncepta izstrādē. Pirms darba NATO M. Pekala strādājis Polijā, Valsts departamenta nodaļā un politiski-militāro lietu birojā.

Pekala ir precējies, ģimenē aug divas meitas.

ASV vēstniecība Rīgā,
Preses un kultūras nodaļa

ASV vēstniecība izsludina gadskārtējo Hamfrija stipendiju programmu

ASV vēstniecība Latvijā ir izsludinājusi konkursu uz šā gada Hamfrija stipendijām 2013./2014. akadēmiskajam gadam.

Hamfrija programma piedāvā iespēju profesionāļiem ar pieredzi un praksi savā nozarē uzlabot savas profesionālās spējas, piedaloties īpašā gadu ilgā maģistrātūras līmeņa akadēmiskajā un profesionālās kvalifikācijas celšanas programmā kādā no ASV universitātēm. Programma katram dalībniekam ir individuāla, un tajā ir lekcijas, darbs projektos, stažēšanās, konsultācijas ar ASV ekspertiem un īpaši semināri par nozares aktualitātēm. Līdz šim Hamfrija stipendiju saņēmuši septiņi Latvijas profesionāļi.

Programmas mērķis ir veidot ilglaika un produktīvu sadarbību starp profesionāļiem ASV un partneriem citās valstīs, piedāvājot veiksmīgiem vadītājiem un politiķiem iespēju

iepazīties ar ASV pieredzi attiecīgajā profesionālajā nozarē un arī ar ASV sabiedrību un kultūru kopumā. Hamfrija programma veicina zināšanu apmaiņu un savstarpējo sapratni, kas palīdz ASV veidot partnerattiecības ar valstīm, kuŗas piedalās šajā programmā.

Hamfrija stipendija tiek piešķirta konkursa kārtībā kandidātiem, kuŗi izvēlējušies strādāt sabiedrības labā gan publiskajā, gan privātajā sektorā šādās nozarēs: angļu valodas kā svešvalodas apmācība; augstākās izglītības administrēšana; cilvēkresursu vadība; cilvēktirdzniecība un tās novēršana; dabas resursi, vides rīcībpolitika un klimata pārmaiņas; ekonomiskā attīstība; finanses un banku darbība; HIV/AIDS rīcībpolitika un profilakse; Izglītība par narkotisku vielu atkarībām, ārstēšanu un profilaksi; Izglītības administrēšana, plānošana un politika; komunikācijas un žurnālistika; lauk-

saimniecības un lauku reģionu attīstība; pilsētplānošana un reģionālā plānošana; sabiedrības politikas analīze un valsts pārvalde; sabiedrības veselības politika un vadība; tehnoloģiju politika un vadība; tiesībzinātnes un cilvēktiesības.

Lai kvalificētos Hamfrija stipendijai, pretendentiem jābūt: Latvijas pavalstniekiem vai Latvijas nepavalstniekiem; augstskolas diplomam; piecu gadu darba pieredzei; vadītāja spējam un pieredzei darbā sabiedrības labā; angļu valodas prasmei (kandidātiem būs jākāro TOEFL tests); ierobežotai iepriekšējai pieredzei ASV.

Pretendenti var pieteikties Hamfrija stipendiju programmai: <https://apply.embark.com/student/humphrey/fellowship/96/>. **Pieteikšanās termiņš ir 2012. gada 31. augusts.**

Papildinformācija par Hamfrija programmu: <http://riga.usembassy.gov/> vai <http://www.humphreyfellowship.org>

Latvian newspaper

LAIKSFrequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC**Latviešu nedēļas laikraksts**Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.usKantoris ASV: 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA
Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466, e-pasts - LaiksDSR@aol.comAbonēšanas maksa ASV dolāros: 1 gadam US \$ 136.00;
6 mēn. US \$ 78.00; 3 mēn. US \$ 45.00.Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.
Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos
rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu
var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Redaktore: Ligita KovtunaTālr.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,
e-pasts: ligita@laiks.us
Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010**Redaktore ASV:** Astra MooraTālr./fakss: 818-980-4748, e-pasts: laiks@juno.com,
astere2000@aol.com (fotografijām)

6157 Carpenter Ave. North Hollywood CA 91606 USA

Kanadas ziņas: Mārtiņš Štauers: tālr.: 514-639-8722,e-pasts: stauvers@yahoo.ca, 104-3000 Notre Dame Street,
Lachine, QC, H8S 2H1Rūdolfs Norītis: tālr.: 416-425-4613, fakss: 416-425-4615,
5 Shady Golfway, Unit 1416 Don Mills, ON M3C 3A5**Reklāma laikrakstā Laiks un mājaslapā www.laiks.us**ASV - Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466,
e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Rīgā - Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.

Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us**ABONĒJIET LAIKRAKSTU****LAIKS**"LAIKA" abonements ASV maksā: 3 mēnešiem US \$45,-
6 mēnešiem US \$78,-
1 gadam US \$136,-
Gaisa pasts 1 gadam ASV US \$225,-
6 mēnešiem US \$120,-

Ārpus ASV "LAIKS" tiek piesūtīts tikai pa gaisa pastu

Kanādā 1 gadam US \$235,-

pusgadam US \$125,-

Latvijā 1 gadam US \$235,-

pusgadam US \$125,-

Citur pasaulē 1 gadam US \$295,-

pusgadam US \$155,-

Abonentu bez maksas saņems sešus "Jauno Laiks" pielikumus
un gada beigās nākamā gada kalendāru.

"Jauno Laiks" 6 numurus var pasūtīt atsevišķi.

Maksa US \$25,-

Abonēšanas maksu var atsūtīt ar čeku vai naudas pārvedumu
(rakstot čeku uz "Laiks - Latvian Newspaper Inc." vārda).

Lūdzam noteikti norādīt, no kurā laika vēlas laikrakstu abonēt.

Laikraksts Laiks 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA

Lūdzu piesūtīt man laikrakstu "LAIKS" no _____

līdz _____ uz _____ mēnešiem uz sekojošo adresi:

(Mr./Mrs./Ms.) _____

Tālrunis _____

E-pasts _____

Pievienoju čeku, Money Order par US \$ _____

abonementa uzsākšanai/pagarināšanai (nevēlamo svītrot)

Ja adrese mainīta, lūdzam uzdot arī agrāko adresi.

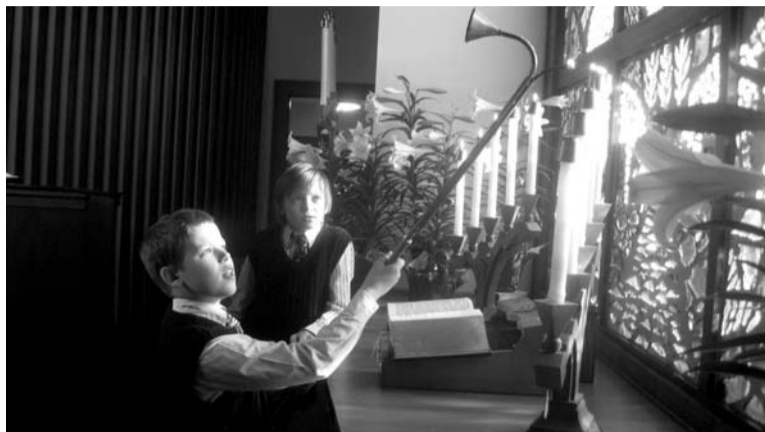
LŪDZAM IEGAUMĒT - abonementu uzsākšanas,
pagarināšanas un adrešu maiņas veic 3-4 nedēļu laikā.**LAIKU** varat pasūtīt arī Rīgas redakcijāLietojiet www.laiks.us**RAIBUMI****Latvietes
panākumi****Daina Mazute** 2011. gada 7.
oktobrī saņēma PhD gradu biz-
nesa zinībās *University of Western
Ontario, Richard Ivey School of
Business, London, Ontario*. Ceļš
līdz doktora gradam bija iespē-
jams, saņemot financiālu palī-
dzību sākumā no LNAK, Vitolu
fonda, bet galvenokārt no Trudo
fonda (*Trudeau Foundation*).
Tema: "The CEO Effect: A Long-
itudinal, Multi-Level Analysis of
the Relationship Between Execu-
tive Orientation and Corporate
Social Strategy", par ko Daina ir
nominēta par kandidāti *Governor
Generals Award*.2012. gada 1. janvārī Daina
uzsāka profesores darbu IMD
(*International Institute for Man-
agement Development*) Lozannā,
Sveicē. Viņa ir apmeklējusi Be-
verīnas vidusskolu, Minsteres
ģimnaziju, strādājusi latviešu
skolās un nometnēs, Okupācijas
mūzejā un par viesprofesori
Rīgas Ekonomikas augstskolā.Daina ir precējusies ar *Corey
Mulvihill* un ir korp! Selga
locekle.**Liieldienas Ņujorkas latviešu ev. lut.
draudzes Salas baznīcā**Mācītāja Laņa Saliņa vadītais brālēni Kārlis un Miķelis
Liieldienu rīta dievkalpojums Grendzes. Dievkalpojumā ģitaru
sākās pulksten astoņos no rīta. spēlēja Dāvids Grendze, vijoli –

Foto: Ēriks Niedrītis

Kārlis Grendze (pa kreisi) un Miķelis Grendze aizdedz altāra svecesDiena bija skaista un saulaina.
Baznīcā caur krāsaino altāra
stikla logu gaiši iespīdēja rīta
saule. Altāri rotāja Liieldienu
baltās lilijas. Baznīcā bija daudz
viesu, jo kristīja māc. Ilzes
Grendzes dēlu *Aedan Shea
O'Haru*. Altāra sveces aizdedzaSilvija Grendze, dziedāja Laila
Saliņa, Lalita Saliņa spēlēja flautu
un dziedāja. Skaisti skanēja māc.
Laņa Saliņa atdzejotais korālis
„Rītausmas liesmas kā pirmo
ritu – cīruļa dziesmās pirmdzies-
ma skan”.

Ēriks Niedrītis

**Advokāta Ivara Bērziņa
19. dzimundienas svinības**

Jubilārs Ivars Bērziņš

Bij. Ņujorkas ev. lut. draudzes
priekšniekam, advokātam, sa-
biedriskajam darbiniekam Iva-
ram Bērziņam Salas baznīcas
lejas telpās radi, draugi, paziņas
29. februārī svinēja 19. dzimund-
dienu! Svinībās piedalījās Latvijas
pārstāvības ANO vēstnieks Nor-
mans Penke, no Čikāgas atbrauca
pameita ar ģimeni, ieradās daudzi
radi un draugi. Ivars Bērziņš dzi-
mis 29. februārī un svinības rīko
ik pa četriem gadiem. Novēlam
Ivaram Bērziņam vēl daudzas
laimīgas jubilejas svinības kopā
ar dzīvesbiedri Viju.

EN

PaziņojumsJūlijai Rumbergai, žurnāla
TREJI VĀRTI izdevējai,diemžēl jāziņo,
ka viņas veselības dēļ

žurnāls vairs netiks izdots.

Viņa sūta pateicību visiem līdz-
šinējiem atbalstītājiem.

Maiga Kildišs

Veterāniskas pārdomasŠķiet, ka Uldim Rozem, rakstot
vēstuli *Laikam* (Nr. 14, 31.03.12
– 06.04.12), trūcis izpratnes par
latviešu karavīru atcerēm. Un
vislielākā kļūda ir pataisīt 11.
novembri, Lāčplēšu dienu, par
veterānu dienu, kurā pieminētu
ne tikai tos, kas cīnījušies par
Latvijas tautu un valsti 1919. ga-
dā pret Bermonta karaspēku, bet
arī tos, kuri Otrā pasaules karā,
būdami leģionāri, karojuši Krie-
vijā pret komūnismu un, mīļā
miera pēc, tos, kuri Otrā pasaules
karā karojuši kā sarkanarmieši
par Padomju Savienību un pa-
līdzējuši okupēt Latviju 50 gadus,
jeb 9. maija svinētājus.

Šāds priekšlikums ir absurds.

Gunārs Cimbulis,
Ņujorkā**Riga Ven Travel Inc.****Iepriecini Savu Sirsniņu
Ar Interesantu Ceļojumu**

Mēs Varam Palīdzēt

Zvaniet - INESEI ZAĶIS

32 South Penataquit Ave., Bay Shore, NY 11706-8815

Tālr.: 631-665-4455, 1-800-291-8311

Fax: 631-665-6164

E-pasts: RigaVen@aol.com

Vīna, zemes, pagātnes un šodienas elpa

Jānis Miglavs īsbiografijā sevi nosauc par darbalkoholīku. Tas ir ļoti pamatoti, jo, 1976. gadā pasaules apceļojumu uzsācis, viņš 25 gadus pabijis 30 valstīs, lai tajās strādātu. Par Jāni Miglavu varētu stāstīt, skatot viņa izstādes vai izlasot grāmatas, taču ļoti košu priekšstatu par viņa personību dod arī mājaslapa www.jmiglav.com

Apskatīt un aprakstīt tikai kādu konkrētu izstādi, protams, būtu visvienkāršāk, taču darbi mājaslapā iekārdina ne tikai pāršķirt arvien kādu jaunu galerijas seriju, bet ļauj paprātrot par cilvēku, kurš ikvienam skatītājam dāsni atvēris sava mūža darbu bagātību krātuvi. Vairums fotoattēlu papildināti ar korrekto un precīzu literāro parakstu.

Jāņa Miglava fotografiju tematu loks bagāts un daudzveidīgs: arhitektūra, kauboju un savvaļas zirgi, Afrikas pirmatnējās ciltis un šamaņi, mandalas, Latvija. Vīna temats nenoliedzami, ir

visspēcīgākais: apceļojot Austrāliju, Kanadu, Čīli, Etiopiju, Itāliju, Spāniju, Ameriku, Ķīnu, fotogrāfs izbaudījis un ļāvis sajūst arī skatītājiem gan vīna lauku elpu, gan vīnkopju sastrādātās rokas, gan vīndaņu mēģenes, vīna glāzes un milzīgo ozola mucu maģisko pievilcību. Par viņu J. Miglavs sarakstījis divas grāmatas, jaunākā – *Oregon: The Taste of Wine* apbalvota ar Benjamina Franklina zelta medaļu un *Gourmand World Book* balvu.

Pārdomājot redzēto, rodas vairāki jautājumi.

Pirmais: Kas ir vīna stādījumi, skatīti caur Jāņa Miglava fotoobjektīvu?

Iespējams, tie ir Baudas dieva mati, kuŗu ķemme ir vīnkopju no paaudzes paaudzē nodotā prasme. Vīna lauks pielīdzināms cilvēkam ar savu likteni: tam ir piedzimšana un pilnbrieds, vecums un tā gudrība. Vīna laukiem, gluži tāpat kā cilvēkiem, ir tuvāki un tālāki kaimiņi: kalni, upes, vientuļas baznīcas un strauji uzbrūkoši debesskrāpji. Pāri vīna kokiem rotaļājas ne tikai gleznaini mistiski, kaut arī negaisu vēstītāji mākoņi, bet pilnie ķekaru trauki ražas laikā zem smaguma ļoga pat dūšīgu vīru ceļgalus.

Arī smaidošā Jāņa Miglava pašportreta fonā ir vīna mucas – kā apliecinājums tam, ka reiz nogurst katrs ceļotājs, nopļīst mugursoma, beidzas termiņš ikvienai identifikācijas kartei, bet

vīna mistika nebeidzas nekad! Vīna dārziem ir ļoti daudz krāsu un sīkdetaļu, – var tikai apskaust fotogrāfu, kuŗš tajās nepazaudē galveno domu un kadra kompozīciju. Miglavam abas šīs klasiskās fotomākslas pamatsastāvdaļas ir perfektas, bet šis perfekts nav pašmērķis. Nav nācies dzirdēt dziesmu par vīnogu ziediem, bet Jānis Miglavs mūsu acu līmenī pacēlis arī tos un pavisam mazas, tikko aizmetušās vīnogu odziņas.

Jau pieminētā īsbiografijā fotomeistars piemin, ka viņš *dzimis ceļā*, pa kuŗu vecāki bēguši no komunistiskās Krievijas ieburkuma Latvijā. Jākonkrētīzē: Jānis Miglavs dzimis 1948. gadā bēgļu nometnē Vācijā. Jaunā mītnes zeme Amerikā jaunietim bija gana labvēlīga, ļaudama gan skoloties (Kalifornijas universitātē Berklejā iegūts bakalaura grāds socioloģijā un mākslas maģistra grāds Kalifornijas valsts universitātē Sakramento), gan vēlāk pašam tapt par jauno fotogrāfu skolotāju.

Kādām acīm Jānis Miglavs ierauga vecāku dzimteni? – tas ir otrs jautājums, uz kuŗu noteikti gribas saņemt atbildi.

Fotografijas liecina, ka Jānis Miglavs Latviju paguvus apciemot vēl padomju laikos (uzraksti krieviski, cilvēki ģērbti pieticīgi pelēki, ēku sienas aplupušas). Latvijas fotogalerijā pārsteidz vairāki saturiski un kompozicio-

nāli ļoti līdzīgi kadri – uzreiz gribas iebilst – vai gan tik prasīgais mākslinieks nav pratis atlasīt veiksmīgākos no daudzajiem uzņēmumiem?! Bet šis *it kā* atlasē trūkums liecina par kaut ko ļoti svarīgu laikā un māksliniekā, kad šie kadri tapuši. Piemēram, Latvijas mazpilsētās: Cēsīs, Kuldīgā, Talsos, Siguldā. Pilsētām kā fotoobjektiem fotogrāfs tuvojies, elpu aizturējis, – bijīgi pašķīrot piemājas dārziņu ziedošos zarus, patsieraudzīdams un ļaudams arī citiem saskatīt ko ļoti vienkāršu, bet nozīmīgu: piemēram, bērniem iekārtotu smilšukasti zem pārbaģāti ziedošām ābelēm. Tautumeitu ar pieneņu vainadziņiem uz Turaidas un Cēsu pilsmeņu fona arī it kā šķiet par daudz. Un tūlīt pat vēsture sniedz savu komentāru: pirmsatmodas laikā atrast fonu, kādu drīkstēja fotografēt ārzemnieks, bija gandrīz neiespējami. (Mūsdienu jauniešiem to nav iespējams izskaidrot, – pat vienkāršu tiltiņu pār upi vai strautiņu netika atļauts iemūžināt, jo tas taču varēja būt *stratēģisks objekts!*)

Kas palika neaizliegts? Ūdens atspulgi pie Ērgļu klintīm, tulpju lauki pie Āraišu vējdzirnavām, Gaujas romantiskie gredzeni...

Kuŗu kadru no Latvijas serijas gribētos saglabāt kā talismanu?

Ļoti gribas skaļi pateikt, ka tas ir kadrs ar arāju (pareizāk – ecētāju), kuŗš apkopj savu piemājas

zemīti: no zemes ceļas ne putekli, bet elpa, Latvijas zemes elpa...

Jāņa Miglava fotografijās elpo arī kauboju pārdzenamie ganāmpulki (ceļā kā apsolījums mirdz kalnu sniegotās virsotnes: ūdeņi un zaļā zāle, tā ir kauboju un viņu ganāmpulku pamatfilozofija!), elpo vīna lauki (gadalaika ritumā krāsu mainot daudz krāsā nekā pats jaunais, briestošais vīns), elpo afriķaņu šķietami nožēlojamo būdiņu jumti (gan niedrāju, gan skārda ielāpu klāti), elpo modernajos celtniecības materiālos iemūžinātie mūsdienu arhitektu darbi un Latvijas mazpilsētu laika gaitā saplaisājušais apmetums (cauri tam joprojām jūtama aizgājušo gadu godība).

Kas tiek no tā cilvēkam, ja viņš spējis nofotografēt vistrasulāko – dzīvības elpu?

To derētu pajautāt fotomāksliniekam pašam, bet varbūt tas nemaz nav nepieciešams: Jāņa Miglava darbi augsta prestiža izdevumos (tostarp *National Geographic*) un balvas par publicētajiem darbiem varētu ļaut fotomāksliniekam padusēt uz lauriem, bet par laimi tā nenotiek.

Mākslinieka fotoizstādi ar nosaukumu *Ancient Myths & Vineyard Light* atklāja 10. martā *The Mumm Napa Gallery* Ziemeļkalifornijā (tālrunis: 707-967-7740), **interesanti to var apskatīt līdz 14. oktobrim**. Un katrs var uzdot gan jautājumus, gan atrast atbildes.

Am

XIV LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI KANADĀ
Hamiltonā ~ 2014. g. no 3. līdz 6. jūlijam

XIV LATVIAN SONG FESTIVAL IN CANADA
Hamilton ~ July 3-6, 2014

Dziesmu pinu, deju pinu, latvju tautas vainagā

Jau kopš senatnes dziesma un deja latviešu tautai bijusi vienotājspēks un kā visdārgākais mantojums saglabāts visās ģimenēs un paaudzēs jebkuŗā pasaules malā. Vainags kopš sendienām uzskatīts par saules, dabas, skaisuma un spēka simbolu ar maģiskām īpašībām. Tāpat kā vainaga pinums vieno, tā arī Dziesmu svētki vieno visas pasaules latviešus, vieno paaudzes, vieno mūs vispusīgā kultūrālā devumā, draudzībā, domās, mērķos un cerībās.

Ar šādu motīvu sākusies gatavošanās XIV latviešu Dziesmu svētkiem Kanadā, kas notiks 2014. gadā no 3. līdz 6. jūlijam Hamiltonā.

Svētku telpas tiek sarunātas, sarīkojumu kalendārs pildās, programmas veidojas, ievadīti dažādi priekšdarbi. Par visu to gādā darbīgā Rīcības komiteja: priekšsēde Baiba Bredovska, vicepriekšsēde un administratore Rīta Sīle, vicepriekšsēdis un mūzikas nozares vadītājs Juris Keņiņš, tautasdeju nozares vadītāja Māra Simsone, sarīkojumu nozares vadītāja Aija Mazsīle, informācijas nozares vadītāja Astrīde Sīle, jaunatnes pārstāvis Mareks Nēgels, finanču nozares vadītājs Juris Simsons un sekretāre

Amanda Lorberga.

Nesen beidzās informācijas nozares vadītājas Astrīdes Sīles rīkotais logo konkurss. Mākslinieki tika aicināti veidot un iesniegt svētku sauklim un motīvam atbilstošu emblēmu. Nezinot mākslinieku vārdu, Rīcības komiteja izskatīja 13 no Kanadas, ASV un Latvijas iesūtītos iesniegumus. Katram iesniegumam bija interesanta izdoma. Rīcības

komiteja izvēlējās hamiltoniešu Robina Ozoliņa logo. Mākslinieks to veidojis modernā stilā, attēlojot latvisku pinumu, kas raksturo ne tikai cieši saistīto latviešu sabiedrību, bet arī daudzus Dziesmu svētku kultūrālos sarīkojumus. Pinums aizvijas, paužot nākotnes cerības, tajā ietverts Māras zīmes liklocis, kas jau no senlaikiem apzīmē ūdeni. Tas logo ievīts, lai svētkos no malu malām sabrau-

kušie latvieši simboliski būtu vienoti, gluži tāpat kā ūdeņi vieno visu pasauli. Labi ieskatoties likloča rakstā, var saskatīt romiešu ciparus XIV – Kanadā Dziesmu svētki notiks četrpa-

dsmito reizi.

Mākslinieks Robins Ozoliņš dzimis Hamiltonā un uzaudzis latviskā vidē, mācījies latviešu skolās, bijis skautu nometņu dalībnieks un iesaistījies latviešu sabiedrībā. Robins mācījies dizainu Šeridana kolledžā Oakvilā un Jorkas universitātē Toronto *Honors Bachelor of Design* programmā. Patlaban viņš ir profesionāls dizaineris dažādām firmām un klientiem Kanadā un ASV.

Baiba Bredovska

XIV Dziesmu svētku Kanadā Rīcības komitejas priekšsēde Baiba Bredovska un svētku emblēmas autors, mākslinieks Robins Ozoliņš

Ziņas no ALJAs

Aicinām pieteikties!

No 3. līdz 6. maijam notiks ALA 61. kongress, *Ann Arbor*, Mičiganā.

Ja kāds ALJA biedrs vēlas piedalīties kā delegāts, var rakstīt ALJAs priekšsēdim Kārlim Lenšam – klenss@gmail.com. ALA sedz dalības maksu pirmiem četriem ALJAs biedriem, kas piesakās Kārlim. Tādēļ nekavējaties un mudīgi piesakieties! Tuvāku informāciju par ALAs kongresu varat atrast:

<http://www.alausa.org/lv/alas-61-kongress-ann-arbor-micigana/>

ALJAs kongresā – lustīgs līdzekļu vākšanas vakars Ņujorkā

Lai gan ALJAs kongress notiks tikai pēc septiņiem mēnešiem, rīcības komiteja rūpīgi sadarbo-

jas un plāno brīnišķīgu kongresu Ņujorkā!

Nāciet uz lustīgu līdzekļu vākšanas vakaru – **sestdien, 2012. gada 14. aprīlī** – *Butterfield 8 Bar*, 5 East 38 St, Ņujorkā! Atbalstiet Ņujorkas kongresu! Rīcības komiteja būs krodzīnieku lomā. Ieejas maksa *open bar* \$30, un \$10 no tā par labu Ņujorkas kongresam. Nāciet droši pavadīt jauku laiku kopā ar latviešiem, vienlaikus jūs atbalstīsiet kongresu!

Tuvāku informāciju var atrast *Facebook*, <http://www.facebook.com/events/366622086689721/>. Varat rakstīt Allie Malinovskai, Indrai Purmalei vai Kristīnai Lagzdiņai (allie87@mac.com, klagzdins@gmail.com, indra.purmale@gmail.com).

Redzēsīties *Ann Arbor* un Ņujorkā!

Lāra Amoliņa,
Biedru nozares vadītāja

Latvijā ražotas **Bellaccord** Latvijā ražotas
Electro
SKAŅU PLATES

Bellaccord stāsti Oskars Stroks

Atis Bērniņš
(Turpināts no Nr. 15)

Helmaru Rudziša skaņuplašu fabrikas „Bellaccord Electro” melnajos šellaka diskos glabājas pāri par 50 ar Oskaru Stroku saistītu ierakstu. Varbūt, ka ir vairāk, bet, diemžēl, Belakords ne vienmēr ir norādījis mūzikas autorus. Arī visi ģeniālā komponista darbi pilnībā nav precizēti. Daudziem Belakorda platēs ierakstītiem skaņdarbiem Stroks varētu būt pelnīcis roku kā aranžētājs, piemēram, operdziedoņa Teodora Brita 1938. gadā iedziedājam tango „Ak, cik es laimīgs!”

Oskars Stroks: „Tango – tas ir viss tas, ko mēs esam mīļējuši, mīlam un mīlēsim. Tango ir savaldība, atturība, liriskums, romances cildenums, smalka serenādes intimitāte un maigums, spilgts melodiskums un sevišķi spilgta ritmiskā nokrāsa. Es bezgala mīlu šo deju.”

Sadarbībā ar Laikmetīgās operas centru Ņujorkā 2010. gadā tapusi ASV mītošās latviešu dziedātājas, mecosoprāna Lailas Saliņas koncertprogramma „Tango balādes”, kuŗas pamatā ir Latvijas tango aizsācēja Oskara Stroka dziesmu un instrumentālo skaņdarbu cikls. Ar lieliem panākumiem koncerts izskanējis kā Latvijā, tā arī Amerikā.

Par Oskaru Stroku pēdējos gados ir tik daudz runāts un rakstīts, ka liekas – viss jau pateikts un, jādūmā, arī sadzirdēts. 2007. gadā komponistu atcerējās dzimtajā Daugavpilī, kur bija sarīkota plaša starptautiska konference „Oskars Stroks – dzīve mūzikā.” Viņa melodijas dziedātas un izdeģotas uz Latvijas Nacionālās operas skatuves, koncertzālēs, bet nule, 2012. gada 10. martā,

M. Čehova Rīgas Krievu teātrī notika žurnālista un drāmaturga Alekseja Ščerbaka „Fantazijas par Oskara Stroka mūziku” divos cēlienos pirmizrāde. Leģendāro mūziķi nav aizmirsuši arī latviešu kinematografisti un gatavo par viņu dokumentālu filmu. Kā nekā nākamajā, 2013. gadā, apritēs 120 gadi kopš Oskara Stroka dzimšanas. Mēs pieminēsim izcilu komponistu, pārcilājot un paklausoties Belakorda skaņuplates, kuŗās viņa neaizmirstamās melodijas iedziedājuši ne tikai krievu mākslinieki, bet arī daudzi Latvijas Nacionālās operas solisti un koncertdziedoņi. Diemžēl daudzi ieraksti ir saglabājušies ne visai labā stāvoklī, taču, manuprāt, ļoti „nospēlēta” skaņuplate ir laba liecība komponista popularitātei.

Dzirdēts uzskats, ka Strokam savas pastāvīgas mūzikas kapellas nav bijis. Vajadzības gadījumā viņš savācis zem savā karoga dažādus mūziķus, kuŗi pēc tam atkal izkliđuši. Lai nu kā, taču ir saglabāties pierādījums kapellas eksistencei, kaut arī uz īsu brīdi – tas ir 1930. gada fotouzņēmums „Oskars Stroks un viņa tango kapella”, kuŗā redzami pieci muzikanti, pašu Stroku ieskaitot.

Mazliet tomēr ielūkosimies mākslinieka biografijas lappusēs. Tātad – dzimis Daugavpilī (toreiz Dinaburgā) 1893. gadā, mācījies Pēterburgas konservatorijā, pelnījis iztiku kā pianists – improvizētājs Pēterburgas kinoteātros. Visai drīz sācis komponēt. Pirmie sacerējumi – romances ar Michaila Ļermontova vārdiem.

1922. gadā Stroks ierodas Rīgā un sāk spēlēt slavenākajos restorānos – „Trokadero”, „Maskote”, „Fokstrotidīle”, kabare „Alhambra”, Otto Švarca kafejnicā.

Divdesmito gadu beigās parādās viņa pirmās tango melodijas, kas kļūst populāras ne tikai Latvijā, bet arī aiz robežām. 30. gadu sākumā Oskars Stroks ir izteicis savas domas par iemīlētajiem tango ritmiem:

„Tango – tas ir viss tas, ko mēs esam mīļējuši, mīlam un mīlēsim. Tango ir savaldība, atturība, liriskums, romances cildenums, smalka serenādes intimitāte un maigums, spilgts melodiskums un sevišķi spilgta ritmiskā nokrāsa. Es bezgala mīlu šo deju.”

Raibas un nemierīgas, dažādu pārdzīvojumu pilnas ir bijušas

Oskara Stroka dzīves gaitas. Lielāko daļu savā mūža viņš pavada Latvijā. Stroks apceļo dažas valstis: Vāciju, Franciju, Poliju, Somiju, Lietuvu, Igauniju, Japānu... Uz ārzemēm dodas arī darba meklējumos. Dzīvodams Rīgā, nodibina nošu izdevniecību „Kazanova”, izdod šlagerkalendārus, atver modernu kafejnicu „Barberina”, taču ar saimniecisko darbību viņam neveicas, jo galva ir pilna ar melodijām, nevis banku rēķiniem. „Barberina” bankrotē. Vienīgā joma, kur Strokam patiešām veicas, ir mūzika. Dzimst jauni grāvēji, kas parādās arī dažādu ārzemju firmu skaņuplatēs. Bet arī Belakords nesauž. Stroka dziesmas platēs iedzied Pēteris Ļeščenko, Konstantins Sokoļskis, Vladimirs Neplujevs un citi krievu dziedoņi. Kārtējo latvisko ierakstu 1936. gadā piedāvā

mūsu visliriskākais tenors Pauls Sakss. Tas ir valsis „Atmiņas” jeb „Bez tevis”:

„Ak, tu, mans gaišais draugs,
Sirds mūžam tevi sauks,
Tu laime biji man
Un dzīves rīts...”

Ja kādu māc šaubas par valša autoru, varu atšķirt izdevniecības „Kazanova” 1936. gada mūzikas albuma „Dziesmas un dejas” 12. lappusi un nolasīt, ka valsim

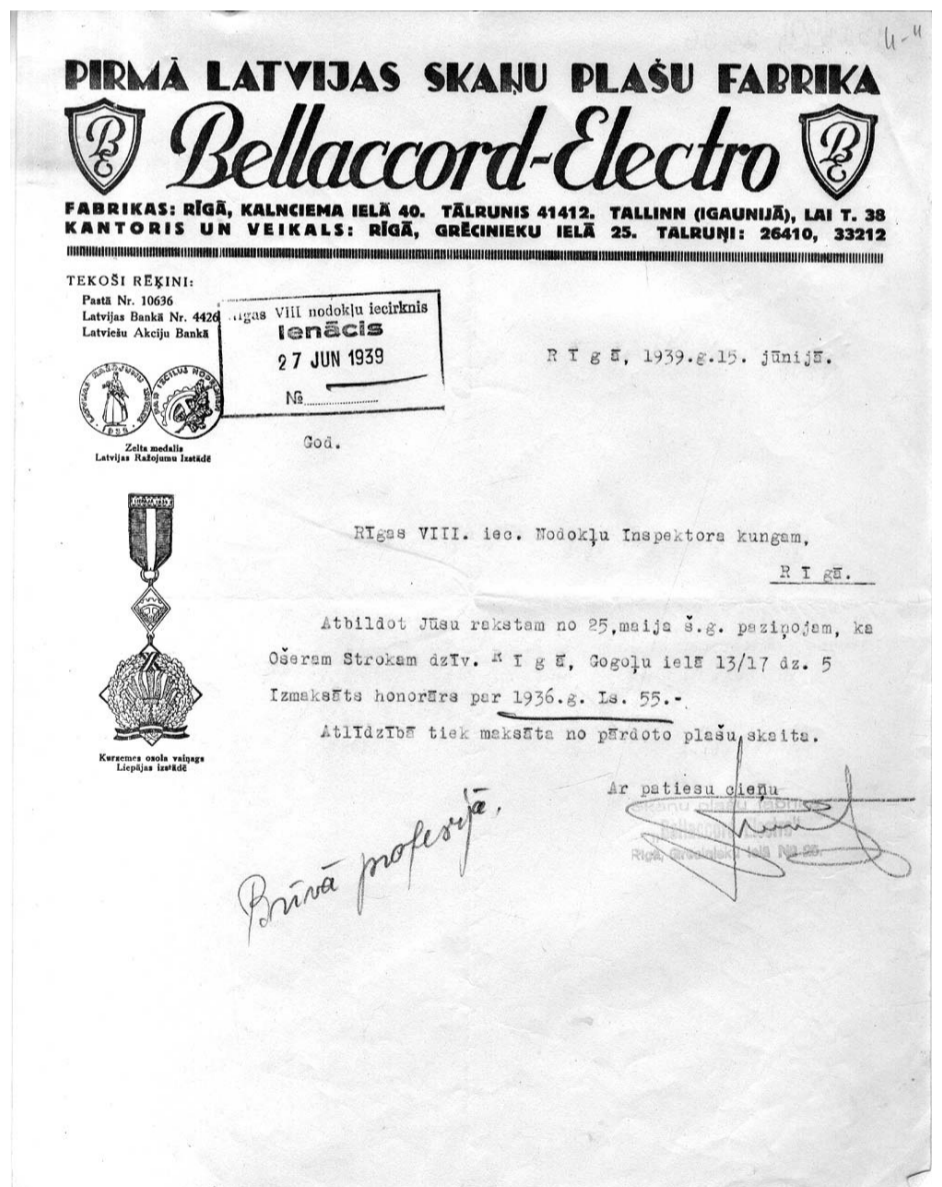
„Atmiņas” mūziku sarakstījis Oskars Stroks.

Lielais krievu dziedonis Fjodors Šaļapins, noklausījies viņam Rīgā kā suvenirus uzdāvinātās Belakorda plates ar smeldzīgajiem tango par melnām un zilām acīm, par dusošo skumjo sirdi, viesojoties Rīgā atkal 1934. gadā, pats bija sameklējis autoru, lai iepazītos tuvāk un izteiktu savu pateicību par brīnišķīgajām melodijām. Pasaule jau bija pilna ar tango ritmiem, bet Latvijas tango karalis, varētu teikt, bija trāpījis desmitniekā. Mākslinieka cienītāji uzskata, ka no vairāk nekā

„Gar jūras zeltmirdzošo krastu
Reiz vakarā staigājām mēs,
Un sirdi, šo nabaga sirdi,
Uz mūžu tad zaudēju es...”

Nav šaubu, ka vieglās mūzikas vēsture Latvijā saistās arī ar Oskara Stroka vārdu. Viņa vieta Latvijas mūzikas kultūrā, šķiet, ir visai neparasta, kā to secinājusi arī arhivāre Vija Grunte. Žurnālā „Latvijas Arhīvi” publicēti viņas pētījumi par Oskaru Stroku, kas atklāj jaunus faktus un notikumus mūziķa dzīvē.

Oskars Stroks ir sevi apliecinājis dažādos mūzikas žanros. Sacerējis arī fantāzijas, svītas, uvertīras, dziesmas, fokstrotus, maršus... Taču pēc Otrā pasaules kara Oskars Stroks no tango karaļa pārvēršas par nevienam nevajadzīgu PSRS pavalstnieku (izņemot, protams, ģimeni un draugus). Padomju ideoloģijā viņa

trīs simtiem viņa tango kompozīcijām kādi divi desmiti ir ierindojami Stroka tango zelta fondā. Stroka kompozīcijas ir nonākušas arī Nacionālās operas premjēra Marisa Vētras reperuāri. 1938. gadā viņš iedziedājis populāro tango „Divas sirdis”. Kādā tā laika „Kazanovas” izdotajā nošu albumā Stroks ir apliecinājis, ka ir šo „Divu sirdžu” mūzikas autors.

mūziku pasludina par buržuāzisku un padomju cilvēkiem kaitīgu. Mūziķi izslēdz no komponistu savienības.

Tikai 20. gs. 60. gados Stroks pamazām atgūst popularitāti. 1975. gadā tango karalis aiziet mūžībā. Bet mūsu jaunajā 21. gadsimtā, kā redzam un dzirdam, ir sākusies Oskara Stroka ista atdzimšana.

(Turpinājums sekos)

LATVIEŠI CEĻO AR RIGA VEN TRAVEL

Mēģinājums apskaut Sicīliju

Anita Mellepe
Astra Moora

Grupa latviešu, kuŗi savām acīm vēlējas aplūkot vitrāžas un sienu gleznojumus senās baznīcās un klosteros, redzēt vecu tempļu drupas, slavenu Dionīsa ausi, nogaršot Marsalas vīnu vietā, kur tas tiek ražots, kā arī pajūsmot par skaistiem dabaskatiem, tūristu firmas *Riga Ven Travel Inc.* aģentes Ineses Zaķes vadībā marta beigās devās astoņu dienu ceļojumā uz Sicīliju. Lielajā salā, ko ar purngalu spārda Itālijas „zābaks”, ceļotāju pavadone bija firmas *Embracing Sicily Tour* gide Marina di Gristina.

Mūsu ceļš no Taorminas veda

gulāju, olīvkoku un citrusaugu sakņu cauraustā!

Skaisto skatu pārbaģātība

Savulaik gleznotājs Vitolds Svirskis teicis: „Latvijā vieta gleznošanai nav jāmeklē, apstāties jebkurā vietā un tik glezno!” To pašu var apgalvot par Sicīliju, vienīgi ar mazu piebildi: ja vien izdosies atrast līdzenu vietni, kur novietot molbertu un novietoties gleznotājam pašam tā, lai nereibtu galva. Tomēr laikam gan neviena fotogrāfija, glezna vai filma nespēj radīt iespaidu, ko var izbaudīt, vienīgi esot

mantu un produktu nav, turklāt Eiropas Savienība lauksaimniekiem diktē savus noteikumus. Kā allaž un visur: visgrūtāk klājas tiem, kuŗi maizi nopelna ar godīgu darbu.

Valoda kā strauts

Draugu un paziņu stāstītais mazliet sabiedēja: sicīlieši angļiski nesaprotot un nerunājot! Taču līdz ar ierašanos Katānijas lidostā šis mīts tika atspēkots: jauns puisis, vārdā Kristiāns, sešdesmit kilometru ilgā braucienā ar elegantu auto līdz pašai Taorminai lieliskā angļu valodā iepazīstināja ar garām slidošo,

jau uguņos mirzozo panorāmu. Kristiāns dzimis Sicīlijā, viņa tēvs ir gēds, dvīņubrālis Ņujorkā saimnieko savā nelielajā itāļu restorānā. Kristiāns valodas mācījies Londonā, Šveicē un Spānijā. „Strādājot tūrisma industrijā, četras valodas ir minimums,” skaidroja Kristiāns. Viņš ieveda Taorminas četru zvaigžņu viesnīcas *Ashbee* pagalmā, un tūlīt varēja sākties mūsu klusie sajūsmas saucieni: viesnīcas

darbinieki, jaunieši, bija laipni un sirsnīgi. Nepārprotami varēja manīt, ka ar savu darbavietu viņi neviltoti lepojas.

Valoda kā strauts plūda arī gidei Marinai un šoferim Džuzepem (saīsināti Pepe). Gide skaidroja, ka sicīlieši runā savā izloksnē, kuŗā ir daudz arabu valodas aizgūvumu. Sicīliešu un itāļu valoda, iespējams, atšķiras

atcerēties!

Šoferis Pepe pa kalnu ceļiem un pilsētu šaurajām ieliņām sarkano milzeni tūristu autobusu *Federico*, izvadāja ar meistarību, un gandrīz ik reizi Ingrīda Mieme meistarīgajam braucējam vēltija sajūsminātu izsaucienu: „Bravo, Pepe!” Viņai piebiedrojās visa grupa, ar aizmūrētu elpu sekojot transportlīdzekļu kustībai, kuŗu pārvietošanās ātrums nereti bija metrs minūtē (apmēram tāpat kā dienas beigās Rīgā Valdemāra

ielā Gaisa tilta virzienā). Gluži kā mūsu uzslavas alkdami, kalnu serpentīni met cilpas 180 gradu leņķī. Citi vietējie autovadītāji, gods kam gods, bez sapikuma vaigā nereti kāpināja savus spēkratus atmuguriski, lai dotu ceļu mūsu autobusam.

Ko likt uz kārā zoba?

Grupā ceļojot, vienmēr ir savi plūsi un minusi. Viesnīcas pavārs katra grupas tūrista gaumei izdabāt nevar. Pēc garā pusdienlaika restorāni darbu atsāk tikai pusastoņos, vakariņās vienmēr pasniedza trīs otros ēdienus ar neiztrūkstošajiem makaroniem, rīsiem, gaļu, zivīm, diemžēl bez salātiem. Olīves arī bija retums, lai gan Sicīlijā, pametot acis uz jebkuŗu debess pusi, redzami olīvkoki. Brokastis parasti mielojamies ar

Sicīliešu ar krēmu pildītās kūciņas *cannoli* (tulkojumā: cauruļītes) ir kārums, kam grūti pretoties. Turpmāk ikviens no mūsu grupas prātis pagatavot tipisko sicīliešu ēdienu – *involtini alla siciliana* (involtini tulkojumā nozīmē ruletes), jo Karleones pilsētas restorāna *Capriccio* virtuvē laipni pavāri skaidroja un pārādīja, kā gatavo pildījumu un tie, kuŗi vēlējas, varēja pagatavot gaļas veltnišus, tādus pašus vēlāk mums cēla galdā.

Architekts Jānis Rozēns: „Ši Sirakūzu ieliņa ir tikpat šaura kā Rozena iela Rīgā!”

Foto: Astra Moora

Foto: Astra Moora

Ceļotāji pie viesnīcas *Ashbee* Taorminā; no kreisās priekšā: Pēteris Jansons (Ņudžersija), Inese Zaķe (Ņujorka), gide Marina di Gristina, Brigita Klauša (Ņujorka), Indra Kore (Talsi); aizmugurē: Ieva Broka (Bostona), Ināra Jansone (Ņudžersija), Inta Bērziņa (Bostona), Antra Trašere (Bostona), Dace Rudzīte (Ņudžersija), Jānis Bibelnieks (Ņujorka), Vita Ferlanti (Ņudžersija), Silvija Ūdre (Bostona), Jānis Rozēns (Ņujorka), Zigurds Sūritis (Ņudžersija), Dace Rozēna (Ņujorka), Laila Bibelniece (Ņujorka), Juris Miemis (Ņujorka), Vija Hāznere (Florida), Klēra Dimasa (Claire Demas, Ņujorka), Ligija Roze (Ņujorka), Gunta Hārveja (Ņudžersija), Kens Dimass (Ken Demas, Ņujorka), Anita Mellepe (Sigulda), Ilze Baidiņa (Ņudžersija), Ingrīda Mieme (Ņujorka)

uz Sirakūzām, pāri visai salai uz Agrigento un Sicīlijas galvaspilsētu Palermo, no tās uz Čefalū – tādējādi nerēdzēta palika vienīgi trīsstūrveidīgās (zīmīgās formas dēļ salas agrākais nosaukums bija *Trinacria*) salas ziemeļaustrumu stūrītis.

Sicīlija dažādiem iekārotājiem bijis tikpat gards kumos kā Latvija. Salu dažādos laikmetos pakļāvuši fenīkieši, grieķi, romieši, bizantieši, ostgoti, normaņi, un iepriekšējo ienākēju uzceltais nereti tika nopostīts līdz pamatiem. Mūsu dienās no varenajiem tempļiem palikušas tikai kolonnas un ārējās sienas, starp kuŗām brīvi lidinās un sasauca putni.

Pieminot romantisko vārdu Sicīlija, tam kā atbalss atskan: mafija, kas kļuvis gandrīz vai par sinonīmu. Vai tas tā būtu kopš klajā laista grāmata un uz ekrāniem parādījās slavenā filma „Krusttēvs”? Diemžēl ne. Jau vairāk nekā 150 gadu Vidusjūras lielākā sala met gaŗu un biezu sociālo, ekonomisko un sava veida kultūras ēnu. Taču gribētos iebilst skaistās salas populgotājiem: Sicīlijai bez mafijas itin labi pietāv arī citi epiteti: saulainā, kalnainā, jūrām apskalotā, vīno-

Sicīlijā. Šeit visu laiku jūties kā putns vai vismaz putnam rada: gar ausīm nemītīgi svilpo brīvi vēji, jūtama jūras elpa un pārņem gandrīz mistisks izbrīns – kas būs redzams aiz nākamā kalna vai ceļa pagrieziena? Sicīlija ir vēl skaistāka, nekā cerējam un iedomājāties. Tā ir sava veida skaisto un galvu reibinošo skatu paradīze: zeme lauksaimnieciski izmantota uz to vislabāko, caur autobusa logu redzamais atgādina čaklu un izdomas bagātu rokdarbnieku gigantisku gobelēnu. Akmeņainie, bet rūpīgi apkoptie lauki, citrusaugu, olīvu, mandeļu, pistāciju un vīnogulāju dārzi (trijstūru, taisnstūru un dažādu rombu formās) kā košs lupatu dekis noklāj plakankalnes, kalnu nogāzes, arī stāvo kalnu terases. Visos dārzos un mazdārziņos acis priecēja apelsīni, greipfrūti, citroni un mandarīni. Augļi daudzviet, vēja notriekti, guļ zemē, bet, nokļuvuši uz tirgu un veikalu letēm, nekādi lētie vis nav. (Gluži kā Latvijā āboli.) Var jau būt, ka taisnība tiem, kuŗi apgalvo: par katru tirgū pārdoto augli vai sardīnīti sicīliešiem jānomaksā nodeva ēnu ekonomikas karaļiem. Sicīlijā lētu

Foto: Līgita Kovtuna

Inese Zaķis pie mūsu autobusa kopā ar Pepi – nepārspējamo šoferi tāpat kā latviešu valoda un latgaliešu izloksne. Kopš aizritējušā gadsimta 50. gadiem lingvisti pievērsušies Sicīlijā runātās valodas pētīšanai.

Visur, kur vien ieradāties, vietējie gidi (galvenokārt sievietes) brīvi runāja angļiski, datus, faktus un leģendas bārstīdami kā no pārpilnības raga: spēj tikai visu

to pašu, kas ir ikvienas Eiropas viesnīcas „zviedru” galdā: brokastu graudus, radziņus, olu kulteni, konservētus augļus u. tml. Taorminas viesnīcā netrūka individuālas pieejas katram klientam: gribat omleti savā gaumē – lūdzu, gribat citronu pie kafijas – lūdzu, auglis noraujams tieši no kociņa uz brokastu terases!

Siksti gan! Nezinājām, ka tie jāaplej ar olīveļļu.

Un vīns? Protams, kur tad bez tā! Tas dabūjams, sākot no vienas eiras tetrapakā. Marsalā bija iespēja pastaigāt pa vīna darītavu, apbrīnot un aptaustīt milzīgās ozolkoka mucas, uz kuŗu galiem daudzi atstājuši autografu, vīnu nogaršot un arī iegādāties. Nenoliedzami, tagad, Marsalas vīna pudeli apskatot, noteikti papētīsim, kur tas ražots: Sicīlijā vai Kalifornijā? Marsalas un citus sicīliešu vīnus eskportē arī uz Latviju.

Cik gan laimīgi un lepmi var būt ridzīnieki par lielo un skaisto tirgu, kur tik ērti iepirkties! Palermo tirgus jau kopš seniem laikiem izvietojies šaurās ieliņās gandrīz vai kilometru gaŗumā, kur pa vidū vēl brauc mazaauto un motocikli, turpat klimst izkāmejuši un slimī sunī, turklāt jābaidās, ka burzmā tūristiem var tikt norauta soma – par to gide brīdināja vairākkārt. Krāmu tirgi laikam gan visā pasaulē ir vienādi, un arī Sicīlijā tirgoņi tajos piedāvā visu iespējamo – sākot ar zirgu pakaviem, ogļu gludekļiem un vecām Bībelēm, beidzot ar mūsdienas kabatas tālruniem. Suvēnirus tirgo galvenokārt senegālieši, tirgū liels daudzums arābu, vesels Palermo kvartāls jau gandrīz saucams par „čainataunu” – tik daudz tur ķīniešu restorāniņu un veikalu.

(Turpinājums sekos)

SKAUTIEM UN GAIDĀM JUBILEJA

Šogad aprit 95 gadi kopš Latviešu skautu kustības un 90 gadi kopš Latviešu gaidu kustības sākotnes Latvijā

Šos zīmīgos vēstures notikumus abu kustību vadītāji atzīmēja ar konferenci 24. un 25. martā Bostonā. Konferencē rīkotāji bija Daugavas (8.) skautu vienības un Sauleskalna (7.) gaidu vienības vadītāji ar galvenajiem rīkotājiem vad. Aivaru Ogu un vad. Karmenu Ziediņu priekšgalā. Konferencē piedalījās skautu un gaidu vadītāji no ASV, Kanadas un Austrālijas, kopā 47 dalībnieki: 36 no ASV, 8 no Kanadas un 3 no Austrālijas. Bez Lsp vad. Pētera Aivara un Lgp vad. Noras Aivaras konferencē bija klāt visi seši jendū priekšnieki: vad. Rasma Kraule un vad. Uldis Sīpols no ASV, vad. Dace Strīpniece un vad. Arnis Korolkēvics no Kanadas un vad. Rasma Celma un vad. Arnis Vējiņš no Austrālijas.

Konferenci atklāja Lgp vad. Nora Aivara ar uzrunu:

“Sveicu jūs šai Latviešu skautu kustības un Latviešu gaidu kustības vadītāju konferencē! Šī mums ir nozīmīga konference, jo svinam mūsu kustībām nozīmīgas jubilejas – 90 gadus Latviešu gaidu kustībai un 95 gadus Latviešu skautu kustībai. Mūsu kustību nozīmīgos pastāvēšanas gadus var pielīdzināt garam sirojumam.

Neesam jau sirojuši visus šos 90 vai 95 gadus, bet katrs esam gājuši kādu gabalu, cits garāku (varbūt 60 gadus?), cits īsāku gabalu. Kad ejam sirojumā, tad šis un tas jāņem līdzi, lai sirojums būtu veiksmīgs. Mums laikam viss nepieciešamais ir līdzī, jo vēl arvien ejam. No katra sirojuma posma arī kaut ko pārvedam mājās. Dažreiz tas ir kaut kas tāds, ko atrodam pa ceļam un liekas, ka vēlāk kaut kur noderēs, dažreiz tas ir kaut kas tāds, ko esam par sevi iemācījušies, pārvarot kādu šķērslī savā sirojumā, bet dažreiz tās ir jaukas atmiņas par kopā ar mūsu vadāmiem vai citiem vadītājiem pavadītiem brīžiem. Es noteikti no sava sirojuma esmu guvusi daudz ļoti vērtīga. Zinu arī, ka, jums noteikti kaut kas nāks prātā,

ja vien jūs visi brīdi atskatīsities uz savu skautu un gaidu sirojumu. Tādēļ došu jums mazliet vairāk laika un uzdošu mājas darbu. Jūs katrs saņemsiet kartīti, uz kuŗas īsos vārdos jāapraksta

miem. Ar power point fotogrāfiju salikuma palīdzību vadītāji varēja aplūkot darbību vienībās un gūt idejas savu vienību darbam.

Latvijas Skautu un gaidu centrālās organizācijas (LSGCO)

būt gatavam līdz 2012. gada 1. jūlijam. Konference nolēma, ka nākamā – 11. Lielā nometne jāriko Ņujorkas Rīgas (90.) skautu un Zilā kalna (4.) gaidu vienībām. Pēcpusdienā notika kustību at-

nīcas sagaidīja šī vakara vadītājas – Kristīna Putene un Inta Šķinķe. Saimnieces Aija Kusiņa-Augiņš ar palīgiem Valdi Spalviņu, Pēteri Auģi un vad. Ilgu Šķiliņu bija sagatavojuši jubilejas vakariņas.

Virtuves palīdzes bija lielgaidas: Māra Spalviņa, Inga Spalviņa un Mia Auģe. Pēc vakariņām jautrās rotaļās, dziesmām skanot, seši jendū priekšnieki iznesa divus milzīgus klinģerus, vienu ar skaitli 95 un otru ar skaitli 90 un tos pasniedza Lsp un Lgp. Nodziedājuši *Daudz baltu dieniņu* abām kustībām, vadītāji mīlojās ar klinģeri.

Konference turpinājās svētdienas rītā ar vad. Rasma Celmas vadīto svētbrīdi. Notika vēl atsevišķo kustību konferencēs, lai turpinātu nospraust nākotnes darbību. Abu kustību kopējā konferencē pieņēma lēmumus par nākotnes darbību. Par mudi pieņēma „Saudzīgi un draudzīgi” ar pamatdomu dzīvot “zaļāk” un veidot mūsu programmu pēc amerikāņu skautu (*Boy Scouts of America*) “leave no trace” jau izstrādātās programmas. Vadītāji apņēmas tikties 2013. gada rudenī nākošā konferencē, lai veidotu programmu 11. Lielai nometnei.

Pirms konferences slēgšanas Lgp vad. Nora Aivara nolasīja dažus komentārus no baltām kartītēm, uz kuŗām vadītājiem bija jāuzraksta, ko guvuši no skautu un gaidu sirojuma: labus draugus no malu malām, ar kuŗiem tiekoties pēc daudzgu gadu pārtraukuma, sarunas rit, it kā būtu šķīrušies vakar, dabas mīlestību, apziņu, ka būs pasauli labāku atstājis nekā to atradis, sabiedrisku pašapziņu,

kopēja darba spēka apziņu, pierību kaut kam lielākam, bet galvenais, ko gandrīz visi vadītāji bija rakstījuši ir draudzība.

Lsp vad. Pēteris Aivars, slēdzot konferenci:

“Ar kādiem vārdiem gribu jūs pavadīt mājās? Ar katru gadu pats kļūstu vecāks, un ir kļuvis skaidrs, ka nostāja vai angļiski sakot „attitude” iespaido to, kas notiek mūsu kustībās. Šī nostāja jeb attieksme ir svarīgāka nekā mūsu izskats vai mūsu Dieva dotās dāvanas. Nostāja ir spējīga celt vai gāzt itin visu. Mēs paši varam izvēlēties mūsu nostāju katru dienu. Mēs pagātnei nevaram mainīt, mēs nevaram novērst nenovēršamo, mēs varam iespaidot tikai to, kas notiks. Tātad – brauksim mājās un būsim tādi, kas kontrolē savu nostāju! Ar šo pasludināto konferenci par slēgtu!”

Vad. Maija Šķinķe

Visi konferences dalībnieki

Trīs skautu jendū priekšnieki: Kanadas skautu jendū priekšnieks vad. Arnis Korolkēvics, ASV gaidu jendū priekšnieks vad. Uldis Sīpols, Lsp vad. Pēteris Aivars, Austrālijas jendū priekšnieks vad. Arnis Vējiņš

divas vai trīs lietas, ko jūs esat guvuši no skautu un gaidu sirojuma. Rītā, kad konference tuvosies beigām, varēšu dalīties ar jums par to, kas gūts no šī jaukā, raibā sirojuma. Lai mūsu pārrunas norisinātos draudzīgā un mērķtiecīgā gaisotnē un lai mēs veiksmīgi izvirzītu mērķus tālākam sirojumam. Ar šo pasludināto konferenci par atklātu!”

Konferencē tika izvērtēta pagājušo divu gadu darbība. Visi ziņojumi tika nosūtīti rakstiski un bija pieejami visiem vadītājiem pirms konferences, kas deva vairāk laika debatēm un jautāju-

Trīs gaidu jendū priekšnieces: no kreisās: Kanadas gaidu jendū priekšniece Dace Strīpniece, Lgp vad. Nora Aivara, ASV jendū priekšniece vad. Rasma Kraule, Austrālijas gaidu jendū priekšniece vad. Rasma Celma

konference notika tieši tai pašā dienā, un ar interneta Skype palīdzību bija vienreizīga iespēja abām konferencēm sazināties un pat nodziedāt kopējas dziesmas.

Vad. Jānis Šķinķis ziņoja par pagājušā gadā dibināto Latvijas Skautu un gaidu fondu un ziedotāju skaitu no ASV un Kanadas. No ASV ir saņemti 19 ziedojumi un no Kanadas 18 ziedojumi. Abas kustības vienotās iestāties Fondā Mūža biedru kategorijā, katra ar vienreizēju ziedojumu 700 latu apmērā.

10. Lielās nometnes *Dziesmu gars* rīkotāji vad. Guntis Dāboliņš un vad. Rasma Kraule ziņoja par darbiem, kas vēl jāveic pirms 10. Lielās nometnes darbību un kasi var slēgt. Vadītāji nolēma ka 10. Lielās nometnes albumam ir jā-

sevišķās sēdes, kuŗās tika pārrunāta darbība atsevišķās pakāpēs. Gaidu kustības vadītājas nolēma nākošā darbības gadā veikt labo darbu, palīdzot Latvijas bāreņu namiem. Izpētīt šo akciju apņēmas vad. Maija Šķinķe. Vad. Kristīna Putene ziņoja, ka visas guntīņu darba grāmatas tagad ir datorizētas un izdalīja visām vienībām disku ar grāmatu ierakstiem. Lielgaidu vadītāja vad. Maruta Auģe ziņoja par nākošo roveru lielgaidu nometni, kas notiks šogad no 10. līdz 15. augustam Pensilvānijas pavalstī. Skautu kustība nolēma 2017. gadā uz Latviešu skautisma simt gadiem izdot vēstures grāmatu par šo laikmetu. Šo darbu uzņēmas koordinēt vad. Jānis Šķinķis. 2017. gadā tiek arī plānota 100 gadu piemiņas nometne.

Jubilejas vakariņas notika Bostonas Trimdas draudzes viesmīlīgajās telpās. Tur autobusu no vies-

FRAGMENTI NO TOPOŠĀS GRĀMATAS

Dziesmu laivā sasēduši. Ņujorkas latviešu koris

(2. turpinājums)

Maija Spuriņa

Indulis Lācis,
ŅLK, tenorsValsts svētku
koncerts
Kārnegi zālē

Orķestrā ievadam atskanot, nodziedājām tīri sparīgi, beidzot tikuši pie vārda. Nevarējām sagaidīt, kad būs pirmās daļas beigas, lai starpbrīdī varētu no Andreja uzzināt, kas notika. "Nu," Andrejs gluži mierīgi mums paskaidroja, "redziet, kad paskatījos orķestri, ievēroju, ka lielā tuba ir, bet paša pūtēja nav. Tā kā bez viņa mēs pirmo gabalu nevarējām sākt, nekā cits neatlika, kā sākt ar nākamo. Otro reizi iznākot, redzēju, ka "vaininieks" ir savā vietā, un tādēļ varējām iesākt, kā sākotnēji bija paredzēts."

Izrādījās, ka mūziķis bija aizkavējies, uzvelkot kādu kuplāku dūmu ārpusē pie skatuves ieejas. Domāju, ka viņš līdz šai dienai nav sapratis, kādus satraukumus var izraisīt viens dūms.

Dzintra Alversone,
ŅLK, soprānsAtceroties
Minsteres
1984. gada
Dziesmu dienas

1984. gadā koris devās uz Minsteri, lai piedalītos Dziesmu svētkos un atsevišķā koncertā dziedātu "Baņutu". Ļoti priecājos braukt ar kori uz Minsteres Dziesmu svētkiem un priecājos divu īpašu iemeslu dēļ. Pirmkārt, dziedāju kopā ar saviem vecākajiem dēliem; tik ļoti gribēju, lai arī viņi izbauda Dziesmu svētku kopkora burvību. Otrkārt, cerēju viņus aizvest uz manu beidzamo bērnības bēglu nometni, kuŗā pavadīju trīs bezbēdīgus gadus.

Minsterē koris pārgulēja kādas pamatskolas telpās uz armijas lāviņām. Tās bija jauniegādātas, tīras un baltas, tāpat arī segas. Bijām pa desmit katrā klasē un jutāmies ērti un labi. Abi zēni, protams, atrada sev vietas kopā ar brālēniem un draugiem. Ka viņiem gāja jautri, par to nav šaubu.

Pārāk siki vairs neatceros Dziesmu svētku norisi. Tomēr atmiņā palikuši daži zīmīgi notikumi. Kad bijām gatavi sastāties svētku gājienam uz koncertu, katrs diriģents vēl gribēja dot norādījumus par attiecīgām dziesmām. Tad bija kārtā runāt diriģentei Lilijai Zobenai no Anglijas. Es stāvēju viņai pretim un fotografēju koristus un diriģentus. Taisni pirms tam, kad viņa beidza savu sakāmo un novēlēja mums labu izdošanos koncertā, kāds putniņš no augšas sūtīja savu sveicienu tieši uz viņas baltās aubes. Viss lielais koristu bars pārsteigumā iesmējās. Ar neticamu mieru un humoru,

nezaudējot savu stāju, viņa noslaucīja aubi ar kabatas lakatiņu un smaidīdama teica: "Nu es zinu, ka koncerts būs labs!" Un bija arī! Un man izdevās uzņemt vēsturisku fotogrāfiju.

Diriģente no Kanadas, Vizma Maksīņa, diriģēja kādu dziesmu, kur korim bija jāietur gaŗaka pauze. Tomēr mēģinājums gaŗajā pauzē kāda vīra balss vienmēr iebrecās. Viņa mēģināja dziesmu vairākas reizes, līdz pauze tika ievērota. Koncertā, izšķirošās dziesmas laikā, biju pārliecināta, ka viss būs labi. Tomēr, kad nonācām pie kritiskās pauzes vietas, kāda vīra balss atkal skaļi ieskanējās. Koristi neērti savilņojās, izjutot šo nevēribu pret diriģenti. Pēc dziesmas Vizma pagriezās pret kungiem, galanti paklanījās un, viņus sveicinādama, uzsauca: "Paldies, kungļi!" Te atkal parādījās mūsu diriģentu humora izjūta!

Mēs, koristi, ēdām un dzērām milzīgās teltīs. Ēdiens bija ļoti labs un garšīgs. Bet kādu vakaru, kad gājām ēst azaidu, mūs sagaidīja rindā saliktas paplātes ar tauku maizītēm. Bērnībā bēglu nometnē mēs ēdām tauku maizītes kā vislielāko gardumu. Tagad, ieraugot tās – ar biezu kārtu baltiem cūku taukiem, es izjutu pretīgumu. Kā laiki mainās!

Kad Dziesmu svētku koncerts bija nodziedāts, es devos ar dēliem uz Špakenbergas nometni. Pēc 34 gadiem daudz kas bija mainījies. Nevarēju atrast nevienu no savas bērnības pazīstamajām vietām. Beigās ieraudzījām ielas stabu ar uzrakstu *Spackenberger Strasse*. Nostājāmies zem uzraksta un palūdzām kādam garāmgājējam uzņemt bildi ar visu ielas stabu. Nu jutu, ka tomēr esam bijuši tuvu manai bērnības vietai.

No visām grāmatas nodaļām ceturtā "Atgriešanās. 1987-1991" varētu šķist vīsaistošākā arī tiem lasītājiem, kam neinteresē komūzika un kam nav bijusi tieša saistība ar Ņujorkas latviešu kori. Nodaļa veltīta kora dalībai *Atmodas procesos un ļauj paskatīties uz sociāli un politiski Latvijai tik nozīmīgajiem vēsturiskajiem notikumiem caur individuālu pār dzīvojamu prizmu.*

Līdz pat 80. gadu beigām, kamēr vien pastāvēja "dzelzs priekšgars", sadarbība starp latviešiem Latvijā un ASV bija ļoti ierobežota un norisinājās tā saucamo kultūras sakaru veidā. Trimdas sabiedrības attieksme pret "kultūras sakariem" bija dažāda. Vieni uzskatīja, ka tie, par spīti neizbēgamajai VDK klātbūtnei, jā saglabā, citi savukārt nosodīja visus "kultūras sakarniekus", saucot tos par kolaborantiem un komunistu pakalpiņiem. Tagad, atpakaļ skatoties, jāsecina, ka pirmie palīdzēja "dzelzs priekškaru" nojaukt, bet otrie, iespējams, pašiem neapzinoties, tam pretojās. Ņujorkas latviešu koris piederēja pie pirmajiem. Kad Latvijas korim "Ave Sol" un

tā diriģentiem Gido un Imantam Kokariem ("lai veicinātu kultūras sakarus") radās iespēja doties koncerttūrē uz Ameriku, nevienu ASV organizācija nevēlējās uzņemt tās rīkošanu. To oficiāli piekrita darīt koristi Andrejs Jansons, Uldis Bluķis un Andris Padegs, bet koristu izguldināšanā, paēdināšanā un aprūpēšanā piedalījās viss koris. "Ave Sol" koncertbrauciens daudziem Ņujorkiešiem bija pirmā tikšanās ar Latvijas latviešiem, tāpat kā daudziem "Ave Sol" koristiem – pirmā pieredze Amerikā. 4.nodaļā apkopotu gan Ņujorkas gan "Ave Sol" koristu vēstījumi par šo tikšanos, kas saistoši ilustrē to, kā pamazām tika nojaukts "dzelzs priekšgars".

"Ave Sol" koncerttūres laikā – 1987. gadā Latvijas neatkarība šķita vēl tāla un nesasniedzama. 1989. gadā nacionālā *Atmoda* jau sīta augstu vilni. "Dzelzs priekšgars" bija kļuvis pietiekami plāns, lai Ņujorkas latviešu koris beidzot varētu doties koncertbraucienā uz Latviju un 1990. gadā piedalīties arī *Vispārējos latviešu dziesmu un deju svētkos Rīgā*. Koristi Ivars Slokenbergs, Aivars Straume, Gita Padega, Indulis Lācis, Valdis Viņķelis, Dzintra

Alversone, Aija Pelše un Andris Padegs 4.nodaļā dalās savās atmiņās un emocijās par 1989. un 1990.gada notikumiem.

1990. gadā koristi noliek ziedus pie Brīvības pieminekļa Rīgā

1989. gadā uz Nacionālās operas skatuves

Alversone, Aija Pelše un Andris Padegs 4.nodaļā dalās savās atmiņās un emocijās par 1989. un 1990.gada notikumiem.

Ivars Slokenbergs,
ŅLK, tenors un bassNo Gotlandes līdz
Rīgai. 2.daļa

[..] Mūsu piedzīvojums Latvijā ir jāskata vienreizējā – *Atmodas* laikmeta kontekstā. Tā bija 1989. gada vasara – pārmaiņu punkts starp smagiem okupācijas gadiem un neatkarības atgūšanu pāris gadus vēlāk. Toreiz Latvijā vēl valdīja padomju vara, bet cilvēkos varēja just sargātu optimismu par nākotni, brīvu izteikšanās tiesību, bija dzirdama atklāta nīrgāšanās par okupantiem. Mums bija atļauts dzīvot nevis sterilā "Intūrista" viesnīcā, bet radu dzīvokli Rīgas centrā; tur mēs ar Andri un Laru ievācāmies pēc pirmās maz gulētās

9. jūlijā piedzīvojām mūsu turnejas pirmo koncertu. Tas notika Valmierā, brīvā dabā, starptautiskā deju festivāla "Tālava '89" laikā. Priežu meža ielenktā brīvdabas estrādē, bezvēja salknā un mitrā gaisā, uzvedām vienīgi "Ganiņš biju". Publika mūs uzņēma pieklājīgi, un, ja bija kādas kļūdas vai pirmā koncerta nervozitāte, tad to visu uzsūca estrādi ietverošās priedes. Tāds neformāls koncerts mums bija laba iesildīšanās, jo pāris dienu vēlāk sākās intensīvs koncertu cikls, kur piecu dienu laikā uzstājāmies četros izpārdotos koncertos uz Nacionālās operas skatuves.

10. jūlijā bija pirmais mēģinājums uz Operas skatuves. Tā bija sirreāla sajūta – stāvēt uz Operas vēsturiskās skatuves koka grīdas, bet vienlaikus, tāpat kā tas bija uz Ņujorkas Linkolna centra skatuves pirms 12 gadiem, likās arī tīri "normāli". Turpat mūs iepazīstināja ar slavenajiem

Latvijas solistiem, kas bija sarunāti piedalīties mūsu koncertos (tai skaitā Kārlis Zariņš, Aleksandrs Poļakovs un Aivars Krancmanis), un teicēju Elzu Radziņu. Garais ceļš kora asumu nebija notrulinājis, bet noslipēšanas mēģinājumi turpinājās gandrīz katru dienu, lai pilnīgi sagatavotu mūsu trīs atsevišķās programmas astoņiem koncertiem, kas norisa uz četrām dažādām skatuvenām.

Savam pirmajam koncertam Operā, 11. jūlijā, mēs kā koris

(Turpinājums sekos)

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Abi - Ruzvelts un Obama - lūdza Kremli "paciesties"

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

26. martā ASV prezidents Baraks H. Obama, nezināms, ka mikrofonu nav izslēgts, konfidencialā sarunā nozīmīgi izplāpājās. Kad Krievijas pagaidām vēl prezidenta pienākumu pildītājs Dmitrijs Medvedevs aicināja Savienotās Valstis piekāpties Kremlim pretraķešu novietņu jautājumā, Vašingtonas Baltā nama saimnieks pusbalsī teica: "Šis ir manas pēdējās vēlēšanas. Kad tikšu ievēlēts, būšu elastīgāks." Medvedevs atbildēja: "Saprotu. Nododu šo informāciju Vladimīram," - iepriekšējam un nākamajam Krievijas prezidentam, kuŗa svinīgā inaugurācija paredzēta maijā.

Tas vēl nav viss. Obama turpināja Medvedevam skaidrot: "Visos šajos jautājumos, īpaši pretraķešu aizsardzības jomā, tas ir atrisināms, bet svarīgi, lai viņš (Putins) man dod *space* (t. i., laiku.-F.G.)." Medvedevs priecīgi attrauca: "I understand your message about space. Space for you." Barakam Obamam, secina *The*

Washington Times, pirmā vietā ir nevis ASV drošība, bet kvēlā vēlme tikt ievēlētam vēl uz četriem gadiem, palikt pie varas. Un, tā kā viņa sāncensī republikāņu partijā, īpaši Mīts Romnijs, pirmsvēlēšanu kampaņas gaitā uzstājīgi uzsvē, ka drošības jautājumos Obama ir nedrošs un uz viņu nevar paļauties, viņš nevar atļauties būt atklāts. Taču notika ķēza ar mikrofonu, un pasaule uzzināja, ka Obama drošina Kremli, solot piekāpību un lūdzot paciesties līdz vēlēšanām novembrī.

Uz atklātību, kas "paspruka" Obamam, tai pašā dienā reaģēja Mīts Romnijs, atgādinot, ka Krievija - nevis Irāna vai Ziemeļkoreja - ir Savienoto Valstu "galvenais ģeopolitiskais ienaidnieks", kuŗš allaž atbalsta pasaules lielākos ļaundarus.

Romnijs paskaidroja, ka Krievija, izmantojot savas veto tiesības ANO Drošības padomē, allaž rīkojas pretēji ASV interesēm. Un tāpēc tas, ko Obama konfidenciali pateica Medvedevam, izraisa ļoti, ļoti lielas bažas, uzsvēra Romnijs, kas acimredzot būs republikāņu kandidāts

prezidenta vēlēšanās novembrī.

Tē vērts atgādināt, ka bija vēl viens ASV prezidents, kuŗš vēsturiski ļoti nozīmīgā brīdī lūdza Kremli "paciesties".

Tas bija daudzdzinātais Franklins Delano Ruzvelts (FDR). Viņa priekšgājējs Herberts Hūvers, kas viņam zaudēja 1932. gada vēlēšanās, drīz pēc Otrā pasaules kara beigām sarakstīja grāmatu *Freedom Betrayed: Herbert Hoover's Secret History of the Second World War and Its Aftermath*.

Tajā Hūvers norāda, ka Ruzvelts 1943. gada novembrī Teherānas konferences ietvaros tikdamies ar Vinstonu Čerčilu un Josifu Staļinu, lūdzot piekāpību un lūdzot paciesties līdz vēlēšanām novembrī. Tajā Hūvers norāda, ka Ruzvelts 1943. gada novembrī Teherānas konferences ietvaros tikdamies ar Vinstonu Čerčilu un Josifu Staļinu, lūdzot piekāpību un lūdzot paciesties līdz vēlēšanām novembrī.

Te jāpiebilst, ka Savienotajās Valstīs mīta ļoti daudz poļu izcelsmes vēlētajū, kuŗu balsim bija svārs...

Kā zināms, 1944. gada novembrī

Ruzvelts ceturto reizi tika ievēlēts par ASV prezidentu, un tad nu viņš Jaltas konferencē, kas notika 1945. gadā no 4. līdz 11. februārim, varēja bez aplinkiem piekrist Staļina nolūkam pakļaut Kremļa ietekmei Poliju, iegūt Vācijā padomju okupācijas zonu, rīkoties pēc saviem ieskatiem Donavas baseinā un Balkānos.

Jaltā, kā zināms, Čerčils negribīgi, bet naivais Ruzvelts gandrīz vai aizrautīgi pārdeva Staļinam - "tēvocim Džo" - Austrumeiropu un daļēji Vidusreiropu, saņemot no viņa solījumu pēc Lielvācijas sakāves iestāties karā pret Japānu. Tas bija amorāls darījums.

Herberts Hūvers savā grāmatā uzsvēra: 1939. gadā - pirms kara - bija viena vienīga komunistiska valsts. 1946. gadā bija 23 valstis vai valstu daļas, ko kontrolēja komunisti.

Jā, jau Teherānā, 1943. gada novembrī, Ruzvelts konfidenciali lika Staļinam skaidrot, ka viņš var rīkoties un anektēt septiņas nācijas, kas bija Krievijas imperijas sastāvā,

un valdīt pār ķipariem - bufervalstu saujīņu, rakstīja Hūvers, piemētiot, ka Staļins Teherānā doto "klusu piekrišanu" sapratis, jo nekavējoties sāka rīkoties, pat iekāms Vācijā vēl nebija atkāpusies no Austrumeiropas.

Franklins Ruzvelts nomira 1945. gada 12. aprīlī, un šo rindiņu rakstītais, tikko atgriezies dzimtajā Rīgā no savām bēgļu gaitām, nakts maiņā strādājot Letā, kas bija kļuvusi par TASS filiāli, pirmais par to uzzināja. Ruzvelta vietā stājās Harijs Trūmens, kam drīz, kā zināms, lielā mērā nācās izstrēbt to, ko FDR bija savārijis, ticot, ka "tēvocis Džo" pēc kara "palīdzēs Apvienotajam Nācijām veidot labāku pasauli".

Obama 2012. gada martā lūdzis Kremli "paciesties", tāpat kā to darīja Ruzvelts 1943. gada novembrī. PSRS vietā nu jau divus gadu desmitus ir Krievijas Federācija, bet Mitam Romnijam joprojām taisnība: nekas labs Amerikai no tās puses nespīd.

Franks Gordons

Problēmas ar augstāko izglītību Latvijā

Sākšu šīs nedēļas komentāru cerībā, ka visiem *Laika* un *Brīvās Latvijas* lasītājiem bijušais gaišais un skaistais Lieldienas. Latvijā ar to gaišumu tā bija, kā bija, - gandrīz visas Pirmās Lieldienu dienas garumā nepārtraukti snīga. Gaisa temperatūra bija virs salšanas, tāpēc sniegs nekur, vismaz Rīgā, īpaši neturējās (lai gan daudzviet laukos piedzēta pat visnotaļ dziļa sniega kārtā), un prātā iešāvās doma, ka dabasmāte nīrgājās par jēdzienu „pavasaris”, taču tas nebija galvenais. Ģimene, olas, šūpošanās, Kristus augšāmcelšanās vēsts - tas viss ir saistāms ar Lieldienām un prieku.

Prieks daudzām ir arī par to, ka Lieldienas saistās ar brīvdienām. Latvijā gan Lielā piektdiena, gan pirmdiena pēc Lieldienām - Otrās Lieldienas ir brīvdiena. Piedevām universitātes studentiem brīva bija visa iepriekšējā nedēļa, Latvijas Universitātē (LU) beigusies sēmeštra pirmā puse un studenti var atkāpties, pirms turpina studijas.

Lasītāji, iespējams, zina, ka jau daudzus gadus esmu mācībspēks LU Sociālo zinātņu fakultātē, mācu studentiem ziņu rakstīšanas pamatus. Mans ieskats vienmēr ir bijis, ka žurnālistika vairāk līdzinās operdziedāšanai nekā, teiksim, fizikai, jo labai žurnālistam ir vajadzīgs iedzimts talants, lai jebkuŗam cilvēkam varētu uzdot jebkuŗu jautājumu, arī nepatīkamu, lai no lielas informācijas gūzmas uzrakstītu materiālu ar 800 un ne vairāk vārdiem u.tml. Allaž studentiem saku - ja šāda talanta nav, universitāte to nevar nodrošināt, bet, ja talants ir, varam palīdzēt to uzspodrināt un pilnveidot. Turklāt žurnālistikā ir arī savi noteikumi un principi. Par

tiem varam runāt universitātes studijās, ja arī Latvijas profesionālajā žurnālistikas pasaulē tie ne visur tiek ievēroti. Par to visu studenti mācās vesela sēmeštra garumā.

Taču līdz ar minēto talantu ir vajadzīgas arī pāris prasmes, ar kuŗām ik ar gadu vedas aizvien grūtāk. Pirmā ir laba latviešu valodas prasme. Tā nu ir joma, kuŗā situācija ir visnotaļ katastrofāla. Manuprāt, nelaieme ir, ka mūsdienu jaunieši vairs neko nelasa. Katru gadu sēmeštra pirmajā dienā studentiem pavaičāju, cik no viņiem katru dienu vismaz izšķirta kādu avīzi. Tā teikt, ja cilvēks vēlas pievienoties profesionālajai pasaulei, tad der aplūkot, kā tā darbojas. Šogad, atbildot uz jautājumu, roku pacēla viena studente, pērn roku nepacēla neviens. Absolūti neviens. Mūsdienās, tā studenti skaidro, modernais cilvēks visu informāciju gūst tīmeklī. Lai nu tā būtu, bet tad es piedāvāju vienkāršu eksperimentu - no tīmekļa izkoptē gandrīz vai jebkuŗu tekstu, ielikt to teksta rakstīšanas programmā un pārbaudīt pareizrakstību. Drukās kļūdas - visnotaļ garantētas. Milzīgajā tīmekļa pasaulē pat it kā nopietniem portāliem nav laika pārbaudīt visu milzīgo informācijas gūzmu, kāda plūst ik dienas, savukārt laikrakstam, vismaz teorētiski, ir korrektori un lapu redaktori. Piedevām mūsdienu jaunieši ir iemācījušies, ka vienīgā doma, ko vērts paust, ir ietērpjama 140 zīmēs, lai to varētu „čivināt”. Rezultātā literāras vai profesionālas latviešu valodas prasme kūst tāpat kā Lieldienu sniegs Rīgā. Ko tas nozīmē? Empīriskā līmenī varu vienīgi piedāvāt ziņu, ka šogad vidējā atzīme sēmeštra pirmajā pusē bija tik tikko 6 (no 10).

Taču ir arī otra problēma, proti, - cik lielā mērā studenti interesējas par pasaules notikumiem. Labam žurnālistam jābūt ieinteresētām

un zinātkāram pēc itin visa kā, bet ar ko lielākoties nodarbojas mūsdienu jaunatne? Lasa izklaides portālus, jauniešu starpā īpaši populārs esot portāls *Spoki.lv*. Šodien, kad rakstu šo komentāru, tur trīs no galvenajiem tematiem ir „Ko tu iemācies no šī komiksa?”, „Rīgas klubi pēc cilvēku tipiem” un „Zaks Efrons beidzot pieaudzis”. Lieki teikt, nopietna informācija tā nav. Ko tas nozīmē? To es uzzināju pirms pāris nedēļām, kad lekcijā runāju par tematu „Lokālizācija”, proti, kāda ārvalstis notikuša gadījumā sakarā padomāt, ko par to var rakstīt Latvijā. Tā, piemēram, saistībā ar 11. septembri varēja padomāt, vai sabrukušajos torņos bijis kāds no Latvijas, vai šāda veida terorisms būtu iespējams arī mūsu valstī u.tml. Teicu, ka nemaz nav jādoma par tik senu notikumu. Piemēram, ko Latvijā varētu rakstīt par to, kas pagājušajā nedēļā notika Tulūzā, Francijā? Klusums. Sapratu, ka jāuzdod papildu jautājums: vai vispār kāds zina, kas pagājušajā nedēļā notika Tulūzā, Francijā? Atgādināšu, ka tur kāds cilvēks nošāva vairākus policistus, pēc tam rabinu un vairākus citus cilvēkus ebrēju skolā, policija šāvēju turēja ielenkumā vairāk nekā diennakts garumā un beidzot nošāva, kad viņš metās bēgt. Par to bija rakstīts absolūti visos jauniešu iecienītajos portālos (nu labi, portālā *Spoki.lv* ne - tur laikam svarīgāks ir Zaks Efrons un viņa pieaugšana), bet vai kāds no LU 2. kursa žurnālistikas studentiem par to bija kaut vai dzirdējis? Nē. Notikušo nepazina neviens no 25 studentiem.

Tas ir satriecoši. Studenti it kā ir intelektuāli ļaudis, - lai tiktu pie studiju vietas „žurnālistos”, viņiem bija jāiztur ievērojams konkurss. Bet šē tev bija! - viens no „skaļākajiem” notikumiem pasaulē, bet Latvijā studenti par to nezina neko.

Augstākās izglītības un tīmekļa

laikmetā jādoma arī par ko citu, proti, par to, ka nebeidzamā informatīvā pasaule, ko piedāvā globālais tīmeklis, dažam labam liek nodomāt, ka pašam savs darbs nav jādara, par atiecīgo tematu jau ir rakstījis kāds cits. Atliek tikai to izkoptē, ja citā valodā - pārtulkot, un darīts. Protams, runa ir par plaģiātismu. Piecu Latvijas universitāšu rektori nule parakstīja līgumu par vienotas zinātnisku darbu datubāzes izveidošanu, lai turpmāk šaubu gadījumā jebkuŗu kursa, bakalaura darbu vai citu zinātnisko sacerējumu varētu pārbaudīt, vai tur nav pārkopēts kāda cita cilvēka darbs. Atceros, pirms pāris gadiem manu palīdzību lūdza kolēģe profesore, kuŗai kāda studente neraksturīgā kārtā bija iesniegusi rakstu darbu angļu valodā. Man bija vajadzīgas apmēram piecas minūtes, lai ar tīmekļa meklētāja palīdzību atrastu oriģinālo tekstu. Studente no universitātes tika izslēgta, bet problēma līdz ar to neizzuda.

Protams, minētās problēmas nav problēmas Latvijā vien. Nesen no amata aiziet bija spiests Ungārijas prezidents, jo izrādījās, ka viņa doktora disertācijas pamatā bijuši zagti materiāli (teiksim atklāti - zagti cita cilvēka rakstītu tekstu tomēr ir tas pats, kas veikalā nozagti ābolu). Un, ja runa ir par valodu, tad manā dzimtajā Amerikā ar angļu valodu ir noticis precīzi tas pats, kas Latvijā ar latviešu valodu, - kvalitāte ir sabrukusi visnotaļ katastrofāli. Angļu valoda ir sarežģītāka nekā latviešu valoda, ja runa ir par dažādu vārdu izrunāšanu, piemēram, nezinātais nu nekādi nesapratis, ko iesākt ar tādu burtu savīrknējumu kā *thorough*. Taču, ja sabiedrībā ir izzudusi gandrīz visa izpratne par atšķirību starp *its* un *it's*, starp *there* un *their* u.tml., tad kaut kas nūdien nav kārtībā.

Plaģiātisma gadījumā runa ir

par godīgumu vai tā trūkumu, bet problēmas ar valodu, manuprāt, var kaut daļēji atrisināt ar vienu vienīgu ieteikumu: lasi! Lasi, lasi, lasi! Lasi grāmatas, lasi žurnālus, lasi laikrakstus! Skaties, kā raksta profesionāli cilvēki, lasi tekstus, kuŗus kāds ir rediģējis un slīpējis. Baudi sulīgo valodu, kādā rakstīja Anna Brigadere, Jānis Jaunsudrabiņš vai Rūdolfs Blaumanis, kādu mūsdienās lieto tādi autori kā Gundega Repše, Valentīna Freimane, arī tādi žurnālisti kā Aivars Ozoliņš, Ināra Egle, Ģirts Kasparāns.

Jo runa ir ne jau tikai par valodas kvalitāti, runa ir arī par cilvēka intelektu. „Intelligence” ir jēdziens, par ko daudzi cilvēki nīrgājās, sak, tie jau tādi zilpņķaule torņa iemītnieki vien ir. Taču bez tās nav iespējams iztikt. Un žurnālistika ir profesija, kas palīdz to veicināt. Pareizi ievirzīta žurnālistika sabiedrību informē un izglīto, tostarp arī domājot par valodu un tās kvalitāti. Nezinu, vai mūsdienu pāniski ātrajā pasaulē vairs var kaut ko īpaši glābt, bet vienu gan varu teikt pavisam konkrēti ikkatram šīs avīzes lasītājam: tikko tavs bērns tam ir gatavs, liec viņam rokās grāmatu, pēc tam vēl vienu un tad vēl vienu. Man mamma lasīt iemācīja ļoti agrā vecumā, biju kārs lasītājs, pusaudža gados ar sajūsmu lasīju visu, ko rakstījis Anšlavs Eglītis (ja runājam par sulīgu valodu, tad labāku paraugu nūdien nevar atrast), Aleksandrs Grīns. Nekad to neesmu nožēlojis, un paldies minētajiem autoriem, bet visvairāk mammai, kas man iemācīja ne vien lasītprasmi, bet arī vēlmi lasīt. Man augot, bērna interesi par grāmatām varēja novērst televizors, mūsdienās vēl daudz aktīvāks uzmanības novēršējs ir tīmeklis. Dievs zina, ka, klīstot pa virtuālo pasauli, cilvēks sevi var zaudēt stundām un stundām ilgi. Taču kopumā tas nav arguments. Nezināšu pasaulē mēs tomēr neviens nevelamies dzīvot.

Kārlis Streips

Valdemārs Zemītis – šachists, žurnālists, humānists 1925–2012

Valdemāru Zemīti neinteresēja daiļliteratūra. Viņš nekad nelasīja dzeju. Nekad neklausījis mūziku. Politika – tikai garāmejojot. Sākumā arī māksla viņu neko neinteresēja līdz tam laikam, kad viņš apprecējās un sieva viņu piespieda šo to iegādāties, lai mājas sienas nepaliktu tukšas. Visa Zemīša dzīve bija šachs! Arī cilvēces norises viņš saprata tikai šacha galdiņa 64 melnbalto kvadrātu apmērā. Un varbūt tāpēc ikdienas dzīves radītās problēmas viņš risināja, salīdzinot tās ar šacha gājienu stratēģijas noslēpumiem. Un tad atkal – varbūt šādas bezkompromisa atdeves dēļ viņš Otrā pasaules kara laikā kļuva par latviešu jaunatnes meistaru. Un savas dzīves laikā bija vienīgais latvietis, kas spēja spēlēt aklās partijas vienlaikus ar piecpadsmit pretiniekiem, lielākoties viņus uzvarot. Uz jautājumu, kas viņu ierosinājis spēlēt „uz aklo”, V. Zemītis atbildēja:

„Mana māte. Viņa vienmēr gremzās, ka es tikai spēlējot šachu un neveicot skolā uzdotos mājas darbus. Es viņu ignorēju, bet māte man beidzot atņēma šacha dēli ar visiem kauliņiem. Viņai par spīti es sāku spēlēt aklā savā galvā, un tā arī palika. Amerikā man pat nepiederēja ne savs personīgais dēlis, ne kauliņi.”

Un varbūt tieši tāpēc vairākas viņa aklās partijas kā izcili šacha mākslas paraugi publicētas starptautiskos šacha žurnālos un grāmatās.

Tomēr starptautiskā meistara tituls viņam pagāja secen, par lielmeistaru nemaz nerunājot. Par spīti viņa iedzimtajām spējām, lielākais šķērslis atzīšanai un panākumiem bija paša raksturs un vērtību skāla. Valdemārs Zemītis bija humānists – retums starp latviešiem. Viņam pietrūka, kā to labi precizējis šachists Ojārs Celle, „sakāves instinkta”. Daudzās partijās, ko varēja uzvarēt, viņš piedāvāja neizšķirtu, jo viņu interesēja nevis uzvara kā galamērķis, bet gan pašas spēles – tās kombināciju un gājienu skaistums. Daudzās partijās, ko V. Zemītis viegli varēja uzvarēt, viņš pretiniekam piedāvāja neizšķirtu. Atceros viņu stāstam par kādu Kalifornijas turnīru, kurā pretinieks bija vecāka gadagājuma vietējais šachists Lundgrins:

„Man bija galīgi vinnēta partija. Bet, pirms izdarīju nākamo, izšķirīgo gājienu, es ievēroju viņa sastrādātās, aizuztraukuma trīcošās rokas. Viņš zināja, ka ir pagalam. Vecais vīrs bija vienkārša, fiziska darba strādnieks. Un man pēkšņi kļuva viņa žēl. Viņam šī partija bija svarīga, bet man ne. Un, tā kā mūsu spēle bija zemas kvalitātes, bijām pielaiduši daudz kļūdu, es piedāvāju neizšķirtu, ko viņš, redzami atvieglots, pieņēma.”

V. Zemīti 1944. gadā iesauca Latviešu leģionā, un vienīgais ierocis, ko viņam iedeva, bija veca čehu šautene. Kamēr citi viņa cīņubiedri citīgi tīrija un eļļoja savu ieroci, lai tas kaujā labi darbotos, V. Zemītis savējo izmazgāja ar ūdeni:

No kreisās: Michails Tāls, Valdemārs Zemītis un Raimonds Staprāns 1990. gadā Sanfrancisko

„Ja jau tur kas sarūs, vēl jo labāk. Biju stingri nolēmis savas dzīves laikā nevienam nešaut. Tā bija mana pārliecība.”

Par laimi, viņu norīkoja kancelejas darbos. Tur viņa rokās nonāca komandējumu veidlapas ar attiecīgiem zīmogiem. Neuzticēdamies latviešu virsniekiem, kuŗi, kā viņam šķita, pārāk padevēīgi izpilda vāciešu rīkojumus, Valdemārs Zemītis plānoja ceļu uz rietumiem, lai nonāktu krievu gūstā. Ignorēdams lielo risku, viņš uz līdzpaņemtajām veidlapām pats rakstīja fiktīvus komandējumus ne tikai sev, bet arī vienam otram, kam pēc viņa domām tādi noderētu. Izrakstot komandējumu pēc komandējuma, viņš beidzot ierakstīja sevi slimnicā, kur arī sagaidīja kara beigas un tam sekojošo gūstu.

Viens, bez līdzekļiem, tikai ar minimālu vācu apgādi un piepelnoties, spēlējot aklās simultānpartijas vietējos vācu šacha klubos, V. Zemītis iestājās Getingas universitātē, kur sāka studēt matemātiku, vienlaikus ar pāris draugiem izdodot toreiz vienīgo šacha žurnālu trimdā. Beidzot amerikāņu bēgļu komisija nolēma ielaist bijušos leģionārus ASV.

Izmantojot sava drauga, vēlāk ārsta, Andra Ritmaņa galvojumu, viņš ieradās Oregonā, kur strādāja vienkāršu darbu – sākumā konservu, pēc tam mēbeļu fabrikā. Taču viņš nejutās apmierināts, jau pēc gada pārcēlās uz Kaliforniju un iestājās Kalifornijas universitātē. Studijas neveicās, jo visa viņa enerģija tika izšķiesta, pelnot iztikai un spēlējot šachu. Šajā laikā V. Zemītis, uzvarējis Ziemeļkalifornijas šacha turnīrā, kļuva par Ziemeļkalifornijas meistaru, un vēlāk, pēc citām uzvarām, viņam piešķīra ASV šacha meistara titulu.

Atskaitīts no universitātes un bez turpmākām nākotnes izredzēm, V. Zemītis paradoksāli meklēja glābību organizācijā, no kuŗas pats kara laikā bija bēdzis un kuŗas struktūras bija vienmēr ienīdis. Viņš iestājās ASV armijā, lai bez maksas varētu iegūt izglītību. Izmācītu par rentģentechniķi, viņu aizsūtīja darbā uz Štutgarti, Vācijā. Tur Fellbachas miestnā viņš iepazīs un drīz vien apprecējās ar mākslā paglītotu vācieti, vārdā Sibilla.

Pēc armijas kontrakta beigām V. Zemītis – nu jau ar ģimeni –

atgriezās Kalifornijā. Veterāna statuss garantēja bezmaksas studijas, un viņš atsāka studēt, dienā pilnu darba laiku strādājot un vakaros mācoties. Pēc skolas beigšanas viņš dabūja Kalifornijas valsts radiācijas drošības speciālista darbu. Kollēgas viņu labi ieredzēja un, ievērojusi labo atmiņu un šachista inteligenci, viņam uzdeva izstrādāt ārstiem eksāmenus par radiācijas protekciju. Par radiācijas protekciju V. Zemītis sarakstījis vairākas grāmatas, tostarp *Syllabus on Fluorascopy Radiation Protection*, ko vēl tagad lieto ārsti visā Amerikā.

Latvijai atgūstot neatkarību, V. Zemītis izdeva visu savu naudu, ar daudziem tūkstošiem dolāru atbalstot ikvienu, kas viņam lūdza palīdzību, dažkārt pat pilnīgi svešus cilvēkus. Viens no viņa atbalstāmajiem bija arī Latvijas korespondences šacha lielmeistars Jānis Vitomskis. Kad jautāja par viņa neparasti lielo devību, V. Zemīša atbilde atspoguļoja īsta humānista ideoloģiju:

„Man ir laba alga, esmu vienkāršs cilvēks, man daudz nevajag, bet viņiem tur vajag daudz, daudz vairāk.”

Varbūt paradoksāli, bet šajā laikā viņš arī netieši atbalstīja Latvijas mūziķus. V. Zemīša tēvs Mārtiņš Zemītis bija Latvijā ievērojams vijolmeistars, kuŗa vijoles spēlē daudzi Latvijas mūziķi. Meistaram viņa dzīves beigu posmā sāka aptrūkt materiālu. Sagādājot iespēju tēvam darbu turpināt, dēls gadiem ilgi viņu apgādāja ar labākajiem, dārgākajiem kokmateriāliem, labākajām vijolēm stīgām, eksotiskām lakām, kuŗu sameklēšanai un nogādāšanai vajadzēja daudz enerģijas.

Latvijai atgūstot neatkarību, V. Zemītis tikai pāris reizi apmeklēja dzimteni, bet vēlākajos gados vairs ne.

„Es milu Latviju, bet nejutos tur droši.”

Iemesls bija viņa personiskā pārliecība, ka pat neatkarības laikā policija vēl joprojām sadarboties ar mafiju un varētu viņu apdraudēt.

Tāpat kā daudzi humānisti, V. Zemītis pēc dabas nebija cīnītājs. Varbūt tāpēc līdztekus turnīriem viņš savas enerģijas lielāko daļu veltīja šacha žurnālistikai un teorijai. Viņa jājamzirdziņš bija latviešu gambits, ko viņš nacionālu

iemeslu pēc vienmēr spēlēja turnīros, kaut arī labi apzinājās, ka tā ne pārāk korrektā atklātne pretiniekam automatiski sagādā lielas priekšrocības. Būdams ASV šacha žurnālistu savienības loceklis, viņš pasaulē populārizēja latviešu gambitu, publicējot par to rakstus un analīzes vairāk nekā divdesmit vietējos un ārzemju šacha žurnālos. Līdz ar to viņu vēl joprojām uzskata par latviešu gambita speciālistu, kuŗam līdz mūža pēdējai dienai padomu lūdza pasaules šachisti.

Apmeties uz dzīvi Kalifornijā, V. Zemītis daudz laika veltīja „Kalifornijas šacha ziņotājam”, būdams tā redakcijas loceklis. Tajā viņam bija sava sleja – „Šacha ārsts” (*Chess Doctor*), kuŗā viņš amizanti analizēja jauno šachistu kļūdas. Vēl padomju gados viņš par toreizējo Latvijas pasaules šacha čempionu Michailu Tālu sarakstīja grāmatiņu „Nepazīstamais Tāls”, kuŗā analizēja meistara jaunības partijas. Taču personiskais kontakts ar M. Tālu viņam radīja vilšanos. Aizritējušā gadsimta 80. gadu beigās, kad Padomju Savienība sāka irt, Sanfrancisko mehāniskajā institūtā notika starptautisku lielmeistaru turnīrs, kuŗā piedalījās arī M. Tāls. V. Zemītis, spēlei sākoties, uz Michaila Tāla galdiņa uzlika Latvijas karogu. Latvijā dievinātais lielmeistars lūdza to noņemt un aizstāt ar sarkano Padomju Savienības standartu, aizbildinoties, ka tie tur Maskavā maksājot viņam par ceļu uz šejieni un tāpēc būtu pieklājīgi maizes devējiem izrādīt lojalitāti.

Ar rakstnieku Anšlavu Eglīti V. Zemītis iepazīs aizritējušā gadsimta 50. gados. Abi kopā spēlēja šachu un kāpa kalnos. A. Eglītis tajos laikos vēl bija aizrautīgs šachists, piedalījās vietējos turnīros gandrīz eksperta rangā. V. Zemīša grāmatā „Anšlavs Eglītis – rakstnieks, alpinists, šachists” ievietotas gandrīz visas A. Eglīša turnīros spēlētās partijas. V. Zemīša grāmatu sarakstā vēl būtu jāpiemin īsa biogrāfija par latviešu šacha meistaru Miervaldi Jurševski.

„Kopumā mazs meistariņš, bet viena otra ideja tīri oriģināla, tādēļ būtu vērts par to rakstīt.”

Līdz ar iepriekš minētajām grāmatām, kuŗas V. Zemītis, protams, financēja pats, viņš tāpat ar saviem līdzekļiem atbalstīja Latvijas šacha vēsturnieka Ģedimīna Salmiņa septiņu grāmatu publicēšanu. Andra Frides grāmata par latviešu lielmeistaru Vladimīru Petrovu varēja iznākt tikai ar V. Zemīša finānciālu atbalstu. Amerikāņu meistars Vijams Džons Donaldsons (*William John Donaldson*), V. Zemīša skubināts, nolēma izdot grāmatu angļu valodā par latviešu lielmeistaru V. Petrovu, un tas varēja notikt tikai ar V. Zemīša darbu un finānciālu atbalstu. Sadarbojoties ar Jāni Vitomski un citiem Latvijas šachistiem, V. Zemītis viens pats, Kalifornijā dzīvojot, financēja, iespieda un izplatīja „Latviešu korespondences šacha žurnālu”, kuŗa izdošana tika pārtraukta, abonentiem citam pēc cita zaudējot interesi vai nomirstot.

V. Zemītis nereti sūdzējās: „Kamēr mēs te, trimdā, visu darām par brīvu, viņi tur, Latvijā, grib, lai samaksā par beidzamo niecīņu.”

Trimdas nacionālā altruisma

gaisotnē dzīvojis, viņš to nespēja saprast.

„Kad es aiziešu, kas no manis paliks pāri?” V. Zemītis atkārtoti žēlojās. „Varbūt dažas aklās partijas, kuŗas es tīri ģeniāli nospēlēju, vēl būdams Vācijā. Bet Latvijā taču bija vēl simtiem labu, dedziņu turnīrspējīgu šachistu, par kuŗiem neviens nekad vairs nezina, ka tādi vispār eksistējuši.”

Tāpēc viņš kērās pie sava mūža darba angļu valodā – *Encyclopedia of Latvian Chessplayers*, ko rakstīja divdesmit gadu. Jāmin daži fakti, lai lasītājs apjēgtu darba grandiozos apmērus: enciklopēdijas diviem sējumiem ir gandrīz 1000 lappušu. Tajā alfabētiskā secībā ir ziņas vairāk nekā par četriem tūkstošiem dažādu turnīru spēlētāju. Katram spēlētājam, cik nu tas bijis iespējams, veltīta īsa biogrāfija ar vienu nozīmīgu šachista stilam raksturīgu partiju vai vismaz tās diagrammu – dažai ir pat īsi komentāri. Enciklopēdijā ievietots vairāk nekā trīs tūkstoši fotogrāfiju. Daudzi grāmatas eksemplāri nodoti Latvijas bibliotēkām, pārējie nosūtīti pasaules lielākajām šacha vēstures krātuvēm. Par šo neiedomājami lielo darbu V. Zemītim ALAs Kultūras fonds piešķīra nožēlojami sīku summiņu – 3000 dolāru. Pārējos neiedomājami lielos izdevumus V. Zemītis, kā vienmēr, sedza no saviem personiskajiem līdzekļiem.

Rakstnieks Anšlavs Eglītis, pats būdams labs šachists, mēdza atgādināt – lai labi spēlētu šachu, nepieciešama zināma iedzimtā inteliģence un tas, ko sauc par „šacha prātu”.

V. Zemītim piemita abi, bet pārējās prāta jomās viņa secinājumi reizēm palika neizdibināmi. Viņa lielā darba vidusposmā medicīniski izmeklējumi liecināja par aizdomām uz prostatas vēzi. Spītīgi ignorējot draugu mudinājumus, viņš atteicās no jebkādas ārstnieciskās palīdzības, aizbildinoties, ka jāpabeidz darbs un viņa ķermenis, ja to operēšot vai apstarošot, tadu spiedienu tā kā tā neizturēšot. No medicīnas viedokļa tas bija absurds. Vairāk nekā pēc diviem gadiem V. Zemītis, draugu un ģimenes spiediena ietekmēts, beidzot sāka ārstēties, bet bija jau par vēlu. Vēzim jau bija metastāzes, un enciklopēdijas rakstīšanas beigu posmā viņš strādāja, jau stipri saguris. V. Zemītis nomira šī gada marta beigās ģimenes, draugu un labvēļu lokā.

Atzīstot V. Zemīša ieguldījumu šacha žurnālistikā, Amerikas šacha federācija veltīja viņam publisku atzinības rakstu un sarīkoja banketu. Sanfrancisko mehāniskās institūts, ievērojot V. Zemīša darbu šacha populārizēšanā Kalifornijā, sarīkoja viņa vārdā nosauktu starptautisku turnīru, kuŗā piedalījās daudzi meistari, tostarp Latvijas lielmeistare Dana Reizniece, kuŗas līdzdalību V. Zemītis, kā vienmēr, noorganizēja un financēja. Un, visubēdizot, Latvijas ordeņu kapituls pēc pāris noraidījumiem, V. Zemītim jau ļoti slimam esot, piešķīra Atzinības krustu.

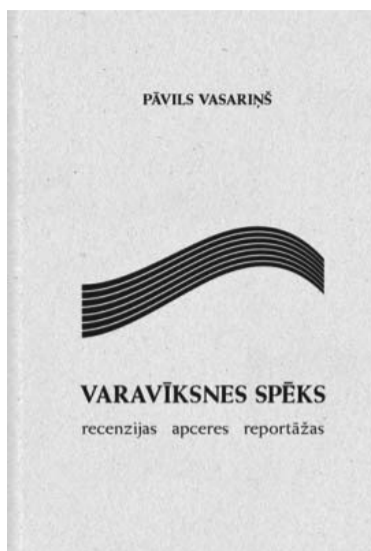
Taču vislielākā atzinība V. Zemītim ir latviešu šacha meistara Valža Tuma teiktā: „Valdemārs Zemītis ir latviešu šacha Krišjānis Barons.”

Un tas viņš patiešām arī bija.

Raimonds Staprāns

Varavīksnes gaismā

Pāvils Vasariņš, *Varavīksnes spēks*, recenzijas, apceres, reportāžas, Viesturs Vecgrāvis, Ievadvārdi. „Nordik”, 2011, 376 lpp.

Izdarīgais literatūras kritiķis, ja atstājam citus viņa sasniegumus nepieminētus, Pāvils Vasariņš atkal ir paveicis Ērākla cienīgu darbu, savācot savus pēdējo gadu publicējumus, no ku-

riem sastādīts ievērojams, abām rokām turams sējums. Te lasītājs gūs veldzi no dažādu kritiķu apcerēm, kā arī mudinājumu atklāt pats savus lēmīgus apsvērumus, kādi ne vienmēr padodas apcerētājiem. Bet tādas jau varētu būt kritikas radības. Sējums aptver kādus 34 rakstījumus, kas būtu apzīmējami par recenzijām, kurās vairāk vai mazāk apskatīti darbi, ko sacerējuši mūsdienās paši ievērojamākie rakstītāji un rakstnieki, piemēram, Jānis Klīdzējs, Andrejs Pablo Mierkalns, Velta Toma, Artūrs Voitkus, Andrejs Eglītis, nemēģinot pārskatīt atlasīt redzamākos vai tos, kuŗi kļuvuši ievērojami ar savu oriģinalitāti vai „pārgalvību” neturēties iemitās tekās. Ir taču dažādi ceļi, kas ved uz atzinību. Gribētos, gan ļoti uzmanīgi, piebilst, ka sējuma sastādītājs daudz nenoņemas, lai deklarētu savas pārliecības un formulētu savas literārās teorijas, un

par to ne jau ne viens vien lasītājs viņam būs pateicīgs.

Pēdējos gadus daudzi teorētiķi ir smagi pūlējušies, lai izskaidrotu proponēto teoriju nepieciešamību. Daži lasītāji priecāsies, citi jutīsies vilušies, ka jāmaldās pa maznospraustiem ceļiem, it kā kritikai būtu jāturas pie Anatola Fransa vecum vecā pieņēmuma, ka kritiķis vadās pēc savām impresijām, kas viņam radušās, lasot darbu. Daudzi lasītāji to atzina par pieņemamu veidu, kā tuvojies tekstam. Tie, kas gribēja panākt zinātniskāku teksta izvērtēšanu, joprojām meklēja un meklē vēl arvien, lai atšķirtos no „impresionistiem”, kuŗiem parasti pārmet pārlietu savdabību. Debates par šādiem kritikas sadalījumiem neizsīkst un droši vien turpināsies, kamēr vien būs rakstītāji un lasītāji.

Šo dūšīgo sējumu ievada Dr. Viestura Vecgrāvja ne mazāk soļošie ievadvārdi, kuŗu virsraksts

vien, paplašināts un ar vienu elpas vilcienu pagrūti izdvešams, piedāvā pamatīgu lasījumu: „Mērķtiecība, milestība un konsekvence: ārsta profesija un literatūrvērtētāja aicinājums.” Lasītājs būs cienīgi ievadīts lasāmā daudzveidībā. Grāmatu atverot, nobijies lasītājs sastapsies ar tīri labi pazīstamiem vārdiem, kā, piemēram, Aīnu Zemdegu, Veltu Tomu, Māri Čaklo, piemērot no mums aizgājušos. Pa starpām ir esejas, kā arī sava veida meditācijas par mūsu literatūru, piemēram, „recenzija par recenzijām”. Nodaļā „izlasīt bija vērts” atrodam atziņas par Ojāru Vācieti vai Gunaru Janovski. Šāds mistrojums reizēm ir saistošs, reizēm izaicinošs. Varētu pārmetēt mūsu autoram pārlietu centību neiejaukties lasītāja paša personīgo atziņu sijājumā. Šis tas jau varētu palikt lasītāja paša atbildībā. Taču ir jau visādi lasītāji, un tiem visiem nevarēs izpatikt.

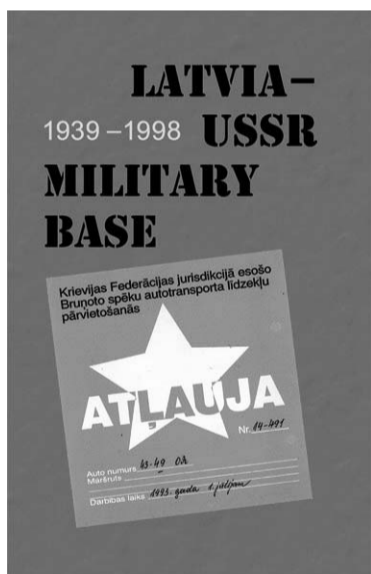
Jāatceras Aisopa fabula par tēvu un dēlu, kuŗi ved ēzeli pavadā uz tirgu pārdošanai, pa ceļam uzklātos nirdzīgo ceļmalas skatītāju padomus. Visi trīs nonāk tirgus laukumā, stiepjot ēzeli uzmesu uz kārts. Šādas pārdomas izraisīs ikviens autors, kas negrib uzņemties atbildību par saviem uzskatiem, ļaujot lasītājam piedalīties darba izvērtēšanā. Protams, visiem jau pa prātam neviens kritiķis nevarēs izpatikt. Un varbūt vajadzētu pa brīžam pieļaut, ka recenzents varētu uziet „dārgumus”, ko ātrāsītājs palaiž garām maz ievērotus. Taču reti kāds lasāmā patērētājs gribēs pūlēties „sagremot” savam lasītājam ko pasniegt, pašam nepūloties.

Par šī sējuma rūpīgo sagatavošanu atzinība pienākas sastādītājam. Par to paldies! Labu lasīšanu!

Juris Silenieks

Raķetes pret Rietumiem

Latvia – USSR Military Base 1939-1998 (Latvija – PSRS militārā baze 1939-1998), autori Ilgonis Upmalis, Ēriks Tilgass, Jānis Dinevičs, Anatolijs Gorbunovs, apgāds „Zelta grauds”, 2012.g., 312 lpp.

No jauna sevi ļoti pozitīvā nozīmē likuši manīt Austrālijā dzīvojošie mecenāti, labdarī Jānis Vējiņš un Egits (Goga) Timermanis. Viņi un viņu ģimenes financējuši sākotnēji 2006. gadā latviešu valodā izdotas grāmatas par PSRS militārajiem spēkiem Latvijā okupācijas gados tulkošanu angļiski. Bet ne tas vien. Viņi samaksājuši arī par 3500 eksemplāros iespēstās grāmatas 1500 eksemplāriem, kas nodoti Latvijas Okupācijas izpētes biedrībai, lai tā šīs grāmatas izdalītu Latvijā un ārzemēs kā liecību par nodarījumu Latvijas tautsaimniecībai padomju okupācijas laikā. Šāda informācija lasāma grāmatas pasītes lappusē.

Autori gan min vēl citu, daļai ārzemnieku šķietami aktuālāku un viņu pašu interesēm atbilstīgāku tulkošanas iemeslu. 6. un vēlreiz 129. lappusē autori piedāvā citām valstīm, kuŗu teritorijā iekārtotas militāras bāzes, Latvijas pieredzi, kā samērā īsā laikā un bez vardarbības no šādām bāzēm tikt vaļā. Neesot gan viena padoma, kas nodarētu it visos apstākļos, tomēr ļoti svarīgi faktori esot pilnīgs tautas atbalsts politiķu

centieniem atbrīvoties no svešajiem spēkiem, atbalsts no sabiedrotiem un milzu ticība savai neatkarīgai valstij un tās likteņiem. Jāsaka, uzsvars grāmatā likts tieši uz sarunām un parakstītiem līgumiem ar Krieviju pag. gs. 90. gados, lai panāktu krievu spēku aiziešanu, jo autori bijuši šo procesu dalībnieki vai vistuvākie liecinieki. Sarežģīto sarunu un dokumentu detaļas lasītājiem ārpus šaura lietpratēju loka varētu šķist mazāk interesantas, bet lielāku uzmanību varētu saistīt apraksti par militārām struktūrām Latvijā padomju varas ziedu laikos.

Militārie spēki raksturoti kā valsts valsti paši ar savu infrastruktūru, pakalpojumu sektoru un kultūras institūcijām. Visur valdījusi slepenība un noslēpuma mainība. Tas, kāpēc Baltijas valstīs lielākā padomju spēku koncentrācija bijusi tieši Latvijā, nevis Igaunijā vai Lietuvā, mums par labu nerunā. „Latvijas pamatiedzīvotāju mentalitāte, pieklājīga iecietība un arī bailes liedza izpausties tautas nepatīkai un neapmierinātībai,” raksta Ilgonis Upmalis (12.). Tomēr sava loma bijusi arī Latvijas ģeogrāfiskajam novietojumam Baltijas valstu centrā.

PSRS militārā doktrīna iztēlojusies gaidāmo Trešo pasaules kara notiekam ārpus PSRS teritorijas, tāpēc Baltija izmantota kā ieroču un militārā ekipējuma noliktava. Bruņotais transports bijis izvietots tuvāk Rietumeiropai izvirzītajās sociālistiskajās Varšavas pakta valstīs. Baltijas republikās daudzviet bijušas stacionētas kara un transporta lidmašīnas. Tukuma lidostā glābāti kodolieroči un raķetes to izšaušanai. Kubas krīzes laikā 1962. gadā vairākas raķešu apkalpes un aviācijas vienības preču kuģos slepeni pārvietotas no Latvijas uz Kubu un Latvija iesaukusi militāros rezervistus. Krīzei atslābstot, vienības atgriezušās savās sākotnējās bāzēs.

Ļoti trāpīgi pateikts, ka mūdienu Krievijas ekspansīvā politika un centieni paplašināt savas ietekmes sfairu nemaz tik būtiski neatšķiras no PSRS laikiem. (165.) Bet vai arī mēs paši savā mentalitātē reizēm neizskatāmies nemainīgi, vismaz ar savu pārmērīgo liekšanos un luncināšanos ienaidnieka priekšā un ar cenšanos izteikties pa prātam cilvēkiem pat ar pilnīgi pretējiem ieskatiem?

Pirmais piemērs. – Nebija man nekur vēl gadījies lasīt, ka 1939. gada 1. decembrī Latvijas armijas ģenerālis Mārtiņš Hartmanis sakarā ar PSRS Ziemas kara pret Somiju teicis PSRS militārajam atašejam Latvijā: „Ja nepieciešami lidojumi pār Somiju, krievi var izmantot Latvijas lidlaukus, pat Rīgas.” Vai nav šausmīgi, pusgadu pirms sarkanais krievs aprija mūs pašus, piedāvāt krievam palīdzību pret varonīgo Somiju, kas izšķīrās pretoties? Šī ir tāda reize, kad lasītājam prasīt prasās pēc vērēm, avotu norādēm, dokumentācijas, lai viņš varētu būt drošs, ka ģenerālim ar citātu netiek nodarīts pāri, tomēr ne vainīgajā 168. lappusē, nedz kur citur grāmatā nekādu vēru nav. Jānotic.

Cits piemērs. – Autors Ilgonis Upmalis raksta: „Kopš Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā un NATO sabiedrībā reizēm uzpeld doma par iespējamu starptautiskas militāras bāzes izveidošanu Latvijā. Tas it kā varētu būt Latvijai finansiāli izdevīgi... Ceram, ka pēc šīs grāmatas izlasīšanas mūsu politiķi vispirms padomās par iespējamām sekām pirms lēmuma pieņemšanas par svešas armijas izvietojumu Latvijā. Jau tagad dažu NATO lidmašīnu un nedaudzu to apkalpes locekļu klātie Lietuvā ... sagādā problēmas vietējām varas iestādēm. 1939. gadā, kad PSRS izveidoja militāras bāzes Kurzemē, vietējām Latvijas varas iestādēm radās līdzīgas problēmas.” (10.) Nu kā tā var rakstīt?! Kā var salīdzināt 1939. gadā

mums krievu uzspiestās kara bāzes un tūkstošiem militārā personāla ar četrām kaujas lidmašīnām un piecdesmit cilvēkiem, kas no Šauļiem patrulē Baltijas valstu gaisa telpu un, mūsu pašu uzaičinātas, vairo mūsu drošības sajūtu mūsdienās? Nu nedrīkst, nedrīkst starp tik pretējām situācijām likt gandrīz vai līdzināšanās zīmi!

Ar grāmatām, kas ir vairāku autoru kopdarbs, nereti gadās, ka autori, būdami atbildīgi katrs par savām nodaļām, respektē savu kolēģu darbu un kļūmīgās vietas korigēt tur īpaši nepacensās. Labā, ko par grāmatu sačit, ir daudz, kļūmju krievi maz. Ir informācija kartes krāsās, ir zīmējumi, ir attēli. Trūkst indeksa. Angļu tulkojums labs. Korrektora acij gan būs paslidējusi garām 309. lappusē ar autoru īsbiogrāfijām un šādu barbarisku teikumu: *From 1960 until 1989 was worked in soviet army.*

Grāmatas atvēršana notika 12. martā Latvijas Kara muzejā Rīgā. Piedalījās pašreizējais aizsardzi-

bas ministrs Artis Pabriks un viens no agrākajiem – Ģirts Valdis Kristovskis. No Austrālijas bija atlidojis Jānis Vējiņš. Uzrunās tika teikts, ka grāmata parādot, kā ar gara spēku maza tauta spējusi tikt vaļā no sveša kaŗaspēka. Esot iecerēts grāmatu izplatīt Eiropas Parlamenta deputātu vidū. A. Pabriks ierosināja sastādīt steidzīgākiem un aizņemtākiem lasītājiem grāmatas 30 – 50 lpp. biezu vienkāršotu versiju, jo pašreizējā grāmata esot visai „techniska”. I. Upmalis informēja, ka grāmatai esot vēl otra daļa - **Latvija padomju militāristu varā**, kas arī tiekot tulkota angļiski.

Atvēršanā brīžiem bija dzirdama angļu valoda, bet neizdevās saklausīt krievu valodu. Nav jau arī brīnums: grāmatas 127. lappusē pastāstīts, kā vairākums Latvijā dzīvojošo krievu 90. gados bijuši neapmierināti, ka par krievu armiju pārtapusi PSRS armija no Latvijas telpas tiek izvesta.

Eduards Silkalns

Visas Latvijā iznākušās grāmatas varat iegādāties pie lielākā grāmatu tirgotāja

„LATVIJAS GRĀMATA”

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas Jums piesūtīs pa pastu. SIA “L. Grāmata”

Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tālr. +371 67223294

Tālrakstis +371 67227248

E-pasts: lgramata@lgramata.lv

JAUNIE IR KLĀT!

Teātra sezonas pašā vidū Latvijas teātros it kā neuzkrītoši, tomēr ļoti mērķtiecīgi ir „izcēlies jaunu režisoru un drāmatiku desants”. Patiesībā jau šis mirklis ir gaidīts sen un ar ilgošanos. Tā bija nepieciešamība uz skatuves ieraudzīt paaudzi, kas izaugusi jaunos apstākļos – mūsu atgūtās neatkarības gados – un kas par savu laiku un cilvēkiem runātu atšķirīgi no jau akceptētās „meistaru paaudzes”. Tagad šis brīdis ir klāt – uz skatuves ir jaunu autoru lugas un jaunu režisoru iestudējumi, turklāt ne jau vienā, bet vairākos Latvijas teātros. Jaunie ir klāt, un viņi nostiprina savas pozīcijas, apliecinādami ne tikai labu skolu, bet arī to, ka viņiem ir ko teikt. Šim „desantam” jāpieskaita arī jauno aktiešu paaudze, kas sevi pieteikuši gandrīz visos Latvijas teātros, strādā atdevīgi un mērķtiecīgi. Vai latviešu skatuves mākslai gaidāma spoža nākotne? Šodienā ļauj nākotnē raudzīties ar cerībām.

Ar nopietnu, dziļu un vērienīgu Treisija Letsa lugas „Osedžas zeme” iestudējumu Nacionālajā teātrī savas režisora dotības apliecina **Valters Silis**. Nav jau tā, ka viņa vārds mums būtu svešs. Viņš šai teātrī jau vairākas sezonas veidojis veiksmīgas tā saucamās mazās formas izrādes, tagad jaunais režisors, kuŗam nav vēl trīsdesmit gadu, uznāk uz lielās skatuves, strādā ar sarežģītu drāmaturgisko materiālu un kuplu aktiešu ansambli, veidojot it kā tradicionālu, daudzbalstīgu psiholoģisko drāmu par vienas ģimenes problēmām. Šī „Osedžas zeme” dažu mēnešu laikā kopš pirmizrādes janvārī ik reizi notiek pārpildītā zālē, visas biļetes ir nopirktas jau labu laiku uz priekšu, un skatītāji kā noburti seko skatuves varoņu gaitām.

Valtera Siļa radošajā biogrāfijā būtiski svarīga ir arī sadarbība ar savas paaudzes skatuves māksliniekiem neformālajos teātros, kur domubiedru lokā tapušas tādas izrādes kā „Leģionāri” un „Visi mani prezidenti”. Režisora darbs ir izpelnījies gan ievēribu, gan atzinību, jo jaunajam censonim ir nopietna attieksme pret dzīvi un savu uzdevumu skatuves mākslā. Silī interesē dažādas problēmas, arī vēsturiskās un sociālās, taču iestudējumos dominē cieņas un mīlestības pilna attieksme pret cilvēkiem, to likteņiem un pārdzīvojumiem. Pat iestudējot politiskā kabare žanrā iecerēto un īstenoto Nacionālā teātra gadskārtējo Teātra Žurkas „seriālu” „100 grami žurkas”, Valteram Silim izdevies iztikt bez pliekaniem jocīgiem un lēta humora, uzmanību pievērsot politiskai satirai, kas skatītājiem ne tikai ļauj pasmieties, bet atstāj arī rūgti sāpīgu pēcgarsu. Cik tad ilgi uzjautrināsimies par pašu muļķību un kļūdām? Ceļš uz apskaidrību taču meklējams pārdomās un secinājumos.

Bet „Osedžas zeme”, amerikāņu autora luga, kas beidzamo piecu gadu laikā iestudēta lielākajos Amerikas un Eiropas drāmatiskajos teātros (izrādes programmiņā minēti pāri par 30 iestudējumi, 2009. gadā to Vīnes Burgteātrī Austrijā iestudējis arī latviešu režisors Alvis Hermanis) katrā ziņā pieskaitāma pie mūsu šās sezo-

nas lielākajiem ieguvumiem. Drāmas darbība izkārtota trīspārpus stundu garumā ar diviem starpbrīžiem, uz skatuves notikumi risinās trīs līmeņu spēles laukumos, jo mums priekšā ir kādas ģimenes mājas „šķērsgriezums”. Te nāk un iet, satiekas, atvādās, gatavo ēdienu, ēd, dzer, gul, mēģina saprasties trīspadsmit cil-

nāti sarakstīt nelielu darbu par vienu tematu – dienu, kad notiek saules aptumsums. Četri viencēlieni ir sarakstīti, un režisors tos savijis kopā vienā izrādē, kuŗu savam darbam virsrakstā ličis Lauris Gundars, - „12. diena”. Šajā epizodā divas kundzes automašīnā dodas nāvē, viena no viņām ir neglābjami slima, otra

„12. diena” – Dailes teātra izrādes plakāts

vēki. Izrādes veiksmes pamatā ir arī ļoti precīzais lomu sadalījums. Nacionālā teātra trupā iespējams atrast tēlotājus atbilstīgi visu paaudžu uzdevumiem. Sākot jau ar Uldi Dumpi Vestonu ģimenes galvas Beverlija lomā, līdz pat Madarai Botmanei pusaudzes Džeinas lomā.

Īpaša veiksmē ir režisora un aktrises Lolitas Caukas sadarbība, iestudējot galveno - Violetas Vestones lomu. Ģimenes māte, slimības nomākta būtne, kas visus tuviniekus pakļāvusi savām despotiski histeriskām izpausmēm un absolūti neprognozētai uzvedībai, atklājas psiholoģiski pamatotā vērienā un tēla plastiskā izstrādājumā. Aktrises darbs, atklājot Violetas rīcības motivāciju, ir mērķtiecīgi izsvērts un smalki niansēts. Mēs skatām temperamentīgi iemiesotu, drāmatisku pretrunu plosītu dvēseles stāstu, kas skatītājus savā varā notur visa vakara garumā. Par šo darbu Lolitai Caukai šogad pelnīti piešķirta Lilitas Bērziņas prēmija, ar ko Teātra darbinieku savienība apbalvo izcilas sievietes lomu tēlotājas.

Taču izrādē ir vērtīga arī ar to, ka vienas ģimenes dažādu paaudžu attiecības atklātas ar smalkjūtīgu izpratni, rosinot tēlotājus uz cilvēka pretrunības iedzīvināšanu. Kaut uz skatuves iedzīvināti savstarpēji pāridarījumi, meli, izlikšanās, arī fatāla neprasme sadzīvot ar vistuvākajiem, izrāde nenomāc, tā nevienu nenosoda. Iestudējumam kopumā raksturīga gaiša cilvēkmīlestība.

Varbūt tieši tāpēc „Osedžas zeme” tik ļoti patiek skatītājiem. Un nav tiesa, ka mūsdienās lielākajam vairumam teātra apmeklētāju vajadzīga tikai izklaide.

Dailes teātra Kamerzālē īstenota režisora Michaila Gruzdova rosināta ideja – četri drāmatiski aci-

noņēmumi sekot draudzenei, jo neredz jēgu savai eksistencei. Slimajai dāmāi ārsts pareģojis, ka viņa dzīvos vēl desmit dienu, bet finālā, pārvarējusi vājumu, viņa nolemj svinēt divpadsmito dienu. Abas pašnāvnieces, kas tomēr paliek dzīvas, visai ekscentriski atveido Olga Dreģe un Lidija Pupure.

Aptumsumu, kas tik tiešām ir katrā no četriem epizodiem, var uztvert gan tiešā, gan pārnēstā nozīmē. Trīs pārējie autori ir Lauņa

Gundara skolnieki grūtajā lugu rakstīšanas amatā. Ivo Briedis, piemēram, tēlo kāda bankas direktora apjukumu, kad viņš draudošo briesmu un neziņas gaidās noslēpies lauku mājas pagrabā. Epizodā „Bedre” darbojas arī baņķiera sieva un dēls, bet viņu savstarpējās attiecībās izpaužas pilnīgs atsvešinājums. Dēls pat jautā, vai tēvs ir pamanījis, ka viņš (t.i., dēls) ir pabeidzis augstskolu, vecāki nav pamanījuši arī to, ka dēls nav nekāds dikdienis, bet gan cenšas izteikties dzejā un nule piedzīvojis pirmo publikāciju...

Drāmaturgiski intriģējošas ir attiecības, ko tēlo Anselis Kaugers, liekot Londonas lidostā sarunāties Sašam, kam jābrauc uz Latviju, lai piedalītos mātes bērēs, un viņa draugam transvestītam Luļū. Aktieri Lauris Dzelzītis – Saša un Ivars Auziņš – Luļū itin raitā dialogā skaidrojot attiecības, atklāj pamatīgu „aptumsumu” ne tikai dzimumu attiecībās, bet arī izpratnē par dzīves vērtībām daudz plašākā mērogā. Dzimtene, ģimene, mīlestība, profesionālā karjera, nauda – tik daudzi jēdzieni ir devalvējušies, un sabiedrībā iestājies totāls aptumsums.

Visdziļāk interpretēt aptumsuma jēdzienu, manuprāt, izdevies Jānim Balodim drāmatiskajā epizodā „Eļļa – Amerika”, kuŗā divi puīši no atpalikuša Latvijas nostūra saskaņā ar saviem stipri aprobežotiem priekšstatiem par „laimes zemi Ameriku” gatavojas doties turp. Raitajā, šķietami absurda dialogā var pamanīt, ka viens no brāļiem ir domāšanā atpalicis, otrs – mazdruscīņ vairāk attīstīts. Kad izrādās – brālis rok bedri, lai otru nogalinātu un tur apglabātu, jo tālajā ceļā uz laimes zemi jaunākais brālis vecākajam būs par slogu, atklājas ne tikai kļiedzoša traģika, bet arī patiesība, ka „aptumsums” nav tikai acumirkliģis, ka dabas un sabiedrības aplaupīti ir abi. Un šāviens, kas atskan no līdzpaņemtā ieroča, galu galā nogalina to, kas bija sev

izplānojis izglābšanos. Šķietami vienkāršā dialogā šai ainā ietverti dziļi vērojumi un nopietni secinājumi – vārdos nepateiktais, taču sajūtamais mīlestības un cilvēciska siltuma trūkums mūsdienās itin bieži sastopamā situācija, kad bērnus neaudzina normāla ģimene, bet viņu uzskatus par dzīvi veido kaut kur sagrābtīti priekšstati par dzīves vērtībām un principiem. Tas nav vienkāršs „aptumsums”, ko tēlo Jānis Balodis un lieliski iedzīvina aktieri Valdis Liepiņš un Aldis Silīņš brāļu lomās, tā ir daudz plašāk saskatīta mūsdienu sabiedrības degradācijas pakāpe. Traģiski atveidots biedinājums un arī trauksmes signāls.

„12. diena” uzskatāma par jaunas drāmatiku paaudzes nopietnu pieteikumu. Lauris Gundars un viņa audzēkņi uzrāda dotības un amata prasmi, teātris dovukārt – ieinteresētību, viņu darba rezultātus nododot skatītājiem vērtēšanai. Jācer, ka šis eksperiments rosinās autorus savas idejas pilnveidot līdz „pīlmetražas” darbiem un mums būs lemts tās ieraudzīt uz skatuves.

Lai šī situācija vēl vairāk iepriecinātu oriģināldarbu cienītājus, Leļļu teātri pirmizrādi piedzīvojuši jaunas autores Elzas Apkalnes luga „Neaiztiec mani”, ko iestudējis režisors Ivars Lūsis. Izrādē aktiešu ansamblis spēlē ainas no kādas pusaudzes dzīves, turklāt tas notiek šim teātrim neraksturīgi – bez lellēm. Pusaugu meitenes pārdzīvojumi, sastopoties ar pieaugušo pasauli, ir šī darba pamattēma. Un tā ir dzīva un izjusta, tāpēc neattaisnojas režisora vēlme ainas papildināt ar Austras Skujiņas dzeju un vieglās mūzikas dziedātājas Lienas Šomasies iesaistīšanu izrādē. Kaut arī lugas meti vēl ir stipri skolnieciski, šis režijas paņēmieni tos grodākus un skaudrākus nepadara.

Taču turēsim acis vaļā un būsīm vēriģi – jaunie nāk!

Gundega Saulīte

Piemin Ernestu Brastiņu ar dāvinājumu Okupācijas mūzejam

Šogad aprīt 120 gadu, kopš dzimis ievērojamais Latvijas senvēstures pētnieks un Dievtuŗu organizācijas dibinātājs **Ernests Brastiņš**. Diemžēl šogad ir arī 70. gadadiena kopš viņa pazušanas PSRS soda noņemtnēs. Dokumentos, kas glābjas Latvijas Valsts arhīvā, minēts, ka 1942. gada 8. janvārī viņš nosūtīts uz Archangeļskas cietumu, bet tālākais liktenis ir tikai nojaušams.

Ernests Brastiņš ir daudz darījis Latvijas senvēstures popularizēšanā un pētniecībā. Nozīmīgi ir viņa seno pilskalnu apraksti un dokumentējumi. Taču padomju okupācijas vara viņu tūlīt novērtēja par bīstamu ienaidnieku. E. Brastiņu arestēja nepilnu mēnesi pēc okupācijas sākuma - 1940. gada 6. jūlijā. Viņu apsūdzēja par to, „ka, būdams Dievtuŗu organizācijas vadītājs, viņš veicis kontrrevolūcionāru darbību, uzturējis sakarus ar organizāciju *Pērkonkrusts*. Kriminālietā ir ziņas, ka E. Brastiņam piespriesta brīvības atņem-

Ernests Brastiņš

šana uz astoņiem gadiem. Var pieņemt, ka viņš miris 1942. gada sākumā, būdams 49 gadus vecs.

E. Brastiņa brāļameita Māra Grīna, godinot un pieminot tēvbrāli, ir uzdāvinājusi Latvijas Okupācijas mūzejam ievērojamu dāvanu - zemes gabalu Bolderājā.

„Ernesta Brastiņa apcietināšana un nezināmais liktenis ir bijis gadiem ilgi nēsāts sāpīgs ievainojums un zaudējums ne tikai ģimenei, bet visai latviešu

tautai. It īpaši to izjuta mans tēvs Arvīds Brastiņš, turpinot brāļa Ernesta iesākto darbu dievturībā un dainu pētīšanā. Viņš nomira 1984. gadā, nesagaidījis Padomju Savienības sabrukumu un atklātībā nākušās ziņas, ka brālis Ernests nošauts 1942. gada janvārī,” vēstulē mūzejam rakstā Māra Grīna. Viņa ir gandarīta, ka, pieminot sev nozīmīgu cilvēku, ir arī atbalstījusi mūzeju.

Okupācijas mūzeja biedrība, kas pārvalda un juridiski pārstāv Okupācijas mūzeju, pateicas M. Grīnai par dāvinājumu. Piemīņas dāvinājumi ir ziedojami ir īpaši ar to, ka atgādina okupācijas varu upuru, godina viņu piemiņu, turklāt nodrošinot Okupācijas mūzeja darbu. Okupācijas mūzejs ir privāts muzejs, un 84% no mūzeja budžeta (2011. gadā) ir devuši privātie ziedotāji — lielākoties no bijušās latviešu trimdas zemēm.

Līga Strazda,
Okupācijas mūzeja
sabiedrisko attiecību speciāliste

Pirmais 3x3 ģimeņu saiets Īrijā

*Ko dziedāšu, ko runāšu,
Svešu zemi staigājot.
Es dziedāšu savu dziesmu,
Runāš savu valodiņ'.*

Šogad no 17. līdz 24. jūnijam gleznainajos Dublinas kalnos, skautu nometnē *Larch Hill*, norisināsies vēl nebijis Īrijas latviešu dzīves notikums – **Pirmais 3x3 ģimeņu saiets Īrijā!**

Šī pirmā saieta laiks netika izvēlēts nejauši – tā ir Jāņu nedēļa, Saulgriežu laiks, kad notiek Gaismas uzvara pār Tumsu, kad ikviens Latvietis jo spēcīgi sajūt savas dzimtās saknes, kad Uguns iegūst maģisku spēku ...

Tieši Uguns ir mūsu pirmā saieta tema.

„Kāda būtu mūsu ideālā uguns? Tīra, no sausas malkas, kurta ar tīrām domām. Ar apziņu, ka tā pati uguns deg gan mūsos, gan mūsu kurtajā ugunskurā, gan Saulē. Saulē, kas sasniedz savu augstāko punktu mūsu puslodes debesīs tieši tagad - Saulgriežos.”

/Inese Krūmiņa/

Mums ir jāaut piedzīvot šo mistēriju, visas nedēļas garumā apgūstot sen aizmirstās latviskās Saulgriežu tradīcijas, mācoties

daudz ko jaunu dažādās ievirzēs, kulmināciju sasniedzot Saulgriežos un Ligo vakarā.

3x3 saiets ir fantastiska iespēja būt kopā latviešu ģimenēm, lai veicinātu latviskās zināšanas, stiprinātu latviskās ģimenes, sekmētu latviskās draudzības un veicinātu latvisko kopības izjūtu.

Lai to darītu, visas nedēļas garumā, vēl bez Jāņu daudzzināšanas, citīgi darbosimies dažādās ievirzēs – gan praktiskās, gan izglītojošās. Pie mums uz Īriju tālu ceļu no visām pasaules malām būs mērojuši šo ieviržu vadītāji, dāvājot mums savas neatsveņamās zināšanas.

Pie mums dosies labākie no labākajiem! Piemēram :

Austris Grasis (Latvija) mums stāstīs par latviešu valodas vērtību pasaules kontekstā.

Andris Tomašūns (Latvija) ar mūsu pašu fotoalbumu starpniecību aizvedīs mūs interesantā ceļojumā uz pagātni. Apmeklēsim arī Īrijas latviešu Konrāda Pētersona muzeju.

Jānis un Laila Kirmuškas (Latvija) būs lieliski sabiedrotie gan bērniem, gan pieaugušajiem, ievēdot leļļu valstībā.

Viesturs Zariņš (Kanada) vīriem ļaus ieskatīties Latvijas un Īrijas alus darīšanas vēsturē, aizvedīs uz kādu alus brūzi un stāstīs daudz dažādu miestīņa gata-vošanas gudrību, kā arī par alus lietošanas kultūru. Un kā tad bez alus baudīšanas!

Līga Ruperte (3x3 kustības dibinātāja) un **Māra Tupese** (ASV) būs devušās šurp, lai ģimeņu seminārā pārrunātu visu, kas saistīts ar savstarpējo attiecību uzlabošanu un bērnu audzināšanu.

Inese Krūmiņa (Latvija) nama-mātēm atklās latviskās virtuves noslēpumus, kā arī vadīs Jāņu mācību, radot ikvienam izpratni par īpašajiem Saulgriežu rituāliem un Jāņu svinēšanas tradīcijām.

Jānis Atis Krūmiņš būs labs draugs puikām, Vilku mācībā apgūstot seno latviešu cīņu un veiklības prasmes.

Aelita un Juris Batņas, labākie Latvijas pirtnieki, mums atklās Latvisko pirts rituālu noslēpumus un aicinās uz īpašu Saulgriežu pērienu kādā pirtīnā.

Līga Reitere, Ventiņu stāstniece un Zaļu sieva, ar savu interesanto un tikai ventiņiem raksturīgo stāstījumu aizraus ikvienu,

ie pazīstot arī ar plāvu noslēpumiem.

Mārite Briede (Latvija) ar mazajiem būs latviešu valodas nodarbībās.

Būs arī daudz citu brīnišķīgu savā amata pratēju tepat no Īrijas – vēstnieks Peteris Elferts, Ilva Krama, Santa Siliņa, Laima Ozola, Sandra Bondarevska, Valērijs Marcinkevičs un vēl citi.

Katru vakaru mazos guldināsim ar vakara pasaciņu, pēc kurās izturīgākie varēs uzgriezt kādu straujāku latviešu danci, uzdziedāt kādu ziņģi nīcēju kompānijā vai noskatīties kādu latviešu kinofilmu.

Katru vakaru ir paredzēta arī īpaša kultūras programma.

Par gardām brokastīm, pusdienām un vakariņām būs parūpējušās saimnieces Zigrīda Gaspažiņa un Baiba Lauze.

Naktsmieru varēsīm baudīt nometnes hosteli.

Lai arī aicināts ir ikviens! Jo tikai šogad jums būs tā īpaša iespēja 3x3 saietā piedalīties Jāņu laikā, jo tikai šogad tas būs Pirmais Īrijas 3x3 ģimeņu saiets!

Plašāku informāciju iegūt un pieteikties uz saietu ir iespējams šeit: www.3x3.ie

Ir iespējams pieteikties arī uz nepilnu nedēļu (3 dienām), kā arī

saņemt atlaides, ja nevēlaties nakšņot nometnē vai jūsu ģimenē ir vairāk par trim cilvēkiem.

Dalības maksa :
pieaugušais 290,- €, bet ne vairāk kā 700€ no kodolģimenes
bērns 3 - 7 gadi 180,- €

Ja kāds dzīvo netālu un **nevēlas nakšņot nometnē**, tad cena būs: pieaugušajam: 190,- €
bērnam 3- 7 gadi 80,- €

Izvēloties nometnē uzturēties tikai 3 dienas, cena būs pieaugušajam 150,- €, bērnam 70,- € (šajā gadījumā jāievēro, ka priekšroka būs pilnas nedēļas dalībniekiem)
Bērniem līdz 2 gadu vecumam (ieskaitot) dalības maksa netiek piemērota.

Informāciju var saņemt arī pa tālruni

0876634781 vai 0868403646 (Ilze)

0868065543 (Sandra)

0877744023 (Kārlis)

0868832527 (Baiba)

Īrijas 3x3 atbalsta Pasaules brīvo latviešu apvienība (PBLA), Kultūras ministrija (KM), Informātikas atbalsts - portāls www.baltic-ireland.ie, avīze Sveiks!

Ilze Ceiča,
3x3 Īrijā vadītāja

Tapusi jauna filma

Kinoteātrī *Splendid Palace* 11. aprīlī notika pirmizrāde ilgi gaidītajai Latvijas filmu studijas DEVIŅI un Islandes kinosabiedrības *Kisi Production* kopražojuma filmai **“Mona”**.

Ar 20. aprīlī filma ikvienam interesentam pieejama kinoteātrī *Forum Cinemas*, kā arī citur Rīgā un Latvijā.

Ināras Kolmanes filma „Mona” ir latviešu kinematogrāfijā vēl nebijis notikums. Pretstatā mierīgajam, apcerīgajam latviešu kino režisore piedāvā spraigu, elpu aizraujošu kaisles, erotikas, asiņu un fantasmagorisku metamorfožu stāstu ar trillera elementiem. Deivida Linča *fani* un ne tikai tie noteikti novērtēs filmas spēcīgo valodu, kurā realitāte, pasaka, murgi un vizijas sakausējas vienā veselumā. „Mona” gan izklaidē, gan uzdzen adrenalīnu, gan arī ļauj baudīt vizuāli piesātināto estētiku un skaistu milasstāstu.

“Mona” ir mūsdienīga pasaka pieaugušajiem, kurā stāsta par mūžseno sievietes neizprotamī-

Filmas galveno varoņu atveidotāji Kristine Belicka un Saulus Balandis

bu, tradicionālo milas trīsstūri un netradicionālu, bet reālu pārtapšanu dzīvniekos. Filmas darbība risinās kādā Latvijas mazpilsētiņā, kur iedzīvotāju galvenais iztikas avots ir lopkautuve. Rīgas biznesmenis Tomass ierodas uz

sava tēvoča bērēm, ierauga vietējo meiteni Monu — un vairs nedomā par atgriešanos Rīgā. Vairāku mazpilsētas iedzīvotāju līdz šim mierīgā dzīve sagriežas kājām gaisā.

Filmas aktieņu ansamblis ir

starptautiska komanda. Galveno lomu atveidotāji ir latviešu aktrise Kristine Belicka un pazīstamais lietuviešu kino un teātra aktieris Saulus Balandis. Filmā spēlē arī latviešu aktieris Lauris Subatnieks un Krievijas teātra un kino aktieris Valērijs Jaremenko. Epizodiskās lomās redzami aktieri Pēteris Liepiņš, Juris Gornavs, Ināra Slucka u.c.

Filmas mūzikas autors ir pieredzes bagātais islandiešu komponists Hilmarš Orns Hilmarsons, kurā mūzika saņēmusi daudzu starptautisku kinofestivālu balvas.

Vienam no filmas varoņiem, kurš kādā filmas epizodā pārvēršas par mistisku dzīvnieku, plastisko grīmu veidojis maskavietis Pjotrs Goršeņins kopā ar savu leģendāro plastiskā grīma apvienību *FX Design Group*. Šī radošā komanda ir ļoti pieprasīta gan Krievijas, gan Eiropas kinoprojektos, jo teknikai, kurā viņi strādā, būtībā nav konkurentu – pretstatā mūsdienai aizrautībai ar datorgrafiku plastiskā grīma mākslinieki pārsvarā veido fiziskus tēlus un mulāžas – tādus, ko var apstāstīt ar rokām, reizēm arī kom-

binējot tos ar elektroniskajiem efektiem.

Filmas režisore un scēnārija līdzautore ir Ināra Kolmane, scēnārija autors – rakstnieks Arvis Kolmanis, operātors - Uldis Jancis, mākslinieks - Jurgis Krāsons, grīma māksliniece – Asja Strēle. Latvijas producenti - Jānis Juchņevičs un Vita Liberte. Islandes *Kisi Production* pārstāv producenti Ingvars Tordarsons un Julius Kemps.

Filma tapusi ar Latvijas Nacionālā kino centra, starptautiskā kino fonda *Media+*, Islandes Kino centra, Valsts Kultūrkapitāla fonda, Rīgas Kinostudijas, Ziemeļu Ministru padomes biroja Latvijā un vairāku pašvaldību un privāto uzņēmumu atbalstu. Filmas “Mona” mūzikas ieraksts un skaņas pēcspēle veikta Islandes studijā *Syrland*, kurā tapusi arī daudzi Bjorkas, *Sigur Ros* un citu ievērojamo mūziķu nofilmējumi.

“Monas” treileri iespējams noskatīties: <http://vimeo.com/172-92432>. Savukārt filmas jauniešiem ikviens aicināts sekot sociālajā tīklā *Facebook*: <http://www.facebook.com/MonaTheFilm>

Marta notikumi Latvijas Okupācijas muzejā

Martā muzeju apskatīja **4071 apmeklētājs**, tostarp Turkmēnistānas, Indonēzijas un Ganas vēstnieki. Muzejā viesojās arī Igaunijas Okupāciju muzeja direktore, lai pārrunātu sadarbības iespējas.

15. martā notika Latvijas Muzeju biedrības gadskārtējā kopsapulce, kurā par biedrības valdes priekšsēdi ievēlēja muzeja krātuves vadītāju **Taigu Koknēviču**.

Muzeja vēsturnieki un speciālisti aktīvi darbojās 16. marta, leģionāru piemiņas dienas sakarā sniedzot interviju presē, radio un televīzijā. 15. martā muzeja Ekspozīcijas kurators **Ritvars Jansons** un pētnieks **Uldis Neiburgs** Saeimas deputātiem, 25 ārvalstu vēst-

niecību pārstāvjiem un citiem interesentiem Saeimas namā skaidroja Otrā pasaules kara notikumus, Latviešu leģiona un 16. marta jautājumus. OMB valdes priekšsēdis **Valters Nollendorfs** sniedza interviju Beļģijas flāmu televīzijai un vācu laikrakstam *Frankfurter Allgemeine Zeitung*.

Atsaucoties uz Eiropas Parlamenta deputātu aicinājumu visā pasaulē pieminēt 1949. gada marta deportācijās cietušos Baltijas valstu iedzīvotājus, muzejā 25. martā rīkojām piemiņas sarīkojumu, kurā piedalījās Igaunijas un Lietuvas vēstnieki, Eiropas Parlamenta deputāte Sandra Kalniete un desmitiem

represēto. Sarīkojumā skanēja triju Baltijas valstu himnas, represēto piemiņai aizdedzām vairāk nekā 400 svečīšu. Sandra Kalniete savā uzrunā sacīja: 25. marts ir latviešu sēru diena. Taču tā ir arī mūsu tautas dzīves spēka apliecinājuma diena. Par spīti sāpju ceļiem, tie, kas izturēja un atgriezās, radīja bērnus, kam sekoja mazbērni, un viņi sirdī glabāja sapni par neatkarīgu Latviju. Šo sapni mēs visi kopā īstenojam 1990.gadā. Tāpēc šodien, kad atceramies postu un ciešanas, kas mūsu tautai tika netaisnīgi nodarītas, domāsim arī par Latvijas un latviešu tautas nākotni.

26. martā rīkojām konferenci

Pamatojoties uz savāktajām videoliecībām, muzejā tapušas deviņas dokumentālās filmas. Filmas var iegādāties muzeja grāmatu galdā, un jau drīzumā būs iespējams tās iegādāties arī tieklī – muzeja mājaslapā.

Saņēmām vērtīgu dāvanu no Kanadas - latviešu pianistes **Veras Leinvēberes** sarakstīto **atmiņu stāstījumu *No time to cry***, kas vēsti par autores pārdzīvojamiem bēgļu gaitās Otrā pasaules kara laikā. Grāmatu ar autores autografu muzejam dāvina **Ilze Stockwood**. Grāmatu atveda un muzejam pasniedza **Ženija Vitola** no Toronto, kurā vairākus mēnešus strādā muzejā par brīvprātīgo darbinieci.

Inese Krieviņa,
LOM sabiedrisko lietu vadītāja

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrībai ziedo arvien aktīvāk

Notikusi Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrības ikgadējā kopsapulce, lai atskatītos uz iepriekšējā gada aktivitātēm un sasniegumiem. Nozīmīgākie Biedrības 2011. gada projekti bija *Atbalsts LNB krājumam, Sirsniņa prasa, lai bērniņš lasa, festivāla Staro Rīga projekts Burtņieks un sadarbība ar LR Kultūras ministriju, Latvijas Nacionālo bibliotēku un Nacionālo būvkompaniju apvienību bibliotēkas jaunās ēkas Spāru svētku, Atvērto durvju dienas un Mūzeju nakts organizēšanā.*

Lai palīdzētu Nacionālajai bibliotēkai kļūt saturā bagātākai, Biedrība četrus gadus īsteno projektu *Atbalsts LNB krājumam* un aicina ziedot jaunu, aktuālu izdevumu iepirkumiem. Izņemot ziedojumus, 2011. gadā Nacionālā bibliotēka iegādājusies 297 grāmatas (324 sējumus). Šo četru gadu laikā kopumā iepirkts 831 vērtīgs izdevums (vairāk nekā 1000 sējumi) un 117 e-grāmatas.

Labdarības projektu *„Sirsniņa prasa, lai bērniņš lasa”* Biedrība uzsākusi, lai vāktu ziedojumus bērnu grāmatām un palīdzētu notikt lasīšanas veicināšanas programmai „Bērnu un jauniešu žūrija”. Jau vairākus gadus ziedot iespējams portālā www.ziedot.lv, par labdarības projekta vēstniekiem kļuvuši daudzi sabiedrībā pazīstami cilvēki. 2011. gadā šim projektam saziēti 15 000 latu. Bērnu grāmatas dāvas visām 200 bibliotēkām, kurās bija pieteikušās „Bērnu un jauniešu žūrijai”, taču iegādāties grāmatas nevarēja atļauties. Jauno lasītāju skaits pēc „Sirsniņa prasa, lai bērniņš lasa” uzsākšanas pieaudzis par 3000.

2011. gada novembrī Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība sadarbībā ar Nacionālo bibliotēku un māksliniekiem Raiti Šmitu, Rasu Šmiti un Mārtiņu Ratniku īstenoja projektu *Burtņieks Staro Rīga* laikā. Uz bibliotēkas ēkas fasādes četrus vakarus burtu pa burtam, vārdu pa vārdam tika izgaismotas latviešu tautasdziesmas, iedzīvinot

topošās ēkas sienās bibliotēkas dvēseli.

Biedrība turpinājusi arī daudzus citus projektus un aktivitātes – akcija „Iemūžini savu vārdu Gaismas pilī!”, skolēnu ekskursijas Gaismas pils būvlaukumā, tiešraide no bibliotēkas būvlaukuma, konkurss „Pagasta bibliotēkars – Gaismas nesējs”, akcija „Dāvini abonementu bibliotēkai!”, veco Nacionālās bibliotēkas ēku iemūžināšana fotografijās sadarbībā ar Gati Rozenfeldu.

2011. gadā augusi saņemto ziedojumu summa. Pagājušā gadā ziedoti vairāk nekā 130 000 latu. Lielākie ziedojumi bijuši projektam *Atbalsts LNB krājumam*. Lielākās ziedojumu summas 2011. gadā saņemtas no Latvijas Universitātes studentu korporācijas Fraternitas Lataviensis (101 000 Kanadas dolāru) un no mecenātes, kuŗa vēlas palikt anonīma (30 000 latu). Kopumā līdz šim ziedojumos saņemti 878 372. Ziedotāju vārdi atbilstīgi ziedojuma apjomam tiks iemūžināti jaunajā bibliotēkas ēkā.

Kopsapulcē biedrus uzrunāja Kultūras ministrijas LNB projekta īstenošanas nodaļas vadītājs Indriķis Buļis, kultūras ministres padomnieks un Biedrības valdes loceklis Jānis Dripe, Biedrības uzticības padomes pārstāvis Viesturs Tamužs, LNB direktors Andris Vilks un Nacionālo būvkompaniju padomes priekšsēdis Māris Saukāns.

Undīne Būde, valdes priekšsēde: „Svarīgi, ka mūsu Biedrība jau sākotnēji tika dibināta un vēlāk attīstīta, raugoties tālā nākotnē. Biedru intelektuālais ieguldījums, lai LNB iegūtu savu jauno formu un arvien pilnveidotu saturu, ir milzīgs. Paldies visiem, kuŗi šos gadus ir darbojušies un darbosies turpmāk kopīgo mērķu sasniegšanā.”

LNB direktors Andris Vilks: „Gribu pateikties par draudzīgo attieksmi, ko ik dienu sajūtam no Biedrības. Pagājušajā gadā mūsu sadarbība ir bijusi ļoti daudzpusīga. Īpaši vēlos izcelt projektu „Atbalsts LNB krāju-

am”, atbalstu digitalizācijai, sadarbību Spāru svētku rīkošanā, palīdzību jaunas mājaslapas izveidē, atbalstu izstādei „Latvieši pasaulē” un labdarības projektu „Sirsniņa prasa, lai bērniņš lasa”.

Māris Saukāns, NBA: „Biedrība ir nodrošinājusi fonu tam, ka bibliotēkas celtniecības darbi tikuši tik tālu. Bibliotēka tiks uzcelta! Šobrīd jau pabeigti 64% darbu.”

Par atbalstu kopsapulces rīkošanā Biedrība vēlas pateikties darba un tikšanās telpai Birojnica un Mārtiņa Bekerejai.

Kopš 1998. gada Biedrība darbojas, lai atbalstītu LNB projektu un Nacionālo bibliotēku un palīdzētu arī bibliotēkām Latvijā kļūt aizvien mūsdienīgākām, saturā un iespējās bagātākām. Biedrībā ir 143 biedri – daudzi sabiedrībā zināmi dažādu nozaļu pārstāvji. Biedrības valdes priekšsēde ir Undīne Būde. Valdē darbojas Jānis Dripe, Vita Jermoloviča, Dzintra Justa, Mārtiņš Zemītis, Valdis Lokenbachs, Olīta Pričina-Voitika, Rolands Puchovs, Georgs Turlajs, Inese Zandere. Biedrības Uzticības padomi-

vada Karina Pētersone.

Vairāk par Biedrības aktivitātēm iespējams uzzināt www.gaisma.lv.

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība un Kultūras ministrija ir noslēgušas vienošanos, ka katrs ziedotāja vārds tiks iemūžināts Gaismas pilī. Tādējādi ikvienam dota vienreizēja iespēja atstāt liecību nākamajam paaudzēm, iemūžinot savu, ģimenes locekļu vai dzimtas vārdu Gaismas pilī pie galda, krēsla vai plaukta.

Ziedotāja vārds atbilstīgi ziedojuma summai tiks iemūžināts plāksnītē pie jaunās bibliotēkas krēsla, galda, plaukta vai auditorijas.

Ziedojuma apjoms atbilst šādiem iemūžināšanas veidiem:

Ls 1-100 – ziedotāja vārds īpašā Ziedotāju grāmatā;

Ls 100 – ziedotāja vārds lielā sienas plāksnē Gaismas pils vestibulā;

Ls 300 – ziedotāja vārds uz plāksnītes pie krēsla;

Ls 500 – ziedotāja vārds uz plāksnītes pie galda lasītavā;

Ls 1000 – ziedotāja vārds uz

plāksnītes pie plaukta lasītavā;

Ls 50 000 un vairāk – ziedotājs iegūs tiesības uz īpašas pateicības zīmes izvietošanu Gaismas pils auditorijās vai stāvos.

Ziedot iespējams:

ar kredītkarti www.gaisma.lv

nosūtīt čeku: Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrībai, Tērbatas iela 75, Rīga, LV1001, Latvija

Biedrība: Tērbatas ielā 75, 4. stāvā, 404. kab.

bankā

Beneficiary: Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība
Registration Nr.: 50008034971
Account Nr.:

LV84HABA0551006763188

Beneficiary's bank: Swedbank
Address: Balasta dambis 1a, Rīga, Latvia

SWIFT code: HABALV22
Korespondentbanka ASV
DEUTSCHE BANK TRUST COMPANY AMERICAS,
New York
ABA/FW: 021001033

Informāciju sagatavojuši
Sanita Kitajeva

LATVIEŠI NORVĒGIJĀ

Pavasara sarīkojums Oslo - dzeja un mūzika

Latviešu biedrība Norvēģijā sadarbībā ar Latvijas vēstniecību aicināja uz pavasara sarīkojumu vēstniecības telpās Pūpolu svētdienā, 1.aprīlī. Biju mazliet skeptisks, vai tikai tas nav aprīļa joks, pirmais aprīlis, bet bažas bija nevietā, sarīkojums notika un bija pulcējies ap 40 klausītāju, gan lielus, gan mazus. Sarīkojumu ievadīja LBN valdes locekle Sandra Smiltnece un iepazīstināja ar dzejnieci Annu Rancāni. Šai dienā bija viņas dzejoļu krājuma „Bezdelīgu pasts”/”Pylni kārmani dabasu” atvēršanas svētki. Dzejniece isumā pastāstīja par sevi un par to, kas viņu interesē Norvēģijā. Minēja, ka dzejoļu krājums tikai pirms pāris dienām nācis no spiestuves Rīgā,

Mūzicē saksofonu kvartets *n(ex)t move*

tātad ir vel gluži “silts”. Dzejniece lasīja dzeju no jaunās grāmatas gan parastā latviešu valodā, gan latgaliešu izloksnē. Diemžēl no paklusā lasījuma ne visu varēja uztvert un saprast, sevišķi to, kas bija latgaļu izloksnē, taču tā ir mana vaina.

Sarīkojuma otrā daļa bija saksofonu kvarteta *n(ex)t move* koncerts. Četras meitenes - Inga Meijere, Baiba Tauriņa, Katrīna Kivelniece un Anete Stikāne, pārstāvēt visus četrus Latvijas novadus, mūs gandrīz stundu garā koncertā ievada saksofonu mūzikas pasaulē. Dzirdējam gan latviešu tautas melodiju apdari, gan spāņu noskaņu, gan daudz ko citu. Vadītāja - Inga Meijere, kas pārmaiņus spēlēja gan soprā-

na, gan alta saksofonu, pirms atsevišķām daļām deva īsus paskaidrojums, lai mēs labāk varētu izprast mūziku.

Koncerta beigās publika pateicās ar vareniem aplausiem un izlūdzās ekstra numuru.

Patecībā ir dzejniece, ir mūziķes saņēma ziedus gan no Latviešu biedrības, gan vēstniecības. Vēstnieks Andris Sekacis norādīja, ka vēstniecībā ir maz darbinieku, tāpēc viņi ir priecīgi, ka biedrība palīdz rūpēties par sarīkojumiem.

Pēc koncerta blakus telpā pie tases tējas vai kafijas bija iespēja parunāties ar dzejnieci un mūziķēm. Sirsnīgs paldies Latviešu biedrībai un Latvijas vēstniecībai par lielisko pavasara sarīkojumu!

Harijs Valdmanis
Oslo

Spēkā stājas „Nulles deklarācija”

Kas mūsu laikraksta lasītājiem jāzina par 1. decembrī pieņemto Fizisko personu mantiskā stāvokļa un nedeklarēto ienākumu deklarēšanas likumu jeb „nulles deklarāciju”?

LR Saeimas 1. decembrī pieņemtais likums liek deklarēt mantisko stāvokli visām fiziskām personām, kuŗu ietaupījumi pārsniedz 10 tūkstošus latu. Saskaņā ar jauno likumu mantiskā stāvokļa deklarācija 2012. gadā jāiesniedz Latvijas pavalstniekiem, nepavalstniekiem, kā arī personām, kuŗām izsniegta pastāvīgās uzturēšanās atļauja. Mantiskais stāvoklis jādeklarē par īpašumiem, kas ir personas rīcībā 2011. gada 31. decembrī pulksten 24.00.

Kam jāiesniedz deklarācija?

Likums pirmkārt attiecas uz Latvijas Republikas pavalstniekiem un citu valstu pavalstniekiem, kuŗi ir rezidenti (patstāvīgi iedzīvotāji) 2011. gada 31. decembrī. Deklarāciju paredzēts iesniegt arī tām personām, kas kļūst par Latvijas rezidentiem, resp., pārceļas uz pastāvīgu dzīvi Latvijā pēc 2011. gada 31. decembra.

Deklarācija jāiesniedz personām, kuŗām ir vismaz 10 000 latu vērti nekustamie īpašumi Latvijā, kuŗu īpašumtiesības līdz šim nav nostiprinātas Zemesgrāmatā, kā arī īpašumi ārzemēs. Tāpat jādeklarē transportlīdzekļi ārvalstīs, kuŗa iegādes vērtība pārsniedz 10 000 latu. Jādeklarē naudas uzkrājumi, iegādātās kapitāla daļas, parāda vērtspapīri, aizdevumi, parādsaistības un citi īpašumi, kuŗu katra kopējā vērtība pārsniedz 10 000 latu, vienalga vai tie ir Latvijā vai ārzemēs. Jādeklarē privātajos pensiju fondos veiktās iemaksas vai veiktie dzīvības apdrošināšanas (ar uzkrāšanu) prēmiju maksājumi, ja to kopējā summa pārsniedz 10 000 latu. Jādeklarē arī mākslas priekšmeti, vērtīgas

rotaslietas un citas mantas, kuŗu kopējā vērtība, pēc personas ieskatiem, pārsniedz 10 000 latu. Jādeklarē ligumi ar vērtību virs 10 000 latiem, ja saskaņā ar tiem deklarācijas iesniedzējs ir patiesā labuma guvējs. Deklarācija jāiesniedz, ja personai Latvijā vai ārvalstīs ir neatmaksāti aizņēmumi (kredīti) vai citas parādsaistības, kuŗu kopējā summa pārsniedz 10 000 latu, kā arī tad, ja persona Latvijā vai ārvalstīs izsniegusi aizdevumus, kas ir lielāki par 10 000 latiem vai to ekvivalentu ārvalstu valūtā.

Vai deklarācijas jāiesniedz visiem?

Nē. Nav jādeklarē īpašumi, kas reģistrēti Zemesgrāmatā, CSDD Transportlīdzekļu reģistrā, traktortehnikas reģistrā, Civīlās aviācijas reģistrā un Latvijas kuŗu datu bazē. Ja personai ir tikai šādi īpašumi, deklarācija nav jāiesniedz. Ja jūsu uzkrājumi ir mazāki par 10 000 latiem un ja jums nav skaidras naudas uzkrājumu, kas lielāki par 10 000 latiem, kā arī citas iepriekš uzskaitītās naudas un materiālās vērtības, deklarācija nav jāiesniedz.

Mūsu laikraksts saņēmis no Valsts ieņēmumu dienesta (VID) atbildes uz konkrētiem jautājumiem, kas varētu skart ārzemju latviešus.

Pirmais gadījums:

Persona ir ASV un LR pavalstnieks (deklarēta arī dzīvesvieta Latvijā), tai pieder vairāki nekustamie īpašumi. Latvijā uzturas vairākas reizes gadā. Noguldījumi Latvijas bankās. Vai likums attiecas uz personu, kas deklarējusi savu dzīvesvietu, taču pastāvīgi

nedzīvo Latvijā?

Valsts ieņēmumu dienesta atbilde:

Pienākums iesniegt mantiskā stāvokļa deklarāciju ir tikai tām fiziskajām personām, kuŗas ir Latvijas rezidenti. Ja fiziskā persona ir Amerikas Savienoto Valstu rezidents un to apliecina *Department of the Treasury - Internal Revenue Service* izsniegtā *Form 6166*, tad tai mantiskā stāvokļa deklarācija nav jāiesniedz.

Ja fiziskā persona būs mainījusi rezidences statusu un kļuvusi par Latvijas rezidentu, iesniedzot mantiskā stāvokļa deklarāciju, šai personai naudas līdzekļu un citas mantas izcelsme nebūs jāpierāda.

Ja fiziskajai personai pastāvīgā dzīvesvieta ir gan Latvijā, gan ASV, tad, nosakot tās rezidences statusu, ir jāņem vērā Latvijas Republikas un Amerikas Savienoto Valstu konvencijā par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu attiecībā uz ienākuma nodokļiem ietvertie nosacījumi. Tos ievērojot:

- Fiziskā persona tiks uzskatīta par tās valsts rezidentu, ar kuŗu tai ir ciešākas personiskās un ekonomiskās attiecības (vitālo interešu centrs);

- Ja nav iespējams noteikt valsti, kuŗa fiziskajai personai ir vitālo interešu centrs, vai arī ja tai nav pastāvīgas dzīvesvietas nevienā no abām valstīm, tad fiziskā persona tiks uzskatīta par tās valsts rezidentu, kuŗa tai ir ierastā mītnes zeme, vai arī abu valstu kompetentās iestādes izšķir šo jautājumu, savstarpēji vienojoties.

Otrs gadījums:

Persona pārcēlusies no Rietumvalsts mītnes zemes uz Latviju.

Pārvesti noguldījumi (ietaupījumi) uz Latvijas bankām.

Valsts ieņēmumu dienesta atbilde: Šajā gadījumā fiziskajai personai, iesniedzot mantiskā stāvokļa deklarāciju, naudas līdzekļu izcelsme nebūs jāpierāda, kā arī nodoklis nebūs jāmaksā.

Kāds ir ieguvums no jaunā likuma?

Likums ļauj legalizēt ienākumus, kuŗi gūti laikā no 1991. gada 1. janvāra līdz 2007. gada 31. decembrim un par kuŗiem nav samaksāts iedzīvotāju ienākuma nodoklis. Ja cilvēkam ir bijis ienākums, kas gūts, piemēram, no neregistrētas saimnieciskās darbības, viņam tiek dota iespēja attiecībā uz iepriekš nedeklarēto ienākumu samaksāt 15% nodokli un tādējādi nokārtot saistības pret valsti (lai atbrīvotos no atbildības par izvairīšanos no nodokļu nomaksas un iegūtu iespēju šos līdzekļus brīvi un bez bažām tērēt). Ienākumus, kas gūti noziedzīgā ceļā, deklarēt, izmantojot „nulles deklarāciju”, nevarēs.

Vislielākās neskaidrības par skaidras naudas uzkrājumiem.

Likums paredz, ka iedzīvotājiem, ja viņu skaidrās naudas uzkrājumi pārsniedz 10 000 latu,

tie būs jāiemaksā kādā no Latvijas kredītiestādēm resp. bankā. Ministru kabinetam uzdots līdz 1. februārim sagatavot attiecīgu noteikumu projektu. Kritiķu ieskatā valdība tādā veidā atbalsta banku lobiju. Banka, pat glabājot naudu vienu dienu, var nopelnīt, savukārt, kad klients izņems naudu no konta, viņam atkal būs jāmaksā. Jaunā likuma kritiķu ieskatā prasība obligāti iemaksāt deklarēto skaidro naudu bankā ir antikonstitucionāla, jo cilvēkam ir tiesības glabāt savus aktīvus tā, kā viņš to uzskata par vajadzīgu. Arī Valsts prezidents **Andris Bērziņš** norādījis, ka pieņemtajā likumā nav iekļauti visi svarīgākie priekšnoteikumi skaidras naudas uzkrājumu deklarēšanai un iemaksāšanai kontā kredītiestādē.

Kad un kā iesniegt deklarāciju?

Tiem, kas ir Latvijas rezidenti 2011. gada 31. decembrī, deklarācija Valsts ieņēmumu dienestā jāiesniedz no 2012. gada 1. marta līdz 1. jūnijam. To var izdarīt, vēroties Valsts ieņēmumu dienestā personiski, elektroniski, izmantojot VID deklarēšanas sistēmu vai sūtot pa pastu.

Dainis Mjartāns

ZIŅAS ĪSUMĀ

Valkā no 8. līdz 12. aprīlim notika paidagogam, tautasdziesmu vācējam un harmonizētājam, ērgelniekam, latviešu koŗa mūzikas pamatlicējam un profesionālās mūzikas aizsācējam Jānim Cimzēm (1814—1881) veltītās Mūzikas dienas. No 1849. gada līdz aiziešanai mūžībā J. Cimze vadīja Skolotāju semināru Valkā. Mūzikas dienas ievadīja klasiskās mūzikas koncerts Valkas-Lugažu ev. lut. baznīcā, pārējie koncerti - J. Cimzes Valkas mūzikas skolā. Mūzikas dienas izskanēja ar Mūzikas skolas audzēkņu atskaņoto italiešu tautas un klasiskās mūzikas repertuāru.

Aizkraukli darba vizītē apmeklēja Lietuvas vēstnieks Latvijā Ričards Degutis un Lietuvas Seima deputāts Valdemārs Vaļķūns, kas ievēlēts no Biržai apgabala. Viesi tikās ar novada domes priekšsēdi L. Līdumu un pārrunāja Aizkraukles un Biržai Lietuvā labo sadarbību kultūrā, sportā un uzņēmējdarbībā. Tika pausts rosinājums apmainīties ar aktuālo informāciju abu pušu tīmekļa portālos un fakultātīvi mācīt abu valstu valodas. Tas ir aktuāli pierobežā.

Ventspilī, gaidot šī gada vasaras tūrisma sezonu, plānots pilnīgi pabeigt Livonijas ordeņa pils renovāciju un izvietot jaunu ekspozīciju. Piejūras brīvdabas muzeja ekspozīciju papildinās Lielirbes baptistu lūgšanu nams, turpināsies velociņu izbūve, kuŗu kopgarums gada beigās jau sasniegs 34 kilometrus.

Jūrmalas dome nolēmusi dubultot pabalstu jaunajām ģimenēm par bērniņa piedzimšanu līdz 200 latiem. Pabalstam jaundzimušo aprūpei budžetā paredzēti gandrīz 100 000 latu.

Rēzeknes pilsētas domes Izglītības pārvalde sadarbibā ar Vācijas federālās valsts Saksijas - Anhaltes apvienību „Bērnu un jauniešu atpūtas centri” aicina līdz 20. aprīlim 10 skolēniem (12 - 14 gadi) pieteikties uz starptautisko nometni „Piedzīvojamu Eiropa”, kas notiks no 29. jūlija līdz 8. augustam Vācijā. Nometnē piedalīsies vairāk nekā 280 dalībnieki no 20 pasaules valstīm.

Ļaiviņās, Gostiņu ev. lut. baznīcā (palīgmācītājs Haralds Biets), Lieldienu brīvdienās pēc dievkalpojuma bija apskatāma bērnodarza „Rūķītis” mazo mākslinieku zīmējumu un kompozīciju izstāde. Koncertu sniedza Ļaiviņu mūzikas skolas audzēkņi, kuŗu skolotāja Sarmīte Ambaine ir arī draudzes ērgelniece.

Ogres Vēstures un mākslas muzejā līdz 21. aprīlim apskatāma izstāde „Senie ziemeļbriežu mednieki Daugavas krastos”. Tā iepazīstina ar agro akmens laikmetu - paleolītu, periodu, kad Latvijas teritorijā un Daugavas krastos parādījās pirmie cilvēki - ziemeļbriežu mednieki. Izstādē apskatāmi daudzveidīgi krama darbarīki un ieroči, ziemeļbriežu ragi, mamutu zobi un ilķņi.

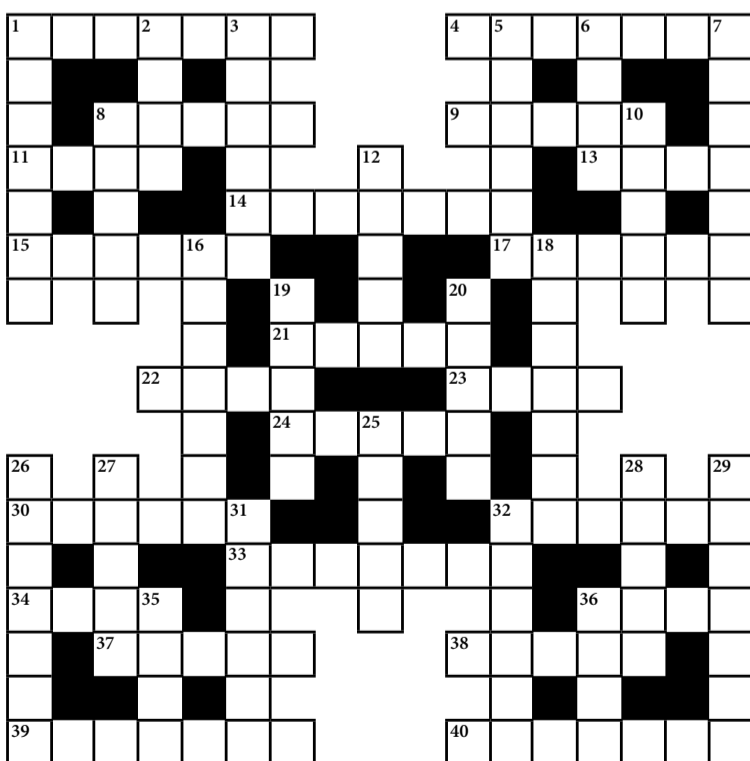
Gulbenē pie Jaunatnes parka 14. aprīlī notiek pirmais „Zaļais tirgus”, kuŗā novada mājražotāji, amatnieki, rokdarbnieki var populārizēt savu produkciju. Tirdziņu plānots rīkot katru mēnesi.

Liepājā un Ventspilī 6. - 8. jūlijā notiks Latvijas III Olimpiāda. Ventspilī noritēs sacensības riteņbraukšanā, BMX, svarcelšanā, ložu šaušanā, taekvondo, loku šaušanā, sporta un mākslas vingrošanā, Liepājā - vieglatlētikas disciplīnās.

Īsziņas sagatavojusi Valija Berkina

Krustvārdu mīkla

Sastādījis Ēvalds Krōls

Līmeniski. 1. Mazs laukirbju dzimtas putns. 4. Pūšamais mūzikas instruments. 8. Dārza un meža oga. 9. Šautra. 11. Rinda, vieta; iedalījums. 13. Vieta, kuŗā pēc nāves nonāk grēcinieki (*rel.*). 14. Rožu dzimtas krūms ar melnām ogām. 15. Smaržīgi lūpziņu dzimtas augi. 17. Saldūdens

zivis. 21. Pilsēta Japānā. 22. Karsts tvaiks pirtī. 23. Ēkvadoras galvaspilsēta. 24. Ventas pieteka. 30. Pabiezis zīda audums ar spīdīgu virspusi. 32. Nelieli, plēsīgi caunu dzimtas kažokzvēri. 33. Saudzēt (kādu), neliekot neko darīt. 34. Parādās rīta gaisma. 36. Neliels grauzējs. 37. Nepieaugušas govīs.

38. Ar elpošanu saistītas raudas. 39. Spraugas. 40. Cepures.

Stateniski. 1. Laukums starp ēkām. 2. Trupe. 3. Mītras, pārplūstošas pļavas. 5. Neasas, negriezīgas. 6. Plekste. 7. Dieva sūtnis. 8. Saldūdens zivs. 10. Spēcīga, kaisla vēlēšanās. 12. Sievietes vārds (apr.). 16. Atpakaļ atvirzīta balss. 18. Katoļu klosteris ar tam piederošiem īpašumiem. 19. Skostas. 20. Silti apģērba gabali. 25. Riņķis. 26. Tropu mežstepe. 27. Tek. 28. Trauku lauskas. 29. Tievās stikla caurulītes ar gumijas uzgali šķidruma iesūkšanai. 31. Metalla veidojums dzelzceļa ierīkošanai. 32. Apdzīvota vieta Vecumnieku novadā. 35. Speciāla masa plaisu aizziešanai. 36. Personu apliecinātājs dokuments.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 15) atrisinājums

Līmeniski. 1. Smiltene. 5. Apustuļi. 11. Raiti. 12. Mētra. 13. Ciklamene. 14. Bulta. 15. Limfā. 16. Malduguns. 17. Doma. 19. Atveres. 22. Reiz. 23. Svilt. 25. Kroka. 26. Ziest. 30. Elksne. 31. Kuslas. 32. Tiesneši. 34. Etnologs. 36. Izkrist. 37. Balti. 38. Baiss.

Stateniski. 1. Sirmbārdis. 2. Idille. 3. Teicami. 4. Noskalot. 6. Priekule. 7. Samelst. 8. Untums. 9. Izanalizēt. 10. Skatuve. 18. Aplis. 20. Virvīnieks. 21. Reketieris. 22. Raibs. 24. Valmiera. 27. Saaugums. 28. Nereti. 29. Skanēt. 33. Sākt. 35. Loka.

LATVIEŠI AMERIKĀ

Grandrapidu latviešu pensionāru biedrības pilnsapulce

Gadskārtējā Grandrapidu pensionāru biedrības pilnsapulce notika 26. martā latviešu biedrības telpās. Dr. Līga Gonzalesa sanākumi ievadīja ar lūgšanu: „Padomāsim par kodolu, vidū dažādām lietām, kur parasti atrodas pats svarīgākais. Augļiem vidū ir sēklas, no kuņģam aug jauni stādi. Svecei vidū ir deglis, kad aizdedz, tas dod gaismu. Saule ir solārās sistēmas vidū, bez tās zemeslode būtu kā ledus pika bez dzīvības. Iemetot ūdenī akmentiņu, rodas vilniņi, kas ceļo arvien tālāk uz āru. Lai rastos vilniņi, vidū vajadzēja akmentiņu. Martam, trešajam mēnesim, vidus ir 16. datums. Pēc amerikāņu paražas to raksta 3-16. Paskatīsimies Bībelē, Jāņa evaņģēlijā, kas rakstīts 3:16. Tur atrodam Kristīgās ticības kodolu, gaismu, kas izkliedē tumsu kā svece, uztur dzīvību kā saule. No tā rodas vilniņi, kas izplūst pa visu pasauli. Tur rakstīts, ka Dievs ir devis savu vienpiedzimušo Dēlu, lai neviens, kas Viņam tic, nepazustu, bet ie-

mantotu mūžīgo dzīvi. Mēs tur saskatām Dieva neapveramo mīlestību. Jēzus cieta Lielajā piektdienā mūsu dēļ, nesot Lieldienu Augšāmcēlšanās prieku mūsu mūžīgai dzīvei ar Dievu. Līdzās 3:17 teikts, ka Dievs nav sūtījis savu Dēlu lai pasauli tiesātu, bet lai pasauli caur Viņu glābtu.”

Par pilnsapulces vadītāju ievēlēja Dr. Zigfrīdu Zadvinsku, sekretāri – Irēnu Vanušku, nominācijas komisijā – Dr. Arnoldu Rupertu, Jāni Daukšu un Annu Kalēju. Pilnsapulcē piedalījās 33 biedri. Ar klusuma brīdi pieminēja mūžībā aizgājušo Eriku Štamu.

Pensionāru biedrības priekšnieces Jūlijas Rumbergas vietnieks Dr. Z. Zadvinskis ziņoja par pensionāru biedrības darbību aizriņķētajā gadā. Notikušas deviņas sanāksmes, katreiz mēneša pēdējā pirmdienā, Jāņu dienas sarīkojums bija kopā ar Grandrapidu latviešu biedrību. Rudens bazāra programmu oktobrī papildināja Gaŗezera latviešu ciema vokālais ansamblis Baibas Dumpes vadībā.

Referātus pagājušā gada sanāksmēs lasīja Dr. Z. Zadvinskis, Elizabete Vitande un Indulis Liepiņš. Kasiera pienākumus pagājušā gadā pārņēma Dzintra Kornete. Sekmīgi darbojās biedrzine Dagnija Butlevica un mantzine Renāte Makolacha (*McColugh*). Garšīgas maltītes gatavoja Daina Grīnenberga.

Kasiera Dzintra Kornete informēja, ka biedrības kasē ir 4412 dolari. Sanāksmju 8 dolaru dalības maksa sedz izdevumus.

Biedrzine Dagnija Butlevics paziņoja, ka pensionāru biedrībā ir 37 biedri.

Revīzijas komisijas priekšsēdis ziņoja, ka kases grāmatas ir kārtībā, un ierosināja pateikties visiem pensionāru biedrības darbiniekiem.

Vēlēšanās par pensionāru biedrības priekšnieku ievēlēja Dr. Zigfrīdu Zadvinski. Valdē darbosies līdzšinējie locekļi: kasiera – Dzintra Kornete, sekretāre – Irēne Vanuška, biedrzine – Dagnija Butlevica, mantzine – Renāte

Makolacha, Nelija Barkāne. Revīzijas komisijā – priekšnieks Dr. Arnolds Ruperts, locekļi – Pauline Zadvinska un Jānis Zīmelis. Visus ievēlēja ar aklamāciju. Pilnsapulcē nolēma ziedot 500 dolaru latviešu izglītības atbal-

stam jauniešiem un 100 dolaru Latvijas 50 gadu okupācijas muzejam Rīgā.

Daina Grīnenberga pilnsapulces dalībniekiem bija sagatavojusi maltīti.

Z. Zadvinskis

Priekšā no kreisās: Jūlija Rumberga, Paulīne Zadvinska, Renāte Makolacha; aizmugurē: Dr. Arnolds Ruperts, Dzintra Kornete, Dr. Zigfrīds Zadvinskis, Irēne Vanuška, Nelija Barkāne

Indianapolises latviešu sabiedriskā centra pilnsapulce

Sabiedriskā centra biedru gadskārtējā pilnsapulce notika 25. martā centra īpašumā Indianapolisē. Pēc pilnsapulces vadītāja, sekretāres un balsu skaitītāju ievēlēšanas, centra priekšnieks Andris Bērziņš sapulces dalībniekus aicināja ar klusuma brīdi pieminēt 1949. gada 25. martā uz Sibīriju izsūtītos latviešus.

Pirms priekšnieka A. Bērziņa ziņojuma par iepriekšējā darba gadā paveikto vārdu lūdza ilggadējais bijušais centra priekšnieks un dibinātājs Konstantīns Sveteckis. Īsā uzrunā viņš atce-

darba gadus. Andris pateicās par šo vēsturisko dāvanu un solījās āmuriņu lietot apdomīgi, bet pamatīgi.

Priekšnieks bija sagatavojis darbības gada pārskatu, pastāstot par paveikto un plānotiem darbiem nākotnē.

„Jaunā paaudze nomainījusi centra „lidumniekus” un turpina veidot un atjaunot to, kas centrā gadu gaitā ir novecojies vai sabojājies,” viņš teica. Uzlabojumu darbi centrā nav beigušies. Rīgas zālē ir jauni ozolkoka paneļi. Arī citas telpas ir atjaunotas un labi

IDVASA. Joprojām darbojas Indianapolisē latviešu biedrības jauktais koris un baltiešu tautas mūzikas ansamblis „Eziši”. Visas šīs kopas piedalīsies centra 50 gadu darbības atceres sarīkojumā 21. aprīlī. Arī mūsu korporāciju kopa nosvinēja 60 gadu dibināšanas atceri centrā.

Lieliski izdevās dāmu komitejas rīkotais Ziemsvētku tirdziņš. Dāmas no ienākumiem ziedoja 5000 dolaru Rīgas zāles jumtam un citām vajadzībām. Latvijas 11. Saeimas vēlēšanās Rīgas zālē darbojās vēlēšanu iecirknis. Sirsnīgs paldies vēlēšanu iecirkņa darbiniekiem Gunai Asonai, Zīgurdam Kārklīnam, Gunāram Kancim, Konstantīnam Sveteckim, Dainei un Jānim Auziņiem par lielo darbu dzimtenes labā!

Pagājušā gadā Ziedoņa balles sarīkojumā piedalījās mūsu kaimiņi „Čikāgas pieciņi”, dziedot savas aizvadītās pasaules turnejas repertuāra dziesmas. Paldies viņiem par jauko koncertu, un vēlām viņiem visu to labāko nākotnē!

Uzrunu beidzot, priekšnieks ar skumjām pieminēja pagājušā gadā mūžībā aizsauktos centra biedrus: Staņislavu Šaltānu, Kārli Sanderu, Jēkabu Feldmani, Maigu Miežiti un Pēteri Vitoliņu. Centrā iestājušies: Dāvis un Guna Rodžeri (*Roger*), Džeiks (*Jake*) un Megana Feldmaņi.

Lielu pateicību pelnījis centra saimnieks Varis Grāpis un visi centra valdes locekļi, un dāmu komiteja par lielo darbu un pūlēm mūsu sabiedrības labā.

Centra dāmu komitejas vadītāja Marija Svetecka pastāstīja, ka iepriekšējā darbības gadā dāmu komitejai bija daudzi un dažādi darbi. Rīkotas pateicības pusdienas

Ziemsvētku tirdziņa darbiniekiem un ziedotājiem, kā arī pusdienas pavasaŗa un rudens taldiniekam centrā. Ziedoņa svētkiem ceptas simtiem pankūku, uzņemti svētku programmas dalībnieki „Čikāgas pieciņi”, viņiem uzdāvināja 50 gadu jubilejas klišēri. Jāņu sarīkojumam siets siers un cepti pīrāgi. Katru gadu atbalstīta latviešu skola, iekārtojot stendu Bērnu svētkos, apdāvināti skolas absolventi. Kopā ar apvienoto dāmu komiteju palīdzēts organizāciju padomes rīkotajos 1941. gada 14. jūnijā aizvesto piemiņas, Latvijas valsts dibināšanas atceres un kopējās Ziemsvētku eglītes sarīkojumā, gatavojot vakariņas vai kafijas galdu. Jau piekto gadu turpina darboties rokdarbu pulciņš, kas atbalstīja Indianapolisē notikušo *Super Bowl*, adot zilbaltās šalles *Super Bowl* darbiniekiem. Daudz darba ieguldīts, rīkojot Ziemsvētku tirdziņu, no kuŗa bija ļoti labs ienākums – \$4400. Dāmu komiteja varēja nodot centra priekšniekam \$5000 centra priekštelpu un skatuves koridora grīdu atjaunošanai. Laba sadarbība bijusi ar centra priekšnieku un padomi, kā arī ar centra saimnieku Vari Grāpi, kas palīdzējis vienmēr, kad vien palīdzība bija vajadzīga. Taču vislielāko pateicību pelnījušas dāmas par atsaucību, sirsnību un dižo darbu, ko viņas veikušas sabiedriskā centra labā! Pilnsapulces dalībnieki godināja Mariju Svetecku ar sirsnīgiem aplausiem.

Revīzijas komisijas priekšnieks Leons Liepa ziņoja, ka komisija pārbaudījusi centra kases grāmatas, kā arī centra bāra un dāmu komitejas kasi; tās ir priekšzīmīgā kārtībā. Revīzijas komisija izska-

tījusi valdes 2012. gada budžetu un atradusi to reāli izpildāmu iespēju robežās. Revīzijas komisija ieteica pieņemt budžetu un pateikties centra valdei, dāmu komitejai un centra bāra vadībai par labo saimniekošanu mūsdienu grūtajos saimnieciskos apstākļos.

Līdzšinējie centra darbinieki bija ar mieru darbu turpināt, un tā kā citu kandidātu nebija, pilnsapulces dalībnieki ievēlēja jauno valdi un Revīzijas komisiju ar aklamāciju.

Konstantīns Sveteckis nodod vēsturisko vadības āmuriņu Andrim Bērziņam

Centra valdē tika ievēlēti: A. Bērziņš, E. Lācis, G. Kreilis, E. Feldmanis, E. Dričs, V. Grāpis, M. Kancs un J. Kauliņš; Revīzijas komisijā: J. Auziņš, L. Liepa un L. Krūmkalne.

Pilnsapulci vadīja Ēriks Krūmkalns, protokolēja Guna Asona.

Beigās centra dāmas aicināja sapulces dalībniekus iedzert tasi kafijas un pamieloties pie bagātīgā azaida galda.

EVK

No kreisās: centra priekšnieks Andris Bērziņš, pilnsapulces vadītājs Ēriks Krūmkalns, sekretāre Guna Asona

rējās, ka, centru ceļot, pēc Rīgas zāles uzbūvēšanas toreizējā dāmu komitejas priekšniece Irēne Dzelme viņam pasniegusi skaitu koka āmuriņu ar vēlējumu, lai viņš to lieto, vadot centra valdes sēdes. Tagad, pēc kādiem 40 gadiem, viņš to gribot nodot tagadējam valdes priekšniekam Andrim Bērziņam, novēlot centram jo raŗīgus nākamos 40

kalpos nākamām paaudzēm. Daudzi mūsu tautieši un organizācijas ziedoja līdzekļus jaunās apsildīšanas un vēsināšanas iekārtas iegādei Rīgas zālei. Visiem sirsnīgs paldies! Varam lepoties, ka latviešu sabiedrība bijusi ļoti aktīva. Centrā darbojas latviešu skola, tautas deju kopas „Jautrais pāris” un „Jautrais solis”, vīru koris „Baltā roze” un sieviešu ansamblis

LATVIEŠI AMERIKĀ

LKIA – Rotas darbība 2012. gadā

Latviešu kara invalidu apvienības (LKIA) darbība ir rosīga: Rotā skaistajos Katskiļu kalnos uzņem kapusvētku viesus, riko sacensības volejbolā un futbolā, Pavasara svētkus, lielākos līdzsīnējos Rudens svētkus, talkas un izlozi.

Aizritējušā gadā darbs Rotā bija īpaši spraigs. Kapusvētku viesi tika uzņemti 2011. gada 27. maija nogalē un 8. oktobra nogalē. Jau vairākus gadus Rotā jūlija otrās nedēļas nogalē rīkojam „Zelta bumbas“ volejbola turnīru, un šogad tajā piedalījās septiņas vienības, spēlējot uz diviem laukumiem. Pēc spēlēm notika saviesīgs vakars „Zelta auna“. Bija labs laiks un volejbola sacensībām daudz skatītāju. Augustā draudzes nometnē futbola spēlē sacentās Nūdžersijas sporta kopa „Kursa“ ar Katskiļu nometnes valodas perioda vienību, un pēc tās Rotā notika saviesīgs vakars. Rīkotāji Aivars Bārs un Jānis Ģiga pelnījuši vislielāko pateicību. Jūlijā Rotā pēc Edgara Šilova ierosmes uz trim dienām ieradās karatisti.

Ar lielu pateicību septembrī pieņemām Raimonda Krastiņa (Minesotas pavalsts) testamentāro novēlējumu \$4468.41 apmērā. Pēc novēlējuma noteikumiem, puse jāizmanto Rotas uzlabojumiem, otra daļa aprūpes darbam. Šie līdzekļi ieguldīti atsevišķā kontā un tiks izmantoti, ievērojot novēlējuma noteikumus.

Sērojot pieminam Uldi Bīķerņiku. Daudzus gadus viņš bija viens no retiem, kas brīvprātīgi Rotai palīdzēja, un šī gada janvārī

piepeši aizgāja mūžībā. Mums pietrūks viņa spējīgo roku, sirsnības un draudzības!

Ceturtajā oktobra nogalē notika Rudens svētki. Rīcības komiteju vadīja Alvis Briģis ar daudziem palīgiem. Priekšdarbi tika sākti laikus un vainagojās panākumiem – pie vakariņu galda sēdēja 144 ēdāji! Nodarbību sākumā notika Ņujorkas draudzes nometnes sacensības, kuņas vadīja Alvis Briģis, Lija Kurēna un Juris Bļodnieks. Dalībniekus sadalīja vienībās, un tās sacentās, atbildot uz jautājumiem par nometni un Rotu. Sestdien bija šampanieša brokastis, mākslas izstāde un nodarbību tirdziņš, vēlā pēcpusdienā uz Rotas verandas ikgadējās alus darītāju sacensības, kuņas ievilkās. Par labāko atzina Andreja un Juŗa Millera darīto „Balto“. Rudens svētku nogales galvenais notikums bija grupas „Lūžeri“ koncerts un deju mūzikas priekšnesums Alvja Briģa vadībā. Soliste Māra Stepe, ģitārists Kārlis Alversons, bundzinieks Pauls Pilmanis mūzicēja vēl ilgi pēc pusnakts, un pēdīgi nogurušais Alvis mūzicēšanas vadību uzticēja DJ NOE (ko varam klausīties Sirius / XM!). Rudens svētkus apmeklēja

Austris Mangulis pēc Aleksa Hāgeļa dizaina izgatavoja „Zelta auna“ krekliņus un cepures. Vairākus iegādāties arī „Lūžeru“ galvas rotājumus un krekliņus. Paldies Mārtiņam Zālītim un visiem citiem, kas šajā nogalē darīja visu, lai Rudens svētki izdotos.

Ziema Rotā bija klusāka, notika Jaungada sagaidīšana un pavasari izloze.

Biedzinis Kārlis Kopāns (paldies viņam par priekšzīmīgo darbu!) ziņo, ka Rotā ir 89 biedri,

Paldies Uldim Silgailim par visizdevīgākā varianta izvēlēšanos. Viņš iegādājās jaunu ledusskapi virtuvei un divus klubiņam.

Tā kā šogad ziema bija silta, apkures izdevumi bija mazāki, taču nākotnē jādomā, kā samazināt lielos apkures rēķinus. Rotas vecā ēka jāsilina un jāieliek jauni logi. Jau vairākkārt spriests, ka jāatjauno Rotas vannas istabas, un šogad talkās cer šos darbus sākt.

Milzīgus izdevumus šogad sagādāja plūsums ūdenspiegādes

sarakstu, lai varētu izsūtīt lozes, ko, protams, saņēma arī visi Rotas biedri. Atsaucība bija gandrīz divtik lielāka nekā cerēts! Pēc dažiem izlozes izdevumiem neto ienākums par izlozi būs gandrīz \$5000! Izloze notika Rotā 10. martā plkst. 10.30 no rīta, laimestus izlozēja Juris Bļodnieks, Alvis Briģis, Andra Zubkova un Rotas saimniece Aina Majejska. Pateicamies Reinim Sīpolam par ideju, Ilzei Bārai un uzņēmumam *Edhard*, kuŗi ziedoja laimestu, izlozes dokumentu pavairošanas un izsūtīšanas izdevumus un darbu, Alvim Briģim par izlozes popularizēšanu Facebook.

Rotā atjaunojas talkas... un apzelti „Zelta aunu“!

Rotā sen nebija rīkota talka, bet aizritējušajā darbības gadā notika vairākas. Pavasara talka diemžēl bija nesekmīga, toties 17. un 18. septembrī sanāca turpat desmit talcinieku. Viņi salaboja, nomazgāja un pārkrāsoja auto novietojuma laukuma apmales, skaldīja un sakrāva šķūnīti malku, nokrāsoja priekšējās kāpnes un lieveni, piekaņojot krāsu lielajai verandai karogu laukuma pusē. Talcinieki atklāja, ka jālabo „Zelta auna“ griesti. Vispirms noplēsa pusi griestu, bet izrādījās, ka tie pilnīgi jāatjauno, turklāt jāmaina elektrības vadi un apgaismojums. Līdz kapusvētkiem un Rudens svētkiem klubiņa griestu nomaiņa bija pabeigta. Tagad vēl jālabo sienas un grīda. Pavasari tiek plānotas papildtalkas, lai turpinātu šo un veiktu citus darbiņus!

Pateicamies Rotas talciniekiem: Alvim Briģim, kas saskaņoja darbus un apzināja talciniekus, profesionālajam celtniekam Markam Klauzeram (*Clouser*), kas vadīja klubiņa griestu atjaunošanas darbu, Uģim Āvam, Eduardam Bībelniekam, Paulam Graubiņam, Valdim Lelkešam, Imantam Liepiņam, Tonijam Manfredi, Viljamam Makejam (*William McKay*), Andrejam Milleram, Andrejam Saliņam, Viljamam Švacam (*William Schwatz*), Edgaram Silovam, Aldim Sīpoliņam, Nikam Sīpoliņam, Inārai Stenadori, Miķelim Stotam, Laurim Vasiljevam, Andrim Vitiņam, Aivaram Zandbergam, Andrai Zubkovi u. c. iekārtu iegāde un ēkas uzlabošana. 2012. gads, šķiet, finansiāli būs labāks, jo ziema bija siltāka un ir liels izlozes ienākums. Ceram, ka visi sarīkojumi turpināsies un būs daudz apmeklētāju.

Rotas izloze izdodas vareni!

Pēc ilgiem gadiem LKIA šogad atkal rīkoja izlozi. Mērķis bija iegūt līdzekļus Rotas uzlabojumiem un remontiem. Laimesti – četras biļetes uz *NJ Devils* hokeja spēli, nedēļas nogale Rotā, Latvijas Bankas monētu komplekts un ASV valdības vērtspapīrs *U.S. Savings Bond*. Ņujorkas draudzei tika lūgta un saņemta atļauja izmantot draudzes adrešu

Karoga uzvilksana Rotā rudens kapusvētku nogalē; no kreisās Lauris Vasiljevs, Pauls Graubiņš, Kārlis Vanags

ne tikai austrumkrasta latvieši, daudzi bija ieradušies no rietumiem un vidienes, pat no Latvijas. Īpaši Rudens svētkiem

viņš sagatavojis biedru adrešu sarakstu.

Šogad bija jāmaina viens no Rotas virtuves ledusskapjiem.

Čikāgas Korporāciju kopa piedalījās plkv. O. Kalpaka dievkalpojumā

Čikāgas Korporāciju kopa plkv. O. Kalpaka piemiņas dievkalpojumā 11. martā; no kreisās: M. Daiga (Tal.), P. Antens (Fr. Liv.), A. Sprūdžs (Sel.), draudzes priekšniece Inese Stokes (Imeria), ar karogu N. Zuševics (Gers.), kopas seniors J. Meisters (Bev.), V. Jakobsons (Lett.), I. Priedītis (Latv.), R. Gaiķis (Patr.), D. Blumbergs (Lettg.)

Čikāgas Korporāciju kopas (ČKK) locekļi stāvēja godasardzē š. g. 11. martā plkv. O. Kalpaka piemiņas dievkalpojumā Sv. Pēterā baznīcā Čikāgā. Prāvests Vilis Vārsbergs (Vent.) ir slims,

dievkalpojumā viņa sprediķis tika nolasīts. ČKK dibināta 1950. gadā un visus šos gadus bijusi aktīva, rīkojot un piedaloties dažādos sarīkojumos.

Dievkalpojuma kollekte ar

ČKK papildinājumu tiks ziedota Latvijas 50 gadu okupācijas mūzejam Latvijā.

Juris Meisters (Bev.)
ČKK t/l seniors

Juris Bļodnieks

LATVIEŠI AMERIKĀ

ASV latviešu atbalsts Latvijas katoļu studentiem

Latvijā trešo gadu veiksmīgi darbojas fonds katoļu studentu atbalstam. Fonda pamatus ar vairāku desmitu tūkstošu ASV \$ ziedojumu lika Amerikas latviešu katoļi, un sabiedriskais darbinieks Kontantins Sveteckis kā dibinātājs un fonda pārstāvis ASV arī tagad vēl lidzi darbojas fonda valdē.

2012. gada 17. martā Rīgā notika Prelāta Ādolfa Grosberga piemiņas fonda stipendiju piešķiršanas konkurss. Pateicoties trimdas latviešu katoļu ziedotājiem, fonds katru gadu piešķir divas 1 000 Ls lielas stipendijas katoļu studentiem. Šogad fonda valde uz konkursa otro kārtu – interviju uz Rīgu aicināja 10 jauniešus no visas Latvijas. Uz interviju ieradās bakalaura, maģistrātūras un doktora gradu studiju programmu dalībnieki no Daugavpils Universitātes, Latvijas Lauksaimniecības Universitātes Jelgavā, Rēzeknes Augstskolas un vairākām Rīgas universitātēm.

Kandidātu iepazīšanās un atlase notika Romas katoļu Baznīcas Rīgas arhibīskapijas kūrījas ēkā, kur atrodas arī Latviešu Katoļu studentu un akademiķu apvienības (LKSAA) „Dzintars” telpas. LKSAA „Dzintars” prezidents Valdis Labinskis, kas ir arī fonda valdes loceklis, piešķir telpas intervijas norisei un rūpējās par brokastīm. Kandidātu iepazīšanās sarunās piedalījās bij arī iepriekšējā gada stipendiāte Dzintara jaunie Lele Balode, kas ar klātesošiem dalījās savā pieredzē un ieguvumos. LKSAA „Dzintars” ir cieši saistīts ar fondu, jo prelāts Ā. Grosbergs bija kapelāns, un visi fonda valdes locekļi ir apvienības biedri. Četri fonda valdes locekļi ievēlēti uz

mūžu, taču piektais valdes loceklis – LKSAA „Dzintars” prezidents ir vienīgais mainīgais valdes loceklis. Pašreiz fonda valdē darbojas Inese Runce (valdes priekšsēdētāja), Ieva Pētersone, Konstantīns Sveteckis, Jēkaba katedrāles prāvests Juris Jalinskis un LKSAA „Dzintars” prezidents Valdis Labinskis. Valdes priekšsēdētāja I. Runce uztur sakarus ar fonda locekli ASV K. Svetecki, kas nevar piedalīties stipendiātu atlases pasākumā, bet savu viedokli pauž iepriekš rakstiski.

Fonda atlases kritēriji ir ļoti stingri: sekmes studijās, aktīva darbība Katoļu Baznīcas un Latvijas sabiedriskajā dzīvē. Intervijas ar stipendijas pretendentiem šoreiz ilga vairākas stundas, bet, lai pieņemtu lēmumu, valdei bija vajadzīgs vēl papildu laiks. Šī gada stipendijas pretendenti pārliecināja valdes locekļus ar savu mērķtiecību, aktivitāti, ideālismu un nesavtību. Daudzi jaunieši darbojas arī zinātnē. Bija vērtīgi pārliecināties, ka Katoļu Baznīcas pašreizējai aktīvajai laju paaudzei aug un attīstās kvalitatīva maiņa, kas nākotnē veidos mūsu Baznīcas intelektuālo mugurkaulu.

2011./2012. mācību gada Prelāta Ādolfa Grosberga piemiņas stipendiju fonda stipendiju ieguva Inna Suhancova un Ēdgars Skutelis. Abi jaunieši ir saistīti ar Daugavpili. I. Suhancova ir aktīva Daugavpils Jēzus sirds draudzes locekle, cieši sadarbojas ar mariāņu tēviem, beigusi Daugavpils 16. vidusskolu, studē Daugavpils Universitātes Humanitārajā fakultātē angļu-poļu filoloģiju, dzied korī, aktīvi darbojas sv. Mātes Terēzes līdzstrādnieku grupā, strādā kā kristīgās mācības

skolotāju bērniem ar īpašām vajadzībām Medumu internātskolā un arī Sventes vidusskolā. E. Skutelis ir kristiešu informatīvi sociālā portāla www.kristiesiem.lv dibinātājs un vadītājs, beidzis Daugavpils valsts ģimnaziju, studē Rīgas *Techniskās Universitātes* *Balttech* institūta maģistratūras studiju programmā, darbojas Sv. Jēkaba katedrāles jauniešu aktivitātēs un draudzes pasākumos, ir LKSAA „Dzintars” jaunietis.

Inna Suhancova Medugorjē

Ēdgars Skutelis

Prelāta Ādolfa Grosberga piemiņas stipendiju fonds, kas agrāk darbojās ASV, tikai 2009. gada vasarā tur izbeidza darbību un uzsāka darboties Latvijā. Fonda mērķis ir atbalstīt trūcīgus latviešu katoļu studentus, kas tiecas iegūt izglītību, kā arī saglabāt prelāta Ādolfa Grosberga piemiņu. Jau pirmajā darbības gadā fonds ieguva sabiedriskā labuma statusu. Lidz ar to ziedotājiem ir nodokļu atvieglojumi, bet stipendijas saņēmēji to var pilnā pamērā izmantot paredzētajam mērķim – studijām.

Prelāta Ā. Grosberga piemiņas stipendiju fonds,
reģ.nr. 40008131194,
AS Citadele banka.
konta nr.
LV73PARX0015233890001
KODS PARXLV22

Veicot ieskaitījumu kontā lūgums norādīt, ka tas ir ziedojums.

2009./2010. gadā tika piešķirtas divas stipendijas, kuŗas par izcilību studijās un aktīvo dalību katoļu Baznīcas dzīvē ieguva Digna Tarvida (LLU/Jelgavas diecēze) un Sanita Jeromane (RA/Rēzeknes – Aglonas diecēze), bet 2011. gadā stipendijas ieguva Lele Balode (Rīgas Celtniecības koledža/ Rīgas arhidiecēze) un Baiba Libe (LLU/ Jelgavas diecēze). Fonda valdes locekļi ir iepriecināti un lepni, ka mūsu stipendiāti ir veiksmīgi Latvijas sabiedriskajā dzīvē un kalpošanā Latvijas katoļu Baznīcā.

Izcilais latviešu garīdznieks un sabiedriskais darbinieks Ādolfs Grosbergs dzimis 1910. gada 2. decembrī, Bruknas pagastā Zemgalē, lauksaimnieka ģimenē. Pēc Aglonas ģimnazijas beigšanas 1931. gadā sācis studijas Romas

katoļu teoloģijas augstskolā Rīgā. Studijas nobeidzot, Rīgas arhibīskaps Antonijs Springovičs viņu iesvēta par priesteri 1936. gada 21. maijā.

Pirmos divus gadus jaunais priesteris darbojās Rēzeknes un Cēsu draudzēs. Ar 1938. gada oktobri Liepājas bīskaps Antonijs Urbšs aicina Ādolfu Grosbergu uz Liepājas bīskapiju, uzticot viņam Kūrījas sekretāra pienākumus. Viņš arī apkalpo katoļus Vainodes, Priekules un Sakas draudzēs, reizē strādādams arī skolās un jaunatnes audzināšanas darbā.

Trimdas posmu Vācijā pēc Otrā pasaules kara vadīja Bāvārijas dienvidos, veicdams latviešu katoļu garīgo aprūpi Memmingenā, Fissenē, Virsburgā un Ansbahā.

Amerikā Ā. Grosbergs 29 gadus veica latviešu katoļu garīgo aprūpi Indianas štatā. Pārvaldīdams vairākas svešvalodas, viņš Indianapolisē palīdzēja aprūpēt arī vairāku citu Eiropas zemju emigrantus.

Pāvests Pijs XII 1958. gadā viņu paaugstināja par monsinjoru un Pāvests Pauls VI 1963. gada viņu iecēla prelātu kārtā.

Prelāts Ādolfs Grosbergs vienmēr ir rūpējies par latviešu jaunatni. Ilgus gadus viņš pildīja Latviešu Katoļu studentu un akademiķu apvienības „Dzintars” kapelāna pienākumus. Savos rakstos viņš allaž ir uzsveris: „Mana sūtība ir kalpot Dievam un latviešu tautai.”

Prelāts Ā. Grosbergs mira 1979. gada 1. oktobrī. Viņa piemiņas saglabāšanai Latvijā nodibināts „Prelāta Ādolfa Grosberga piemiņas stipendiju fonds”.

Prelāta Ādolfa Grosberga piemiņas stipendiju fonda valde

SARĪKOJUMI

BALTIMORA (MD)

• 14. aprīlī plkst. 11.00 Austrumu piekrastes spēles volejbolā *Volleyball House* (5635 Furnace Ave., Elkridge, MD), mājaslapa: www.vbhouse.com Sacensībās piedalīsies volejbolisti un volejbolistes no Ņudžersijas, Ņujorkas, Filadelfijas, Vašingtonas (DC) u. c. pavalstīm. Sportisti un vienības jāpieteic Vašingtonas (DC) Daugavas Vanagu sporta kopas „Sigulda” pārstāvim Viesturam Timrotam, tālr.: 301- 294-0046 vai Ņudžersijas sporta kopas „Kursa” pārstāvim Jānim Ģigam, mājas tālr.: 908- 272-5480, darba: 609-588-6314.

BOSTONA (MA)

• 21. aprīlī plkst. 7.00 Annas Sakses „Pasakas par ziediem” koncertuzvedums igauņu namā (14700 Estonian Lane, Riverwoods, IL). Piedalās pianists Valts Pūce, flautiste Dita Krenberga un aktieris Gundars Āboliņš. Čikāgas latviešu biedrības biedriem un pensionāriem ieeja \$20, pārējiem – \$25; 13 līdz 18 gadu veciem jauniešiem – \$10. Rīko Čikāgas latviešu biedrība un TILTS.

ČIKĀGA (IL)

• No 26. aprīlī līdz 28. aprīlim 23. Baltiešu studiju konference, Iliņojas universitātē (AABS Conference 2012 Chicago). Informācija mājaslapā: AABS

DETROITA (MI)

• 15. aprīlī pēc dievkalpojuma mācītājas Aijas Greimas (Graham) amatā ievadīšanas mielasts Sv. Pāvila draudzes sabiedriskajās telpās (30623 W. Twelve Mile Rd. Farmington Hills, MI 48334); dalības maksa \$20, lūgums pieteikties līdz 10. aprīlim, zvanot vai rakstot Intai Staklei, tālr. 248- 641-9164; e-pasts: intats@comcast.net

• 28. aprīlī no plkst. 9.00 līdz 5.00 lietoto mantu tirdziņš.

FILADELFIJA (PA)

• 15. aprīlī plkst. 2.00 Sv. Jāņa baznīcā (301 N. Newtown Street Rd. Newtown Square) koncertuzvedums „Pasakas par ziediem”; piedalīsies Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra sōliste, flautiste Dita Krenberga, komponists un pianists Valts Pūce, Jaunā Rīgas teātra aktieris Gundars Āboliņš. Pēc izrādes tikšanās ar māksliniekiem pie tases kafijas

un uzkodām. Rīko Sv. Jāņa draudze un Filadelfijas brīvo latvju biedrība sadarbībā ar kultūras biedrību TILTS un „Latvijas Koncertiem”; dalības maksa \$20.00, bērniem ieeja brīva. Informācija pa tālr.: 610-383-5072.

• 21. aprīlī plkst. 9.00 Austrumu apgabala latviešu luterisko draudžu dāmu komiteju konference Sv. Jāņa draudzes baznīcā (301 N. Newtown Square Road, Newtown Square, PA 19073). Informāciju iespējams uzzināt un reģistrēties, zvanot Rutai Orei, tālr.: 610- 287-3845.

• 1. maijā Filadelfijas pensionāru kopas saiets plkst. 11.00 Brīvo latvju biedrības telpās (531 North 7th Street). Programmā: valdes ziņojumi, nākotnes darbība, pārrunas par neseniem notikumiem, dzimumdienu svinēšana un kafijas galds. Viesi laipni gaidīti.

KLĪVLANDE (OH)

• No 20. līdz 22. aprīlim DV ASV 62. delegātu sapulce un vanadzū 58. salidojums notiks *Crowne Plaza Cleveland Airport* viesnīcā (7230 Engle Rd., Middleburg Hts., OH 44130). Vies-

nīcas istabu cena \$99.00 plus nodokļi. Istabas jārezervē līdz 6 aprīlim, zvanot pa tālr.: 440-243-4040 vai: 1-800-227-6963 un minot, ka ir no *Latvian Welfare Association* grupas. Delegātu dalības maksa kongresam – \$190.00, viesiem \$140.00. Reģistrācijas maksā ieskaitītas visas maltītes, piedalīšanās sapulces atklāšanas aktā (būs koncerts un uzkodas), kā arī delegātu sapulces ballē (spēlēs *Rainbow* orķestris). Viesiem piedalīšanās sanāksmes sesijās brīva. Biļetes vakariņām/ballei (\$50.00) varēs iegādāties tikai iepriekšpārdošanā. Piedalīšanās tikai atklāšanā \$20.00. Vakariņām/ballei jāpiesakās un samaksa jānosūta līdz 10. aprīlim DV apvienības kasierim L. Krūmiņam (6758 Commonwealth Blvd. Parma Hts., OH 44130-4210), tālr.: 440-843-9084; e-pasts lamonis@sbcglobal.net

• 22. aprīlī plkst. 1.00 koncerts „Pasakas par ziediem” Apvienotās draudzes namā (1385 Andrews Avenue, Lakewood, OH 44107).

LOSANDŽELOSA (CA)

• 14. aprīlī plkst. 6.00 Amerikas

baltiešu brīvības ligas (BAFL) bankets latviešu namā (1955 Riverside Dr. Los Angeles CA 90039-3704).

• 22. aprīlī no plkst. 10.00 līdz 12.30 LASL pārstāve pieņems sainus sūtīšanai uz Latviju.

• 6. maijā plkst. 12.30 Daugavas Vanagu apvienības Kurzemes cietokšņa atceres sarīkojums.

DKLB informācijas tālr.: 323-663-6267. DK LB Informācijas biļetens timeklī: www.biletens.com

ŅUJORKA (NY)

• 14. aprīlī plkst. 2.00 Salas baznīcā (4 Riga Lane, Melville, NY 11747-3406) Latvijas mākslinieku koncertuzvedums „Pasakas par ziediem”; piedalīsies Latvijas nacionālā simfoniskā orķestra sōliste, flautiste Dita Krenberga, komponists un pianists Valts Pūce, Jaunā Rīgas teātra aktieris Gundars Āboliņš. Pēc izrādes tikšanās ar māksliniekiem pie glāzes vīna un uzkodām. Dalības maksa \$25.00. Rīko Ņujorkas latviešu organizāciju padome sadarbībā ar kultūras biedrību TILTS un „Latvijas koncertiem”. Informācija, zvanot: 917-270-4786 vai www.nylatvian.org (Turpināts 21. lpp.)

SARĪKOJUMI / DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 19. lpp.)

ŅUJORKA (NY)

• 14. aprīlī plkst. 8.00 vakarā restorānā *Butterfield 8*, (5 East 38th Street) līdzekļu vākšana ALJA kongresam; dalības maksa \$30.

• Līdz 16. aprīlim izrādīs Edvarda Olbija lugu *The Lady from Dubuque* jaunajā *Signature* teātrī (480 West, 42nd Street), vienu no galvenajām lomām tēlo Laila Robiņa. Biļešu cena \$75.00. Tālr.: 212-244-7529, informācija: www.signaturetheatre.org

• 18. aprīlī plkst. 8.00 Eiropas Savienības jauniešu orķestra koncerts Kārnegija zālē (West 57th Street and Seventh Avenue); orķestri spēlēs trīs latviešu vijolnieki no Latvijas Līga Kuzmane, Stella Zaķe un Knarika Karapetjana. Informācija: www.carnegiehall.org/Calendar/2012/4/18/0800/PM/European-Union-Youth-Orchestra/

• 20. aprīlī plkst. 2.00 mecosoprāna Birutas Grunvaldes, koncertpianistes Šarlotas Rosas Zandas, klarnetista Džerija Vabula un ģitārista Edmunda Nikodema koncerts Veterānu medicīnas centrā (79 Middleville Road, Northport, Long Island). Programmā L. Delība valsis „Kopēlija”, ārija no Dž. Geršvina operas „Porgijs un Besa”; otrā daļā latviešu un amerikāņu tautasdziesmas un dziesmas no Brodveja mūzikliem. Š. R. Zanda atskaņos V. A. Mocarta, Dž. Geršvina un S. Džopolina kompozīcijas klavierēm; atsevišķi solo priekšnesumi būs Dž. Vabalum un E. Nikodemi.

• Līdz 20. aprīlim 36 latviešu mākslinieku – Kaspāra Bramberga, Harija Branta, Andra Eglīša, Ievas Iltneres, Ernesta Kļaviņa, Daigas Krūzes, Leonarda Laganovska, Ingas Melderis, Miervalža Poļa – gleznu izstāde *Important Contemporary Artists of Latvia National Arts Club* (15 Gramercy Park South). Informācija pa tālr.: 212-475-3424 un www.NationalArtsClub.org

• 22. aprīlī plkst. 12.30 Losandželosas latviešu viru koŗa „Uzdiedāsim, brāļi!” koncerts Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes baznīcā Jonkeros (254 Valentine Lane, Yonkers, NY 10705).

MILVOKI (WI)

• 22. aprīlī koŗa koncerts latviešu namā (8845 W. Lynx Ave. Milwaukee, WI 53225).

PRIEDAINE (NJ)

• 14. aprīlī plkst. 2.00 Ērika Raistera piemiņas fonda balvas pasniegšanas sarīkojums (1017 Highway 33 East Freehold, NJ 07728).

• 21. aprīlī plkst. 3.00 Losandželosas latviešu viru koŗa „Uzdiedāsim, brāļi!” koncerts. Ieeja \$25.00.

SIETLA (WA)

• No 26. līdz 29. aprīlim latviešu namā lietoto mantu tirgus (11710-3rd Avenue, N.E. Seattle, WA 98125). 26. un 27. aprīlī no plkst. 9.30 līdz 8.00; 28. aprīlī no plkst. 9.30 līdz 5.00, 29. aprīlī no plkst. 12.00 līdz 4.00.

VAŠINGTONA (DC)

• 21. aprīlī plkst. 7.00 līdzekļu vākšanas koncerts, koŗā piedalīsies tautasdeju kopa „Namejs” un ansamblis „Sudrabavots”, draudzes nama lielajā zālē (400 Hurley

Avenue, Rockville MD 20850-3121). Ieeja par vismaz 15 dolaru ziedojumu. Informācija: www.namejs.com

• 28. aprīlī plkst. 7.00 latviešu draudzes Līdzekļu vākšanas komiteja aicina uz vīnu degustāciju un saviesīgu vakaru Latvijas vēstniecības telpās (2306 Massachusetts Ave., NW Washington, DC 20008). Notiks klusā izsole ar vērtīgiem laimestiem. Ieejas ziedojums (\$50 pieaugušajiem; bērniem \$5) draudzes nama piebūves fondam. Tā kā vietu skaits ierobežots, nepieciešams pieteikties iepriekš: dcdraudze@verizon.net vai pblumb@verizon.net

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.** (58 Irving St., Brookline, Ma 02445): **15. apr.** plkst. 11.00 dievk. **22. apr.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg.; pēc dievk. pārdomu pēcpusdienu. **29. apr.** plkst. 11.00 dievk.; plkst. 3.00 garīgo dziesmu koncerts, piedalīsies ASV un Kanadas latviešu baptistu draudžu kopkoris, kamerkoris, Trimdas draudzes koris. Māc. J. Mazura.

• **Detroitas Sv. Pāvila latv. ev. lut. dr.** (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI): **15. apr.** Baltās svētd. dievk. ar dievg., Aijas Greimas Sv. Pāvila ev. lut. draudzes mācītājas amatā ievadīšanas; pēc dievk. mielasts. **22. apr.** plkst. 10.00 dievk. **27. apr.** plkst. 11.00 Bībeles stunda. **29. apr.** plkst. 10.00 dievk. Draudzes māc. A. Greiema, tālr.: 517-614-4853. Ērg. R. Ozoliņš, Dr. S. Lizlova, L. Upīte.

• **Dienvīdfloridas latv. ev. lut. dr.** (*Shepard of the Coast Lutheran Church* 1909 E. Commercial Blvd, Ft. Lauderdale): **15. apr.** plkst. 2.00 Lieldienu dievk. vadīs diakone Abija Venta (tālr.: 954-427-3558), dziedās soliste Anita Rubene-Gladena; pēc dievk. groziņu azaid.

• **Dienvīdkalifornijas latv. ev. lut. dr.** (1927 Riverside Dr. Los Angeles, CA 90039-3704): **15. apr.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg. **22. apr.** plkst. 11.00 dievk. vadīs viesmācītājs. **29. apr.** plkst. 11.00 dievk., pēc dievk. draudzes gada sapulce. Māc. D. Kaņeps.

• **Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.** (301 N. Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073, tālr.: 610-353-2227): **15. apr.** plkst. 11.00 dievk. **21. apr.** Austrumapgabala dāmu komiteju konference; plkst. 5.00 dievk. ar dievg. un vakariņas. **29. apr.** plkst. 11.00 dievk. dievk. **29. apr.** plkst. 11.00 dievk. angļu val. ar dievg.

• **Grandrapidu latv. ev. lut. dr.** (1780 Knapp Street NE, Grand Rapids, MI 49505; tālr.: 616-361-6003): **22. apr.** plkst. 10.00 dievk.

• **Kalamazū latv. apv. ev. lut. dr.** (122 Cherry Hill St., Kalamazoo, MI 49996): **15. apr.** plkst. 10.00 dievk. ar dievg., pēc dievk. kafija. **19. apr.** plkst. 4.00 Bībeles stunda Ciemā „Latvija”. **22. apr.** plkst. 10.00 dievk., pēc dievk. kafija. **29. apr.** plkst. 10.00 dievk., pēc dievk. kafija.

• **Klīvlādes Apvienotā latv. ev. lut. dr.** (1385 Andrews Ave. Lakewood, OH 44107): **15. apr.** plkst. 11.00 Baltās svētdienas dievk. **22. apr.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg., sprediķis angļu val. **29. apr.** plkst. 11. dievk.

• **Mančesteras latv. ev. lut.**

dr. (21 Garden St., Manchester, CT 06040): **28. apr.** plkst. 11.00 dievk. māc. Dr. J. Keggi; pēc dievk. draudzes pilnsapulce.

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.** (1853 N. 75th Street, Milwaukee, WI 53213, tālr.: 414-258-8070): **15. apr.** plkst. 10.00 Baltās svētd. dievk. angļu val. **19. apr.** plkst. 10.00 Bībeles stunda; plkst. 7.00 vakarā „Viens otram”.

22. apr. plkst. 10.00 dievk., čellu spēlēs Kārlis Lenšs; pēc dievk. draudzes saiets.

• **Minneapolis un St. Paulas latv. ev. lut. dr.** (3152 17th Ave S, Minneapolis, MN 55407, tālr.: 612-722-4622): **15. apr.** plkst. 10.00 Baltās svētdienas dievk. vadīs neordinētie draudzes darbinieki; pēc dievk. sadraudzība. **22. apr.** plkst. 10.00 dievk. ar dievg., māc. R. Nīlija; pēc dievk. sadraudzība. **29. apr.** plkst. 10.00 dziesmu dievk. par goŗu koŗa 60 gadu jubilejai; viesmāc. A. Greiema (Graham); pēc dievk. koŗa svētku pusdienas.

• **Ņubransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.**: **15. apr.** plkst. 8.30 dievk. Leikvudā (Igaunju bazn. 607 E. 7th St.). **22. apr.** dievk. nebūs. **29. apr.** plkst. 1.30 dievk. draudzes dievnamā Īstbransvikā (12 Gates Ave, East Brunswick). Māc. I. Pušmucāne-Kineiko, tālr.: 908-638-1101; e-pasts: latvianlutheranchurch@gmail.com

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr.**: **15. apr.** dievk. **Jonkeru bazn.** (Valentine Lane & Leighton Avenue Yonkers, NY 10705) plkst. 10.00, diak. I. Kaņeps; **Salas bazn.** (Riga Lane Melville, NY 11747) plkst. 10.30 dievk., māc. J. Saivars. **22. apr.** dievk. **Jonkeru bazn.** plkst. 10.00, māc. J. Saivars; **Salas bazn.** plkst. 10.30 dievk., māc. L. Saliņš. **29. apr.** dievk. **Jonkeru bazn.** plkst. 10.00, māc. J. Saivars; **Salas bazn.** plkst. 8.00 dievk., māc. L. Saliņš.

• **Sanfrancisko latv. ev. lut. dr.** (425 Hoffman Ave.): **22. apr.** plkst. 11.00 dievk.; pēc dievk. kafijas galds. Māc. K. Žols. Inf.: www.lvnc.org

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.**: katra mēneša trešā svētdienā plkst. 2.00 dievk. *Christ Lutheran* bazn. (#1 Selma Avenue, Webster Groves, MO 63119), māc. A. Kalniņa. Pēc dievk. saiets ar groziņiem. Draudzes priekšn. I. Kalniņa, tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalmninsis@charter.net

• **Sietlas latv. ev. lut. dr.** (11710-3rd Ave. N.E. Seattle, WA 98125): **15. apr.** plkst. 10.30 dievk. ar dievg. **22. apr.** 10.30 dievk. **29. apr.** plkst. 10.30 dievk. ar dievg. angļu val. Māc. D. Cilne, tālr.: 206-674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net Bazn. mājaslapa: www.seattlelatvianchurch.org

• **Sv. Pētersburgas latv. ev. lut. dr.** „Mūsu Pestītāja” (Our Savior) baznīcā (301 – 58th Str. S., St. Petersburg, FL 33707). Draudzes

māc. A. Pelds, tālr.: 727-368-0935, dr. priekšn. A. Norberga, tālr.: 727-367-6001.

• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.** (400 Hurley Avenue, Rockville MD 20850-3121, tālr. bazn.: 301-251-4151): **15. apr.** plkst. 11.00 ģimeņu dievk. ar dievg. **22. apr.**

plkst. 11.00 dievk. **29. apr.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg.; pēc dievk. aprīļa jubilāru apsveikšana. Māc. A. Vārsberga Pāža, tālr.: 301-293-2052; e-pasts: macavp@yahoo.com Informācija: <http://www.dcdraudze.org>

ADVOKĀTS

PĒTERIS JURJĀNS

Kārtoju nekustamo īpašumu atgūšanas, pārdošanas un dāvinājuma jautājumus Latvijā, kā arī mantojuma un meža izciršanas jautājumus.

ASV

38021 Euclid Avenue
Willoughby, OH 44094
Tel.: (440) 951-6665
Fakss: (440) 951-4797
jurjans@prodigy.net

LATVIJĀ

„Jaunvīji”, Salas pagasts,
Babītes novads LV-2105
Mob. tel.: (371) 29496870
Fakss: (371) 67502251
jurjans@apollo.lv

Lūdzu ievērot, ka mantiniekiem Latvijā ir jāpiesakās viena gada laikā.

Apskatiet

www.Trimdadimdbooks.com

Interesantas, lietotas grāmatas latviešu valodā
Galvenokārt trimdā izdotas
Literatūra, vēsture, folklorā un vēl!

AMERIKAS
LATVIEŠU
PALĪDZĪBAS
FONDŠ

LATVIAN
RELIEF
FUND OF
AMERICA

IZDEVĪGI
APDROŠINĀJUMI

JUMS

UN

JŪSU

ĢIMENEI

KOPŠ

1952. GADA

215.635.4137
info@LRFA.org
www.LRFA.org

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Pārsūtām mašīnas, pers. mantas, komerckravas
paciņas pa gaisu vai jūru uz un no Latvijas!

Lūdzu zvaniem: 201-760-6427 vai 973-744-6565 vai
arī apskatiet sūtījumu informāciju mūsu mājaslapā: www.lasl.com

Dieva mierā aizgājusi mūsu mīļā Mamma,
Vecmamma, Vecvecmamma, Grandma

MELITA DORE TUPURĪTIS
dzim. BUNGS

Dzimusi 1916. gada 5. oktobrī Tīrzā, Latvijā,
mirusi 2012. gada 6. martā Evanston, IL.

Viņu mīļā piemiņā paturēs
MEITA DACE (ARNIS) KINS, DĒLS ARNIS TUPURĪTIS (BARBARA LIVINGSTON),
MAZBĒRNI SVENS (LARISA), ERIKS (AIJA), KRISTINA, ROBERT, JUSTINE, ALISE
MAZMAZBĒRNI STEFANS, KRIS, ALDIS, MARA, AUDRIS, ALEKSA

*Trīs sauļas dzimtenes vasaras
Dodiet man līdz, kad šī saule riet,
Nevajag nopūtu, nevajag asaru,
Klusu! Lai kamenes ķīmenēs dzied!*
A. Elksne

Pietrūks mīlas, skaņas balss.
Latvijā, 2012. gada 26. martā mirusi
mūsu neaizmirstami mīļā draudzene

IEVA M. LAUKERS
10-15-1940 03-26-2012

Mīlestībā kopā pavadītos gadu desmitus vienmēr atcerēsies

ILZĪTE, LAILA, PEČIŅŠ UN
SEGLIŅU, GALIŅU ĶĪMENES

*Kad mana dvēsele šķirsies
No dziesmu lejas šīs,
Tā mīlestības dziesmu
Sev līdzī aiznesis...*

Mūžībā aizgājis mūsu mīļais

JĀNIS BĪBELNIEKS

Dzimis 1943. gada 15. februārī Liepājā, Latvijā,
miris 2012. gada 22. martā Bostonā, ASV

Pēc viņa mūžīgi sēros
SIEVA RŪTA
DACE UN KĀRLIS SKULTE
JURIS SUBAČS
ALEKSANDRA UN KEITH THOMAS AR BĒRNIEM
CAMERON UN LILIJA
KRISTINE UN MICHAEL JACKSON AR BĒRNIEM
KATRĪNA UN ARIANA
KATRĪNA UN ANDREJS MUZIKANTS AR BĒRNIEM
MARKUS UN LARISA
JURIS UN CARRIE SUBAČS AR BĒRNIEM
LUKAS UN CECILLA

*Dusi saldi tu, mans mīļākais!
Ziedons tev uz kapa rozēs kais'!
Manā dārzā rozēs novītīs,
Tava slava tautā mūžam nezudīs!*

Aizgāja mājās ilggadīgā gaidu vadītāja

ANTONIJA BRIEDIS
dzim. ANDERSONS

Dzimusi 1923. gada 9. decembrī Inčukalna pagastā,
mirusi 2012. gada 10. martā Milvokos, ASV

„Kluss miers pār zemi
Savus spārnus raisa...”

LATVIEŠU GAIDU KUSTĪBA

Aizgāja mājās ilggadīgais skautu vadītājs

GEORGS IVANOVS

Dzimis 1922. gada 7. februārī, Jūrmalā, Latvijā,
miris 2012. gada 23. martā, Nudžersijā, ASV

„Kad ugunskurā
beidz kvēlot ogles...”

LATVIEŠU SKAUTU KUSTĪBA

AIZSAULĒ AIZGĀJUŠI

KĀRLIS ĀRSTE

Dzimis 1921. gada 16. decembrī,
miris 2011. gada 28. novembrī

EDVĪNS GANGNUS

Dzimis 1926. gada 27. augustā,
miris 2011. gada 28. decembrī

IMANTS PLOTNIEKS, M.B

Dzimis 1926. gada 5. oktobrī,
miris 2011. gada 2. decembrī

MIRDZA TULIS, dz. Lūsis

Dzimusi 1921. gada 3. augustā,
mirusi 2011. gada 2. janvārī

*Kas savai zemei uzticīgs,
Tas saules mūžu dzīvo*

Sēro
FILADEFIJAS DAUGAVAS VANAGI

Mūsu filistrs

**JĀNIS
ALKSNIS, B.A.**

Dzimis 1937. gada 5. jūlijā Rīgā,
miris 2012. gada 28. martā, Olympia, WA

KORPORĀCIJA PATRIA

Mūsu ilggadīgais draudzes loceklis mūžībā

INDULIS ĶEPĪTIS

Dzimis 1936. gada 2. janvārī Latvijā,
miris 2012. gada 13. martā Lansingā, Mičiganā

Sēro
LANSINGAS LATVIEŠU DRAUDZE

„Un lielais Dieva miers ir tavai sirdij pieskāries...”

PATEICĪBA

Izsakām dziļi izjustu pateicību visiem,
kas piedalījās mūsu mīlotā mātes un vecmātes

LŪCIJAS GAGAIŅAS

Izvadišanā uz pēdējo dusu.

Sirsniņš paldies māc. Aina Pūliņai par labajiem vārdiem, ērģeļu pavadītājai Rūtai Pūliņai, Silvijai Ezerai par gārdo mielastu, Mārai Skultei par klinģeri, Vijai Reinfeldai, Anitai Briedis-Bilsēnai un Uldim Pūliņam un Sv. Peter draudzei par lielo palīdzību. Mīļš paldies visiem radiem, tuviem un tālajiem draugiem, kas personīgi un rakstiski, ar ziedojumiem un ziediem, izteikuši līdzjūtību.

VILNIS UN PĀRSLA GAGAIŅI AR ĶĪMENI

Mūžībā aizgāja
mūsu mīļā māte, vecmāte un māsa

JADVĪGA "HEDA" VINGRIS, dzim. MULTIŅŠ

Dzimusi 1918. gada 28. decembrī Daugavpilī,
mirusi 2012. gada 25. martā Springboro, Ohio

*"ES ESMU augšāmcēlšanās un dzīvība;
Kas Man tic, dzīvos, arī ja tas mīrs..."*
(Jāņa ev. 11:25)

Pēc viņas sēro
DĒLS RUDOLFS AR SIEVU KAREN
MAZDĒLI RYAN, JASON UN MATTHEW
BRĀLIS ALBERTS AR ĢIMENI

Mūsu bijušais draudzes priekšnieks
un ilggadīgais darbinieks

GEORGS IVANOVŠ

Dzimis 1922. gada 7. februārī Jūrmalā,
miris 2012. gada 23. martā Ņudžersijā

Piemiņā patur
ŅUJORKAS LATVIEŠU EV. LUT. DRAUDZE

Mūžībā aizgājusi mūsu mīļā māte un omīte

ELVĪRA PŪPOLS, dzimusi RUMBERGS

Dzimusi 1919. gada 7. decembrī Baku, Krievijā,
mirusi 2012. gada 10. martā, Acton, MA

*Saule Tev vairs nebūs par gaismu dienā
un mēness par spīdekli naktī.
Tas Kungs būs Tava mūžīgā gaisma
un Tavs Dievs tavs brīnišķīgais greznums.*
Jesajas gr. 60:19

Skumjās piemin
MEITA DACE BECKSTEIN AR VĪRU FRANK
MEITA MĀRA ABERMANE AR VĪRU JĀNI
MAZBĒRNI KĀRLIS UN EMĪ

Mūsu mīlais filistrs

AIVARS KRŪMIŅŠ

Dzimis 1935. gada 8. novembrī Cieceres pagasta Irbeniekos,
miris 2012. gada 30. janvārī Ņuorlinsā

KORPORĀCIJA TALAVIJA

Mūžībā aizgājusi mūsu mīļā

ĀRIJA I. JĒGERS, dzim. DRAVIŅŠ

Dzimusi 1930. gada 19. augustā Rīgā,
mirusi 2012. gada 28. janvārī Čikāgā

Viņu mīļā piemiņā paturēs
ILZE UN JURIS BĒRZIŅI

Mana mīļā māsa

NORA PLOSTNIECE, dzimusi OZOLIŅA

Dzimusi 1931. gada 24. jūnijā,
mirusi 2012. gada 1. janvārī

*Bez mākoņiem debess
Pamale viegli sārta.
Neviena pārmetuma,
Neviena rūgta vārda.*

Mīlestībā piemin
MĀSA DAILA KRASTIŅŠ AR DĒLIEM
KEN, ANDREW, MAIKALU GUNARU UN ĢIMENĒM
KRUSTMEITA ANDRA HOUSE AR ĢIMENI

Mūžībā aizgājusi mūsu mīļā

NORA BOŠŠ, dzim. DUNKERS

Dzimusi 1922. gada 13. jūnijā,
mirusi 2012. gada 25. februārī Ņujorkā

Viņu mīļā piemiņā paturēs
ILZE UN JURIS BĒRZIŅI

Mūsu mīļā

INGRIDA JUREVICS, dzim. ALUTIS

Dzimusi 1927. gada 10. maijā Rīgā,
mirusi 2012. gada 29. martā Čikāgā

*Lēni, lēni, klusi, klusi,
Sniedzinišs snieg uz eglītēm,
Visu zemi apņēmusi
Debess savām villainēm...*

Sēro un vienmēr mīlestībā atcerēsies
VIVIANA UN DAVID SOLOMON
MĀRIS UN SUSAN JUREVICS
ALDA UN MĀRIS LĪCIS
VISI MAZBĒRNI

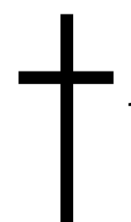
Mūžībā aizgājis mūsu filistrs

fil! ROMĀNS REINFELDS theol. et bus. adm., 1934 II

Dzimis 1914. gada 21. septembrī Kazakinā, Ukrainā,
miris 2012. gada 9. martā Velingtonā, Jaunzēlandē

Sit tibi terra levis

LETTONIAS KONVENTS un F!P!B!

Dieva mierā aizgājusi

MAIGA MIRDZA MIEZĪTE, dzim. DZELZĪTIS

Dzimusi 1924. gada 30. augustā Rīgā,
mirusi 2012. gada 20. martā Indianapolē, ASV

*Augšā aiz zvaigznēm tu gaismā reiz kļūsi,
Ko šeitān cerēji, sasniegts tur būs.*

Viņu mīļā piemiņā paturēs
KRUSTMEITA SILVĪA BEKERE AR ĢIMENI,
RADI UN DRAUGI PLAŠAJĀ PASAULĒ

Liels latvietis un latviešu dziesmas cienītājs,
mūsu mīļais

JĀNIS BĪBELNIEKS

Dzimis 1943. gada 15. februārī Liepājā,
miris 2012. gada 22. martā Bostonā
aizgājis Viņšaulē.

*Vediet mani dziedādami,
Nevediet raudādami.
Lai iet mana dvēselīte,
Pie Dieviņa dziedādama.*

Viņu mīļā piemiņā paturēs
GRAŠU ĢIMENES VĀCIJĀ UN LATVIJĀ

SPORTS

Gunārs Bērzzariņš

Milda Lauberte - Latvijas pirmā šacha karaliene

Tā saucas 2011. gadā Rīgā autora izdota simpatiska 205 lappušu grāmata par Latvijas leģendāro šachisti, kas 1937. gadā 19 gadu vecumā izcīnīja bronzas medaļu sieviešu pasaules meistarturnīrā Stokholmā. Latvijai tā arī palika vienīgā...

Grāmatas vāks

Grāmatas autors ir Zigfrīds Trenko – rakstnieks, žurnālists, tulkotājs, savulaik iesaistīts vairāku Latvijas šacha žurnālu rediģēšanā.

Liepājā 2007. gadā apgāds „LiePA” izdeva Ģedimīna Salmiņa un Valdemāra Zemīša grāmatu par Mildu Lauberti – „Sudraba važiņa no Stokholmas”. Manuprāt, abas šīs grāmatas nekonkurē. „Sudraba važiņa” ir vairāk „klasiska stila” šacha zvaigznes biogrāfija – ar daudzu Laubertes partiju analizēm (gan ne no pašas Laubertes). Protams, gan Salmiņš/Zemītis, gan Trenko apraksta Laubertes dzīves gājumu un karjēras sasniegumus, bet, manuprāt, Trenko grāmatas kodols ir viņa sarunas ar Lauberti viņas mūža novakarē – sāktas 2005. gadā. Trenko raksta: „Tikāmie nerēgulāri. Runājāmie brīvā gaisotnē, bez īpašas iepriekšējas gatavošanās. Par un ap šachu, skaņot arī biogrāfiskus faktus.”

Lauberte stāsta vaļsirdīgi, gan piemētot, ka šur tur varbūt atmiņa pievilusi. Tā lasītājam jauki

atklājas Lauberte kā dzīvs cilvēks, ne tik vien kā šacha meistare, ko iepazīstam no uzvarētām un zaudētām partijām, turnīru tabulām un „oficiālām” intervijām. Par to tad arī būs vairāk šajā apcerē; taču vispirms īss viņas dzīvesstāsts.

Lauberte dzimusi 1918. gada 7. oktobrī Nurmīžu pagastā (vēlāk Vildogas pagasts, tagad Siguldas novads) „Ratniekos” lauksaimnieku Rūdolfa un Annas Laubertes ģimenē kā jaunākā no piecām meitām. Pēc tēva nāves 1930. gadā ģimene pārcēlusies uz Rīgu, kur Milda beidza pēdējo klasi pilsētas 1. pamatskolā un iestājās Rīgas pilsētas 2. ģimnazijā. Šacha spēli iemācījusies skolas gados, bet tam nopietnāk pievērsusies tikai tad, kad nosaukta par „dumju skuķi, kas pat šachu neprot spēlēt.” Līdz šim par „vainīgo” uzskatīja vienu no viņas māsām (visas spēlējušas šachu – labāk vai sliktāk), bet tagad Lauberte atzīstas, ka kritiķis bijis

vienas māsas vīrs, kaislīgs, bet diezgan vājš šachists. Acīmredzot agrāk Lauberte gribējusi pasauzdzēt cilvēku ārpus ģimenes. Nonicinājums pamodinājis Laubertē spītu. „Nu pagaidi, es tev parādišu!”, bijusi viņas doma. Viņa sadabūjusī Augusta Raņķa grāmatu „Šacha mācība”, izšķirstījusī no pirmās līdz pēdējai lappusei, un iemācījusies pāris atklātnes, lai vismaz pirmos gājienu varētu droši izdarīt.

(Atceros, Raņķa grāmata Latvijā labu laiku pag. gs. 30. gados bija gandrīz vai vienīgā, kas mācīja spēlēt šachu. Maziņa, kabatas formātā, bija vēl arī Eklonom. Kopš 1937. gada sāka iznākt vērtīgais šacha žurnāls *Šacha māksla*, ko rediģēja Laimons Mangalis – vēlākais adelaidietis.)

Māsas vīru tagad apspēlējusi viegli, bet pēc tam nav vairs bijis vērts ar viņu spēlēt. Toties pavērsis jauns šacha „lauciņš” – Rīgas pilsēta 2. ģimnazijā, kur spēli organizēja un turnīros balvas dāvāja dzejnieks Kārlis Krūza. Viņš šeit bija strādājis par latviešu valodas

skolotāju. Liktenīgs pavērsiens bija 1928. gada Šacha olimpiadas Latvijas izlases dalībnieka Augusta Strautmaņa skolas šachistiem noorganizētā simultanspēle 1936. gadā. Lauberte bija vienīgā meitene starp puīšiem un nospēlēja neizšķirti. Strautmanis to ievēroja, neaizmīrsa un vēlāk palīdzēja ar padomiem, vienubrīd skaitījās gandrīz kā treneris. Taču Laubertei nopietna šacha mācīšanās nekad nav bijusi sirdslieta.

Šajos gados populāri bija ne vien vidusskolu iekšējie turnīri, bet arī vidusskolu vienību sacīkstes. Lauberte sevi bija pierādījusi skolas turnīrā un iedalīta savas ģimnazijas izlasē, kur viņai nācās vienmēr sacensties ar zēniem.

(Mans vecākais brālis Valentīns arī mācījās Rīgas pilsētas 2. ģimnazijā un 1937./38.g. spēlēja skolas komandā kopā ar Lauberti. Atceros, ka viņš man rādīja tā gada skolas vienības fotogrāfiju, un tajā ievēroju izskatīgo meiteni. Šī fotogrāfija reproducēta arī Trenko grāmatā, gan brāļa Valentīna vietā minot manu vārdu... Es iestājos Rīgas pilsētas 1. ģimnazijas sagatavošanas klasē 1938. gadā un tā man neiznāca sastapties ar Lauberti skolu sacīkstēs.)

1937. gadā Latvijas VI Šacha kongresa ietvaros notika arī pirmais Latvijas sieviešu meistarības turnīrs (toreiz sacensību labākā šachista vai sportista noskaidrošanai sauca par „meistarību”. Vēlāk šis vārds ieguva citu nozīmi.)

Lauberte dalīja pirmo vietu ar bijušo Hamburgas meistari Elīzu Fogeli un uzvarēja papildu sacensībā ar 4:0, kļūstot par Latvijas meistari (Sarunā ar Trenko Lauberte aizrāda, ka tajos laikos par čempioniem saukusi tos, kas „strādājuši” ar dūrēm).

Tā paša gada jūlijā un augustā Stokholmā bija paredzētas gan vīriešu olimpiada (komandām), gan sieviešu (individuāli) pasaules meistarība. Par to, ka viņa pieteikta, Lauberte uzzinājusī samērā vēlu. Pirms tam lauži skēpi, „vai tik jaunu skuķi vērts sūtīt uz Stokholmu”, kur būs (par gandrīz neuzvaramu uzskatītā) čehiete Vera Menčika, vāciete Soņa Grāfa (Menčikas nopietnākā konkurente) un citas slavenas šachistes. Galu galā nolēmuši – lai brauc, nekāds

tālais ceļš jau nav.

Tālākais, kā sacīt, ir vēsture. 26 šachistes no 16 valstīm sacentās pēc t.s. Šveices sistēmas, spēlējot 14 partijas. Uzvarot visas (!) pretinieces, par pasaules meistari kļuva Menčika, otro vietu ar 10 punktiem izcīnīja Itālijas meistare Klarisa Benini. Lauberte un Grāfa katra bija ieguvušas 9 punktus. Vērtējot pēc t.s. Sonneborna-Bergera sistēmas, trešo vietu piešķīra Laubertei līdz ar sudraba kaklarotu (tā ir iepriekš minētā „sudraba važiņa”).

Sarunā ar grāmatas autoru Zigfrīdu Trenko Lauberte atklāj savas sajūtas spēlējot sieviešu pasaules šacha meistarībā Stokholmā 1937. gadā. „Pirms katras partijas drebeju ka apses lapiņa. Bet tas, ka biju nobijusies, man nāca tikai par labu. Šī sajūta lika mobilizēties. Viegli nebija. Es biju pati jaunākā Stokholmas turnīra dalībniece.”

Daži fragmenti no intervijas.

Kāda bija sajūta, kad ieguvāt trešo vietu?

“Paldies Dievam, ka murgs ir beidzies un neesmu izgāzusies. Nebūs jādzird pārmetumi, ka par velti aizsūtīja, par velti naudu izdeva.”

Pēc diviem gadiem aiz trejdviņām jūrām jūs gaidīja Argentīna...

(Otrais pasaules meistarības turnīrs Buenosairesā vienlaicīgi ar vīriešu komandturnīru.)

“Tas bija brīnišķīgs ceļojums! Vispirms ar vilcienu līdz Antverpenei, tālāk – ar kuģi pāri okeānam. Uz kuģa mums bija tīri jauka sabiedrība. Menčika (pasaules meistare, ar kuģu Buenosairesā Lauberte nospēlēja neizšķirti) bija traka kārsu spēlētāja. Kuģim šķērsojot ekvatoru, mūs kristīja ūdeņu valdnieks Neptūns. Ļoti žēl, ka Neptūna izdarības neizdevās iemūžināt kinofilmā. Labi, ka saglabājusies kristību apliecība.”

Buenosairesā Lauberte ieguva sesto vietu.

“Kad turnīrs jau bija pāri pusei, pienāca ziņa, ka Eiropā sācies karš, un viss sagriezās kājām gaisā. Buenosairesas latvieši mūs acināja palikt, solīja palīdzēt, bet palika tikai Movša Feigins, viņam nebija citas izejas. Mājupceļš bija grūts, bet kad tikām līdz Meitenei (dzelzceļa stacija pie Lietuvas robežas), vilciens varēja tālāk arī neiet, līdz mājām būtu kājām aizgājuši...”

1940. gadā Latvija nonāca Padomju Savienības okupācijā. Mātes brāli krievi deportēja kā budzi vai kulaku.

Lauberte apprecējās ar Lūciju Endzelīnu, kas bija spēlējusi Latvijas komandā gan Stokholmā, gan Buenosairesā, tur ar Lauberti tuvāk iepazījusī un viņu neatlaidīgi lencis. Piedzima meitiņa Māra, taču laulība nebija izdevusies un uz Laubertes iesnieguma pamata vēlāk tika šķirta. Starplaikā krievu vara bija nomainīta pret vācu, bet 1944. gadā frontes līnija jau bija ievirzījusies Latvijā. Endzelīns gribēja tikt uz Vāciju un ņemt līdz Lauberti, mazo Māru, Laubertes māti un māsas. Viņš jau bijis sagādājis visus vajadzīgos papīrus, bet galu galā viņam nācies doties prom vienam.

(Endzelīns vēlāk izceļoja uz Austrāliju, kur kļuva par vienu no spēcīgākajiem šīs valsts šachistiem.)

Lauberte ar meitiņu atstājusi Rīgu īsi pirms sarkanarmijas ienākšanas 1944. gada oktobrī. Domājusi par bēgšanu uz Zviedriju, taču palikusi. “Saprotu tos, kam nav izvēles, kam tas ir dzīvības un nāves jautājums. Bet ja izvēle ir?” Dzimtenes mīlestība uzvarēja.

Karš beidzās. Lauberte iestājās Latvijas universitātes bioloģijas fakultātē, bet nākamā gadā pārgāja uz medicīnu, 1951. gadā ieguva ārstes diplomu un visu mūžu pavadīja ārstes-terapeutes darbā, paralēli strādājot arī izdevniecībā par medicīnisku grāmatu redaktori. 2008. gadā viņu ievēlēja par Latvijas Ārstu biedrības goda biedri (Diploms ir uz Mildas Endzelīnas vārda).

Vienpadsmit reizes Lauberte uzvarēja Latvijas čempionātos. Lai sacensībām varētu labāk sagatavoties, Latvijas Šacha savienība par Laubertes treneri uzaicināja Jāni Kļaviņu. Abiem bija laba sadarbība, kaut Laubertei nekad nebija ne laika, ne gribas nopietni studēt teoriju. Kad grāmatas autors Trenko pieņem, ka viņa bijusi lietas kursā par visiem teorētiskajiem jauninājumiem, viņa atbild: “Kur tad, kur tad, vai jums prāts? ... Šad un tad, ja citādi nevarēju, ielūkojos kādā grāmatā.” – Kļaviņš palīdzējis, sastādot tādu kā atklātņu “spikeri”, kuŗos pirms spēles iemest aci.

Laubertei nekad nav ienācis prātā kļūt par profesionālu šachisti un savu dzīvi veltīt šacham. Nav varējusi spēli mīlēt, pēc tās ilgoties, kā daudzas citas šachistes. Vienmēr traucējis sportiskā nīkuma trūkums. Taču zaudēt – pasarg’ dievs! Nav bijusi ieinteresēta atspēle.

Mūsdienās pieņemto datoru pielietojumu šachā viņa pilnīgi noraida un saka: “Padomājiet, vai tas nav briesmīgi: lielmeistari nespēj uzvarēt mašīnu, ko paši izgudrojuši! ... Ja šīs mašīnas būtu radušās, teiksim, sešdesmitajos gados, kad es vēl spēlēju, uz lidenas vietas būtu šachu pametusī.”

Laubertei nebijis svešs arī fiziskais sports. Reiz treniņnometnē pirms turnīra Jūrmalā situšas futbolu, un kāda valsts čempionāta pusfināla laikā Baku (kad, protams, bija pietiekami laika arī gulēšanai) dalībnieces sarīkojušas skriešanas sacensības, kuŗās viņa visas noskrējusi. Lūk, ko nozīmējis bērniībā kalnainās ganībās noganīt pusotra desmita teliņu un bullēnu!

Turnīru šachu Lauberte beidza 1965. gadā, gan laiku pa laikam uzspēlējot vietējās komandas sacīkstēs. Taču līdz aiziešanai pensijā viņai galvenais bija cēlais mērķis, kam kalpo medicīnas zinātne – rūpēties par cilvēku veselību.

Meita Māra 20 gadu vecumā apprecējās ar Jāni Krieviņu. Lauberte ir divi mazbērni un divi mazmazbērni.

Lauberte mirusi 2009. gada 19. oktobrī, 91 gadu vecumā; apglabāta Laubertu dzimtas kapos Siguldā.

Godina Kārli Skrastiņu

Nacionālajā Hokeja līgā (NHL) 24. marta vakarā pirms spēles starp Dalasas Stars un Kalgari Flames vienībām tika godināts Kārlis Skrastiņš, kas 7. septembrī gāja bojā aviokatastrofā. Latviešu hokejists pēdējās divas karjēras sezonas aizvadīja Dalasas Stars rindās (2009./2010.g. 79, 2010./2011. g. 74 spēles). Godināšanas ceremonijā piedalījās hokejista sieva Zane ar meitām Karolīnu, Lorēnu un Viviennu. Ziedus pasniedza Stars kapteinis Brendens Morovs, uzbrucējs Stīvs Ots un aizsargs Stefans Robidā. Vecākās meitas izdarīja simbolisko ripas iemetienu, Skrastiņa sieva turēja rokās mēnesi veco meitiņu Viviennu.

Skrastiņa meitas izdara simbolisko ripas iemetienu spēlē